

๗๘๐.๙๕๙๓
๒/๓๔๔๓
๓.๓

การวิเคราะห์เพลงเสมอ

ปริญญาณพนธ์

ของ

ประวิทย์ ขาวปลั่ง

๒๘ พ.ค. ๒๕๔๐

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกมานุษยวิทยาเชิงจิตวิทยา

มีนาคม ๒๕๔๐

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๒๙๗๐๙

การวิเคราะห์เพลงเสมอ

บทคัดย่อ

ของ

ประวิทย์ ทาवलัม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกมานุษยวิทยาเชิงวิพากษ์

มีนาคม 2540

เพลงเสมอคำกับจิ้งหะหน้ากับตัวอ ตะโพน และกลองทัด เครื่องดนตรีทั้งสองชนิด
นี้จะดำเนินทำนองเฉพาะที่เรียกว่า "ไม้เดิน" และ "ไม้ลา" ไม้เดิน มีความยาวเท่ากับ 1
วรรคเพลง หรือ 4 ห้องเพลงไทย ส่วน ไม้ลา มีความยาวเท่ากับ 4 วรรคเพลง หรือเรียก-
ว่า 1 ชุดไม้ลา

AN ANALYSIS OF SAMER SONGS

AN ABSTRACT

BY

PRAVIT KHAOPLUEN

Presented in partial fulfillment of the Requirements for the
Master of Arts Degree in Ethnomusicology
at Srinakharinwirot University

March 1997

In analysis of "Pleng Samer", the investigation focuses on the melodies of the songs which spring from "Khong Wong Yai" performed by Mr. Chua Dontreerot, a very distinguished senior musician who was awarded "Distinguished Figure on Cultural Music" in 1996. The purpose of the study is to learn the roles and the importance of the songs, as well as their forms and characteristics.

The methods of the study comprise 4 stages as the follow

1. Data Collection.

All the names of "Pleng Samer" were gathered including their histories.

Tape recorders of these songs were also investigated to acquire all the information needed.

2. Data Studies

3. Data Analysis.

The song verses, tonics, scales, formats, melodies, harmonies and rhythmic percussions were analysed.

4. Conclusion.

In conclusion, "Pleng samer" songs are considered sacred, conveying religious beliefs, played on special occasion to perform religious rites. On other occasions, they are played in accordance with the dancer "or the actors" gesture. In this research, 14 songs were analysed.

As for the formats of "Pleng samer", there are different formats, without any specific length or forms. The ones with five drum beats (ha mai) are composed of 9 verses, 8 drum beats with 12 verses, 15 drum beats with 19 verses, 20 drum beats with 24 verses, 16 drum beats with 32 verses and those with 29 drum beats will have 49 verses.

The tonics of "pleng samer" occurs at the last note of each song verse and are either one of do, re, me, fa, sal. The scales of do comprise mainly of the notes do, re, me, sal, la. fa and te are secondary, acting as occasional notes. The scales of re comprise mainly of the notes re, me, fa, la, te. do and sal are secondary, acting as occasional notes. The scales of sal comprise mainly of the notes sal, la, do, re, sal and te are secondary, acting as occasional notes.

The melodies and harmonies of "Pleng samer" songs emerge from playing "Khong Wong Yai" by both hands on the same notes and each hand on different notes. Playing with each hand on different notes creates the melodies alone while playing with both hands on the same octaves creates both the melodies and the harmonies.

The rhythms of "Pleng Samer" songs are caused by "Ta pone" and "Klong tat" These two instruments are mainly used for "Mai dern" and "Mai la". "Mai dern" has the same length to one phrase or 4 note spaces. "Mai-la" equals to 4 verses or 1 "Mai-la" set.

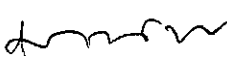
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกมานุษยดุริยางควิทยา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

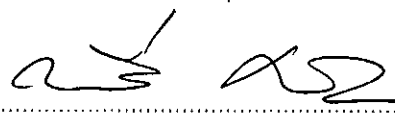

.....ประธาน
(รศ. มานพ วิสุทธิแพทย์)

.....กรรมการ
(ผศ. กาญจนา อินทรสุนานนท์)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(รศ. มานพ วิสุทธิแพทย์)

.....กรรมการ
(ผศ. กาญจนา อินทรสุนานนท์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผศ. รังสี เกษมสุข)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกมานุษยดุริยางควิทยา ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร. ศิริญา พูลสุวรรณ)

วันที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๐

ประกาศณูประการ

บุรพคณาจารย์แห่งดุริยางคศิลป์ไทย ได้สร้างสรรค์สิ่งสมและสืบทอดมรดกศิลปดนตรี คีธขัณน้อมนุชาบุรพคณาจารย์ด้วยความเคารพสูงสุด ขอน้อมกตัญญูทดเวที่ต่อ บิดา มารดา ผู้ก่อกำเนิดและรำลึกพระคุณ ครูเชื้อ ดนตรีรส ผู้แนะแนวทางการศึกษาดนตรีไทย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เพราะได้รับความอนุเคราะห์จากผู้มีพระคุณหลาย ท่าน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์มานพ วิสุทธีแพทย ประธานควบคุมปริญญาโท ผู้ช่วยศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุนานนท์ กรรมการควบคุมปริญญาโท ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รังสิ เกษมสุข ที่ให้คำแนะนำและเป็นเกียรติกรรมการปากเปล่า

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาดุริยางคศาสตร์ไทยและภาควิชาดุริยางคศาสตร์สากล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ทุกท่าน ที่วางพื้นฐานแนวทางการคิด เกี่ยวกับการศึกษาในครั้งนี้ จนทำให้ผู้วิจัยสามารถนำแนวคิดต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์ในการทำ ปริญญาโทฉบับนี้จนสำเร็จ

ขอขอบพระคุณหัวหน้าศูนย์วัฒนธรรมสถาบันราชภัฏพระนครท่านอาจารย์บุญมา เบญญศรี อาจารย์สายสุรีย์ ขาวปลื้ม นายอดิวิติ กิระเกียรติ และนักศึกษาเอกดนตรีที่เ้ากำลังใจและความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จด้วยดี

ประวิทย์ ทาวปลื้ม

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	8
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	8
	ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า.....	8
	นิยามศัพท์เฉพาะทางดนตรีไทย.....	10
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า.....	13
3	วิธีการศึกษาค้นคว้า.....	17
	ขั้นรวบรวมข้อมูล.....	17
	ขั้นศึกษาข้อมูล.....	18
	ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล.....	18
	การวิเคราะห์เพลงเสมอ.....	19
	เสมอไทย.....	19
	เสมอเข้าที่.....	27
	เสมอमार.....	35
	เสมอผี.....	43
	เสมอลาว.....	51
	เสมอแขก.....	59
	เสมอพม่า.....	67
	เสมอมอญ.....	75

บทที่	หน้า
พราหมณ์ออก.....	83
เสมอเถร.....	92
เสมอสามลา.....	102
บาทสฤณี (เสมอตื้นนง).....	115
พราหมณ์เข้า.....	147
เสมอข้ามสมุทร.....	163
4 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	195
สรุป.....	196
อภิปรายผล.....	197
ข้อเสนอแนะ.....	198
บรรณานุกรม.....	199
ภาคผนวก.....	203
ภาคผนวก ก.....	204
ภาคผนวก ข.....	207
ภาคผนวก ค.....	215
ภาคผนวก ง.....	223
ภาคผนวก จ.....	226
ภาคผนวก ฉ.....	229
ภาคผนวก ช.....	233

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ช.....	242
ภาคผนวก ฉ.....	247
ภาคผนวก ญ.....	256
ประวัติย่อของผู้นวิจัย.....	278

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ดนตรีเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ชั้นสูง ที่มีความผูกพันเกี่ยวข้องกับวิถีของมนุษย์เป็นอย่างมาก ดนตรีที่สัมพันธ์กับมนุษย์โลกนั้น จะแตกต่างกันไปตามลักษณะของวัฒนธรรม การดำรงชีวิต และความเป็นอยู่ในสังคมนั้น ๆ ดนตรีเป็นงานศิลป์ที่ได้รับการสร้างขึ้นจากมนุษย์และพัฒนาขึ้นทีละน้อย จนในที่สุดก็ถูกนำมาปรับใช้สังคมมนุษย์ และกลายเป็นวัฒนธรรมประจำชาติที่สำคัญทำให้เป็นชาติที่สมบูรณ์ และสามารถนำเป็นเครื่องบ่งชี้ได้ชัดเจนว่า ชาติที่เจริญย่อมมีดนตรี เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง นอกจากนั้นดนตรียังเป็นสื่อในการศึกษาถึงความเป็นอยู่ในอดีต ปัจจุบัน ความเจริญรุ่งเรือง หรือความเสื่อมของสังคมนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี ความสุนทรีย์ที่ได้จากศิลปการดนตรีนั้น ช่วยให้สุนทรียสำนึกเร้าใจ ช่วยผ่อนคลายความเครียดในบางขณะคล้ายโอสภานานหนึ่ง ที่สามารถช่วยให้คนไขที่ป่วยมีอาการดีขึ้น ดนตรีมีความเกี่ยวข้องกับมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย อาจเกี่ยวข้องในรูปของการบันเทิงโดยตรง เกี่ยวข้องโดยทฤษฎีธรรมเนียน ประเพณีและโดยลักษณะอื่น ๆ ทุกคนยอมรับว่าดนตรีเป็นสิ่งมีประโยชน์เป็นปัจจัยที่สำคัญอันหนึ่งซึ่งขาดเสียมิได้ ทว่าแต่ละคนอาจจะสามารถตีความประโยชน์และความสุนทรีย์นั้นได้ไม่เท่าเทียมกัน ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละคน

กาญจนา อินทรสุวานนท์ (2532:63) ได้เขียนไว้ในหนังสือการวิเคราะห์รูปแบบเพลงพื้นบ้านว่า ดนตรีเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ปรับใช้สังคมทุกชนชั้นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในความเชื่อทางสังคมศาสตร์ มนุษย์ยังกำหนดดนตรีเป็นสื่อกลางระหว่างประชาชน กับพระเจ้า เช่น ดนตรีในพิธีกรรมทางศาสนาของตะวันตกและดนตรีในความเชื่อเรื่องพิธีไหว้ครูทางดนตรี

วีรชาติ เปรมมานนท์ (2531:1) พูดถึงวิวัฒนาการของดนตรี กับสังคมไทยไว้ว่า ดนตรีมีวิวัฒนาการมาพร้อมกับคนไทยควบคู่ไปกับ ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ภาษาพูดและพิธีกรรมทางศาสนามาเป็นเวลาช้านาน ดนตรีนอกจากจะแสดงออกถึงความปราณีต วิจิตรพิสดาร แล้วยังสะท้อนถึงความงามด้านจิตใจ และอารมณ์ของมนุษย์ในแต่ละสมัยทั้งยังเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองของชนชาติไทยที่รู้จักสร้างสรรค์ดนตรีไทย

ในทำนองเดียวกัน (สังัด ภูเขาทอง 2529:3 ได้พูดถึงดนตรีไทยความว่าดนตรีไทยนั้น หากตรวจสอบตามหลักฐานทางโบราณคดี และที่กล่าวถึงในวรรณกรรมบางเรื่อง จะพบว่ามี ความเจริญมานานพอสมควร อย่างน้อยที่กล่าวถึงเครื่องดนตรีไทยบางอย่าง ดังปรากฏในหลักศิลาจารึกหลักที่ 1 (พ่อขุนรามคำแหงมหาราช) ก็นับเวลาล่วง 700 ปีแล้ว แต่เนื่องจาก ดนตรีไทยไม่ชอบบันทึกเรื่องราวในอดีต จึงไม่ปรากฏหลักฐานที่เป็นเรื่องของดนตรีไทยโดยตรง จะมีก็เพียงเข้าไปสอดแทรกในเนื้อเรื่อง เมื่อกล่าวถึงพิธีกรรมต่าง ๆ เท่านั้น

ดนตรีไทยในปัจจุบันนี้ มีการขยายวงกว้างในการศึกษามากขึ้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นความเจริญก้าวหน้าในด้านวิชาการ ดนตรีไทยไม่ได้หยุดนิ่งอยู่กับที่ แต่มีการพัฒนาเพื่อให้เห็นวิถีชีวิตของคนไทย กับดนตรีไทยมาช้านาน และได้พัฒนารูปแบบของดนตรีไทยควบคู่มาด้วยแต่แนวการศึกษา ยังคงไว้ซึ่งโครงสร้างของเพลงไทยที่มีมาแต่โบราณ ในการศึกษาส่วนนี้ จะศึกษาในรูปแบบของเอกสาร ซึ่งเริ่มจากการสร้างตำนานดนตรีไทยไปสู่การอธิบายดนตรีไทยในแง่มุมที่ขยายกว้างออก อาทิ ด้านประวัติศาสตร์ของดนตรีไทย โดยเฉพาะในเรื่องของเครื่องดนตรีไทย ลักษณะของวงดนตรีไทย ประเภทของเพลงไทย ระบบเสียงของดนตรีไทย เพื่อให้รู้ถึงรากฐานเดิมของดนตรีไทย

พนิต อยู่โพธิ์ (2523:138-139) ได้พูดถึงการประสมวงดนตรีไทยว่ามีแบบแผนยึดถือ และปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบันนี้ แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ 1. วงปี่พาทย์ 2. วงเครื่องสาย 3. วงมโหรี

วงปี่พาทย์ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ วงปี่พาทย์เครื่องห้า วงปี่พาทย์เครื่องคู่ และวงปี่พาทย์เครื่องใหญ่ นอกจากนี้ยังมีการประสมวงปี่พาทย์อีก 3 แบบ ที่มีลักษณะการบรรเลงเฉพาะเจาะจงได้แก่ วงปี่พาทย์มอญ วงปี่พาทย์นางหงส์ และวงปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์

วงเครื่องสาย มีการประสมวงเป็น 2 ประเภท คือ 1. วงเครื่องสายวงเล็ก 2. วงเครื่องสายเครื่องคู่ วงเครื่องสายนี้ถ้ามีการนำเครื่องดนตรีอื่น ๆ เข้าบรรเลงผสม เรียกว่า " วงเครื่องสายผสม "

วงมโหรี เป็นการนำเอาเครื่องดนตรีปี่พาทย์และเครื่องสายมาบรรเลงร่วมกัน ปัจจุบันมีการประสมวงเป็น 3 ประเภท คือ 1. วงมโหรีเครื่องเล็ก 2. วงมโหรีเครื่องคู่ 3. วงมโหรีเครื่องใหญ่

ลักษณะและประเภทของเพลงไทย ได้แบ่งประเภทของเพลงไทยที่ใช้บรรเลงกับวงดนตรีไทยโดยเฉพาะวงปี่พาทย์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ เพลงขับร้อง และเพลงบรรเลง เพลงขับร้องได้แก่ การบรรเลงที่มีการขับร้องประกอบ เพลงบรรเลงคือเพลงที่ใช้เครื่องดนตรีล้วน ๆ ตลอดทั้งเพลง

เพลงขับร้องนั้นสามารถแยกได้ตามลักษณะต่าง ๆ ดังนี้ เพลงขับร้องที่ใช้เครื่องดนตรีบรรเลงประกอบการขับร้อง ได้แก่ เพลงสามชั้น สองชั้น และชั้นเดียว เพลงเถา เพลงตับต่าง ๆ เพลงเกร็ด

เพลงบรรเลงคือ เพลงที่ใช้เครื่องดนตรีบรรเลงล้วน ๆ ตลอดทั้งเพลง ได้แก่

1. เพลงโหมโรง หมายถึง เพลงที่บรรเลงก่อนที่จะมีการแสดงโขน ละคร หรือก่อนที่จะมีการบรรเลงดนตรีซึ่งเพลงโหมโรงนี้แบ่งเป็น

- เพลงโหมโรงเช้า และโหมโรงเย็น
- เพลงโหมโรงเทศน์
- เพลงโหมโรงละคร
- เพลงโหมโรงเสภา
- เพลงโหมโรงมโหรี
- เพลงโหมโรงหุ่นกระบอก
- เพลงโหมโรงหนังใหญ่

2. เพลงเรื่อง หมายถึงเพลงหลาย ๆ เพลงที่นำมาบรรเลงติดต่อกันไป เพลงที่นำมาบรรเลงเข้าชุด เป็นเพลงเรื่องต้องมีอัตราเดียวกัน

3. เพลงหางเครื่องและเพลงลูกบท หมายถึงเพลงชุดสั้น ๆ ที่ใช้บรรเลงต่อท้ายเพลงใหญ่ หรือเพลงเถา

4. เพลงออกภาษา หมายถึงเพลงชุดเดียวกันกับเพลงท้ายบทแต่ทว่าจะบรรเลงเพลงเดียว ก็นำมารวมเอาเพลงหลาย ๆ ภาษาเข้ามาด้วยกัน โบราณมักลำดับเพลงภาษาไว้ดังนี้ คือ จีน เขมร ลาว พม่า หากมีภาษาอื่นก็เรียงต่อเข้าไปตามความเหมาะสม

5. เพลงหน้าพาทย์ หมายถึงเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบกริยาอาการของ มนุษย์ สัตว์ สิ่งของ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้คือ

- เพลงหน้าพาทย์สำหรับโขนละคร
- เพลงหน้าพาทย์สำหรับไหว้ครู

ในเรื่องของเพลงหน้าพาทย์นั้น มีผู้กล่าวไว้หลายประเด็นล้วนกันถึงความหมายและหน้าที่ต่าง ๆ ของเพลงหน้าพาทย์

เสรี หวังในธรรม (2522:240-243) ได้ให้ความหมายไว้ 2 ประเด็นคือ "เพลงหน้าพาทย์ และรำหน้าพาทย์" มีความหมายรวมกัน หมายถึงการบรรเลง และการรำ ประกอบอาภักฎิยาต่าง ๆ ในทางดนตรี และนาฏศิลป์ ซึ่งบอกให้รู้ถึงกริยาท่าทางและอารมณ์ต่าง ๆ ของตัวละคร

ณรงค์ชัย ปิฎกริษฐ์ (2522:81-82) ยังได้แสดงความเห็นสอดคล้องกับความหมายดังกล่าว โดยให้แนวทฤษฎีว่าเพลงหน้าพาทย์ หมายถึงเพลงไทยประเภทหนึ่ง ที่นิยมบรรเลงทำนองมากกว่าการขับร้องเพื่อประกอบอาภักฎิยาและพฤติกรรมต่าง ๆ ของตัวละครรวมไปถึงการกำหนดความหมายต่ออารมณ์ของเพลงที่มีต่อสภาพการสมมติต่าง ๆ ด้วย เพลงหน้าพาทย์มีความสำคัญ และมีความจำเป็นต่อการแสดงโขนละคร การประกอบพิธีไหว้ครูทางนาฏศิลป์ ศุริยาคศิลป์ การบรรเลงเพลงหน้าพาทย์ตามโอกาสต่าง ๆ ดังกล่าวจะมีหลักเกณฑ์ และกฎกำหนดไว้ชัดเจน ไม่ใช่ตามใจนักดนตรี หรือนักแสดง เพลงหน้าพาทย์ที่ใช้บรรเลงประกอบพิธีไหว้ครูทางศุริยาคศิลป์และนาฏศิลป์ได้มีการกำหนดเพลงตามขั้นตอนตั้งแต่สมโภชระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พนพิศ อมาตยกุล (2523:27-28) ได้พูดถึงเพลงหน้าพาทย์ไว้ว่า เพลงหน้าพาทย์เป็นเพลงพิเศษที่โบราณจารย์ท่านแต่งขึ้นและยกย่องไว้เป็นกลุ่มพิเศษสำหรับประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น พิธีกรรมไหว้ครู เป็นการแสดงความเคารพต่อครูบาอาจารย์ที่ล่วงลับไปแล้วมาชุมนุมในพิธีการ เช่น เพลงตรุษสันนิบาต นอกจากนี้ยังได้แก่ เพลงที่ใช้ในการแสดงโขนละครเช่น เพลงเหาะ เพลงเสมอ เพลงเชิด เพลงแสดงกริยาอาการ เช่น เพลงแผละสำหรับครุฑบิน เพลงบาทสกุณีสำหรับพระลักษมณ์เดินทาง ฯลฯ เพลงหน้าพาทย์บางเพลงมีข้อกำหนดมากมายอาทิ เพลงสำหรับอัญเชิญองค์พระนิรามผู้บรรเลงจะต้องได้รับอนุญาตโดยมีท่าเคารพประสิทธิ์ประสาทเสียก่อน จึงจะมีสิทธิ์บรรเลงได้ บางเพลงต้องบวชเรียนเสียก่อนจึงจะบรรเลงได้ก็มี

ดังนั้นผู้จะบรรเลงปี ระนาศเอก พ้องวงใหญ่ ตะโพน สำหรับการแสดงโขน-ละครนั้น จำเป็น จะต้องเรียนเพลงหน้าพาทย์ด้วย การบรรเลงโขนละครจัดว่า เป็นวิชาคนตรีระดับสูงสาขาหนึ่ง คล้ายกับเรียนปริญญโทปริญญาเอก ก็เดียว

นอกจากนี้ เพลงหน้าพาทย์ยังเป็นเพลงที่ใช้อาภักดิ์ปรีชา ของตัวโขน-ละครหรือใช้ สำหรับอัญเชิญพระเป็นเจ้า ฤาษี เทวดา และครูอาจารย์ทั้งหลาย ให้นำร่วมสวัสดิสันนิบาตใน พิธีไหว้ครู และพิธีมงคลต่าง ๆ เพลงประเภทนี้โดยทั่วไปไม่มีบทร้องใช้บรรเลงแต่ทำนองดนตรี อย่างเดียว ต่อมาได้มีการบรรจุบทร้องเข้าไปบ้างเหมือนกันเช่นบรรจุในเพลงตระนิมิตรที่อยู่ใน เรื่องรามเกียรติ์ตอนแสดงศรพรหมมาตร

เพลงหน้าพาทย์นี้ยังใช้ประกอบกริยาต่าง ๆ ของตัวละครซึ่งมีอยู่หลายลักษณะด้วยกัน

คือ

- การแสดงอภินิหารได้แก่ เพลงร่ำสามลา เพลงคุกพาทย เพลงศรทง
- การแปลงกาย ได้แก่ เพลงตระนิมิตร เพลงบาทสกุณี เพลงชำนาวญ
- การนอน ได้แก่ เพลงตระนอน
- การร้องไห้ ได้แก่ เพลงโอด
- การกิน ได้แก่ เพลงเช่นเหล้า
- การเดินทาง ได้แก่ ทางน้ำ เพลงโล้ ทางบก เพลงพญาเดิน เพลงลูกลั่น
เพลงเชิดฉาน ทางอากาศ เพลงเหาะ เพลงโคมเวียน
- การเดินทางของสัตว์ปีก ได้แก่ เพลงแผละ
- การไปมาไกล ๆ ได้แก่ เพลงเชิด
- การไปมาใกล้ ๆ ได้แก่ เพลงเสมอ เช่น เสมอมาร เสมอเถร เสมอผี
เสมอต้นนก เสมอข้ามสมุทร เสมอเข้าที่ เสมอแซก เสมอพม่า เสมอขอม

ในเรื่องของเพลงเสมอนั้น พูนพิศ อมาตยกุล (2529:69) ได้กล่าวไว้ในหนังสือดนตรี วิจารณ์ ว่าเป็นเพลงประกอบกริยาอาการ "ไปมา" มีอยู่ด้วยกันมากมายตามแต่จะใช้ เช่นใช้กับ ตัวละคร เสมอมาร เสมอเถร เสมอสามลา เสมอผี หรือบอกที่ไป เช่น เสมอเข้าที่ เสมอข้ามสมุทร นอกจากนี้ยังมีเพลงเสมอที่ใช้ชื่ออื่นอีกแต่ก็จัดเข้าอยู่ในประเภทเพลงเสมอ

เหมือนกัน ได้แก่ เพลง พราหมณ์เข้า พราหมณ์ออกหรือบอกสัญญาดีก็มีเช่น เสมอแขก เสมอมอญ เสมอพม่า เสมอลาว เป็นต้น

ขึ้น ศิลปบรรเลง (2520:176) ได้เขียนถึงเพลงเสมอไว้ว่า เพลงเสมอนั้น เป็นเพลงที่ใช้ประกอบกิริยาไปมาไถ่ ๆ เช่น เดินออกมาจากฉากมาหนึ่งบนบัลลังก์ "นั่นคือเพลงเสมอ" คำว่า เพลงเสมอมีผู้ให้คำอธิบายว่าเพี้ยนมาจากคำว่า "เอมिर" ในภาษาเขมรซึ่ง แปลว่า "ผู้เดิน" เพลงเสมอมีอยู่หลายประเภทบางเพลงไม่ได้ชื่อเพลงเสมอแต่ใช้ในลักษณะเดียวกันกับ เพลงเสมอก็มีย่อยแบ่งเพลงเสมอออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ เสมอตามลักษณะตัวละครกับ เสมอตามสัญญาดีของตัวละครที่แบ่งเพลงเสมอตามลักษณะตัวละคร ได้แก่ "เสมอธรรมดา" ซึ่งเป็นที่รู้จักกันทั่วไป เพราะใช้ตั้งแต่แสดงลิเกจนถึงแสดงโขนทีเดียว เพลงเสมอธรรมดา ยังขยายเป็นเพลง "เสมอสามลา" "เสมอเถร" ใช้สำหรับฤาษีหรือนักพรต "เสมอมาร" ใช้สำหรับพญายักษ์ "เสมอผี" ใช้สำหรับพยายมหรือ นายผีปีศาจต่าง ๆ "เสมอเข้าที่" ใช้สำหรับฤาษีหรือครูบาอาจารย์เข้าสู่ที่ประทับได้คืนสู่อาศรม "เสมอคืนแกล" หรือ บาทสกุณีใช้สำหรับตัวพระขึ้นสู่พระราม พระลักษมณ์เมื่อจะออกศึก "เสมอข้ามสมุทร" ใช้สำหรับพระราม ยกพลข้ามสมุทรไปกรุงลงกา และใช้ในพิธีไหว้ครู สำหรับเชิญครูบาอาจารย์มาเข้าสู่โรงพิธี เป็นต้น นอกจากนี้เพลงเสมอยังแบ่งออกตามสัญญาดีอีกด้วย เช่น ลาว แยก พม่า มอญ ถ้าเป็นลาวก็ใช้เสมอลาว ถ้าเป็นแขกก็ใช้เสมอแขก เป็นต้น

มนตรี ตราโมท (2527) ได้เขียนถึงเพลงหน้าพาทย์ และเพลงเสมอไว้ในหนังสือ โสมส่องแสงว่า เพลงหน้าพาทย์พิเศษ เช่น เพลงประกอบการไหว้ครูที่พาทย์ตามที่ปรากฏใน ตำราโบราณ มีเพลงพระประโคนธรรพ เพลงโปรยข้าวตอกดอกไม้ ส่วนเพลงไหว้ครูละคร มี เพลงพราหมณ์เข้า เพลงพราหมณ์ออก เพลงองค์พระพิราพ เพลงประกอบการแสดงโขนละคร ได้แก่ เพลงเสมอ เพลงเชิด เพลงช้า เพลงเร็ว เพลงจิ้ง นอกจากนี้บรมครูทางดุริยางค์ศิลป์ ในสมัยอยุธยายังได้ประดิษฐ์เพลงหน้าพาทย์ต่างๆ ได้เพิ่มเติมให้เหมาะสมกับการแสดงอีกเป็น-
ต้นว่า เพลงเสมอซึ่งประกอบกิริยาเดินไปเดินมาไถ่ ๆ และให้คำจำกัดความของคำเสมอว่า มาจากคำว่า "เอมอ" ของเขมร แปลว่า เดิน ครูมนตรีในสมัยอยุธยาได้แยกทำนองให้ เหมาะสมกับตัวแสดงได้เป็นอย่างดี เช่น เสมอเถร สำหรับฤาษีหรือผู้ทรงพรต เสมอมารสำหรับ ยักษ์หรืออสูร เสมอผีสำหรับปีศาจ เสมอเข้าที่สำหรับการไหว้ครู เมื่อตอนส่งครูสู่สถานที่สถิต

และถ้าในการแสดงการออกศึกหรือพิธีใหญ่ ๆ ใช้เสมอต้นเนก ในปัจจุบันเรียกว่าบาทสกุณี

อุทิศ นาคสวัสดิ์ (2513:114) ได้เขียนถึงประเภทของเพลงเสมอ โดยแยกออกเป็น 2 ประเภท คือเสมอตามลักษณะตัวละคร และเสมอตามสัญชาติของตัวละคร เสมอตามลักษณะตัวละคร เช่น เสมอธรรมดา ใช้สำหรับตัวละครทั่วไป ใครว่าเพลงเสมอสูง ๆ ไม่ได้จะรำ เพลงเสมอธรรมดาแทนก็ได้ เพลงเสมอธรรมดาเป็นที่รู้จักกันทั่วไปเพราะใช้ตั้งแต่การแสดงลิเกขึ้นมาถึงการแสดงโขน เพลงเสมอนี้สามารถยืด-ขยายเป็นเพลงเสมอสามลาได้ด้วย เสมอสามลา คือเพลงเสมอธรรมดาเน้นเอง แต่บรรเลงติดต่อกันไปถึงสามครั้ง ฉะนั้นถ้ารำจึงพิศดารยิ่งขึ้น นอกจากเสมอธรรมดาแล้วยังมีเสมอเถรใช้กับฤาษีหรือนักพรต เสมอมารใช้สำหรับพญายักษ์ เสมอผีใช้กับพยายมหรือนายผี เสมอเข้าที่ใช้สำหรับฤาษีหรือครูบาอาจารย์เข้าสู่ที่ประทับหรืออาศรม เสมอต้นเนกหรือบาทสกุณีใช้สำหรับพระรามและพระลักษมณ์ ใช้สำหรับพระรามยกพลข้ามสมุทรไปกรุงลงกา และใช้เชิญครูบาอาจารย์เข้าสู่พิธี นอกจากนี้แล้วยังมีเพลงที่ใช้ชื่ออื่นอีกแต่จัดอยู่ในประเภทเพลงเสมอ ได้แก่ เพลงพราหมณ์เข้า เพลงพราหมณ์ออก เพลงทั้งสองนี้ค่อนข้างจะศักดิ์สิทธิ์ เพราะมีชื่อพราหมณ์ซึ่งเป็นเจ้าแห่งพิธีการต่าง ๆ อยู่แล้ว เพลงพราหมณ์เข้าใช้กับยักษ์ผู้สวดศักดิ์ที่จะมาทำพิธีในโรงพิธี เพลงพราหมณ์ออกใช้เมื่อเสร็จพิธีแล้ว

นอกจากเพลงเสมอที่แยกตามลักษณะของตัวละครแล้ว เพลงเสมอที่แบ่งตามสัญชาติเราจะใช้การบรรเลงล้อเลียนสำเนียงภาษาของชาติต่าง ๆ โดยเนื้อแท้แล้ว จังหวะลูกตกของเพลงก็เป็นเพลงเสมอธรรมดา ของไทยนั่นเอง แต่เปลี่ยนลีลาและทำนองให้เป็นสำเนียงของชาติต่าง ๆ เพลงเสมอสำเนียงต่าง ๆ ได้แก่ เสมอลาว เสมอพม่า เสมอแขก เสมอมอญ

ในการบรรเลงเพลงหน้าพาทย์เพลงเสมอนั้น เป็นเพลงที่เกี่ยวกับกิริยาไปมาซึ่งเป็นเพลงหน้าพาทย์ชั้นสูง และหน้าพาทย์ธรรมดา มีบทบาทในการบรรเลงเป็นอย่างมากทั้งการบรรเลงในพิธีกรรมทางศาสนา และการบรรเลงประกอบการแสดงต่าง ๆ จะเห็นได้ว่าการบรรเลงเพลงโหมโรงเย็น โหมโรงกลางวัน ซึ่งเป็นการบรรเลงประกอบพิธีกรรมทางประเพณีของสังคมไทย เพลงโหมโรงละครเกี่ยวข้องกับละครไทยเราจะพบว่าเพลงโหมโรงเหล่านี้ จะมีเพลงเสมออยู่ด้วย แม้กระทั่งเพลงที่ใช้ประกอบการแสดงเช่น โขนละคร ลิเก หนังใหญ่ ก็ยังต้องใช้เพลงเสมออยู่ และขาดเสียมิได้ เนื่องจากตัวละครในการแสดงเหล่านั้นจะมีบทให้ไปมาอยู่ตลอดเวลา

ในการท้าววจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าเพลงเสมอเป็นเพลงที่ถือว่ามีคุณค่าศิลปะที่เป็นเพลงครูเพลงหนึ่งที่สามารถเป็นสื่อบอกความหมายได้ทั้งในด้านความเชื่อในการบรรเลงใน พิธีกรรมทางศาสนาและบอกอากัปกิริยาของตัวละคร เพลงเสมอนั้นเป็นเพลงที่มีมาช้านานแล้วแต่มิได้มีการจดบันทึกและเผยแพร่ในด้านหลักวิชาการต่าง ๆ อันเกี่ยวกับเพลงเสมอค่อนข้างใด ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาโครงสร้างของเพลงหน้าพาทย์ประเภทเพลงเสมอ โดยมุ่งเน้นศึกษากำนองเพลง วรรคเพลง บันไดเสียง ลูกตก จังหวะ และการใช้น้ำทับ ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาลักษณะของเพลงไทย และการดนตรีไทยต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างของ เพลงหน้าพาทย์ประเภทเพลงเสมอทางฆ้องวงใหญ่
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความเป็นเอกลักษณ์ของเพลงหน้าพาทย์ประเภท เพลงเสมอทางฆ้องวงใหญ่
3. เพื่อวิเคราะห์เทคนิคการบรรเลงของเพลงหน้าพาทย์ประเภทเพลงเสมอจากเครื่องดนตรีฆ้องวงใหญ่
4. เพื่ออนุรักษ์ และเผยแพร่เพลงหน้าพาทย์ประเภทเพลงเสมอสืบต่อไป

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบเทคนิคและวิธีการประพันธ์เพลง เพลงหน้าพาทย์ประเภทเพลงเสมอที่สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนและศึกษาดนตรีไทย
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความเป็นเอกลักษณ์ของเพลงหน้าพาทย์ประเภทเพลงเสมอ
3. เป็นหลักฐานสำคัญที่จะชี้ให้เห็นถึงพัฒนาการของเพลงหน้าพาทย์ประเภทเพลงเสมอต่อไปในอนาคต

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. จะมุ่งวิเคราะห์เพลงหน้าพาทย์ประเภทเพลงเสมอดังมีรายชื่อต่อไปนี้

- 1.1 เสมอไทย
- 1.2 เสมอสยามลา
- 1.3 เสมอมาร
- 1.4 เสมอเดร
- 1.5 เสมอผี
- 1.6 เสมอคีนนก (นากสกุณี)
- 1.7 เสมอข้ามสมุทร
- 1.8 เสมอเข้าที่
- 1.9 พรามหม่นเข้า
- 1.10 พรามหม่นออก
- 1.11 เสมอแขก
- 1.12 เสมอมอญ
- 1.13 เสมอพม่า
- 1.14 เสมอลาว

2. ศึกษาทางห้องวางใหญ่ ของ ครูเชื้อ คณัตริศ

3. การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้จะมุ่งวิเคราะห์เกี่ยวกับองค์ประกอบทางดนตรีที่ได้
นำมาใช้ในการประพันธ์ดังหัวข้อต่อไปนี้

- 3.1 รูปแบบทำนองเพลง
- 3.2 วรรคเพลง
- 3.3 แนวทำนองและแนวประสาน
- 3.4 บันไดเสียง
- 3.5 ลุกตก
- 3.6 จังหวะ
  - 3.6.1 จังหวะฉิ่ง
  - 3.6.2 จังหวะหน้าทับ

นิยามศัพท์เฉพาะทางดนตรีไทย

หน้าพาทย์	เพลงที่บรรเลงประกอบกริยาไม่ว่าจะเป็นกริยา มนุญส์ สัตว์ วัตถุ หรือธรรมชาติ ทั้งกริยาที่มีตัวตน หรือกริยา สมมติตลอดทั้งกริยาที่เป็นปัจจุบันและอดีตเพลงที่บรรเลง ประกอบกริยาทั้งหลายนี้ถือว่า เป็นเพลงหน้าพาทย์ทั้งสิ้น (ศัพท์สังคีต มন্ত্রী ตราโมท กรมศิลปากร 2507 : 47)
กริยา	การบรรเลงเพื่อแสดงกริยานั้น ๆ เช่น การบรรเลง ประกอบกริยาอื่น เดิน กิน นอน เปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น หรือศูนย์ไป (ศัพท์สังคีต มন্ত্রী ตราโมท กรมศิลปากร 2507 : 47)
ทางบรรเลง	ทำนองเพลงที่บรรเลงด้วยเครื่องดนตรี หรือวงดนตรี โดยไม่มีการขับร้อง ซึ่งจะมีแนวการบรรเลงเป็นไปตาม ลักษณะของเครื่องดนตรี แต่ละชนิด ตามลักษณะของ บทเพลงนั้นๆ
ทางฆ้อง	ทำนองเพลงที่บรรเลงโดยฆ้องวงใหญ่
หน้าทับ	แบบแผนจังหวะของเครื่องดนตรี ประเภทเครื่องหนึ่ง หน้าทับเพลงไทยมี 3 ประเภท คือ หน้าทับปรบได้ หน้าทับสองไม้ หน้าทับพิเศษ
ท่อน	สัดส่วนของเพลงที่กำหนดแบ่งไว้ชัดเจน บางเพลงอาจมี ท่อนเดียวหรือหลายท่อนก็ได้
ทำ	ทำนองเพลงตอนหนึ่งที่ไม่มีความสำคัญมากนัก โดยจะขึ้น เสียงอยู่ที่เสียงใดเสียงหนึ่งเท่านั้น แต่ต้องอยู่ใน หน้าทับอาจเป็นหนึ่งหรือครึ่งจังหวะหน้าทับ
วรรคเพลง	การแบ่งทำนองเพลงออกเป็นช่วงๆ โดยที่ทำนองเพลงใน แต่ละช่วงนั้นคงจังหวะไว้อย่างสมบูรณ์
รูปแบบ	ลักษณะสำคัญหรือลักษณะเด่น ที่ปรากฏในทำนองเพลงซึ่ง ทำนองเพลงของแต่ละเพลง มักจะมีรูปแบบที่เป็นลักษณะ

	เฉพาะของบทเพลงนั้น
เครื่องหมาย -	ส่วนว่างที่ไม่มีโน้ต
เครื่องหมาย +	ส่วนสำคัญที่มีโน้ต
กรอ	1. หมายถึงการบรรเลงเครื่องดนตรีประเภทดีดโดยใช้สองมือ คี่สลับกันดี ๆ มือทั้งสองข้างอยู่ต่างเสียงกันเรียกว่า กรอ ขึ้นคู่ต่าง ๆ เช่น กรอคู่ 2 กรอคู่ 3 2. หมายถึงคำเรียกบทเพลงที่ดำเนินทำนองไป โดยไร้เสียง ยาว ๆ ช้า ๆ เรียกว่าเพลงกรอ
จังหวะ	หมายถึง การดำเนินทำนองเพลงด้วยเวลาในช่วงระยะที่สม่ำเสมอ จังหวะของเพลงไทยได้แก่ จังหวะฉิ่งและจังหวะหน้าทับ
จังหวะฉิ่ง	ได้แก่จังหวะเพลงเถา คือ สามขึ้น สองขึ้น และขึ้นเดี่ยว จังหวะฉิ่งเพลง จีน , ฝรั่งเศส, ยวน, ฯลฯ
เสียวมือ	หมายถึง วิธีการบรรเลงของเครื่องดนตรีประเภทเครื่องดีด ที่ทำหน้าที่ดำเนินทำนอง เช่น ข้องวงใหญ่ เป็นต้น การเสียวมือกับเครื่องดีดจะใช้มือจับไม้ฆ้องตีสองบนปมฆ้องพร้อมกัน สองลูกให้เกิดเป็นคู่เสียง พบในคู่สี่ คู่ห้า คู่หก
หน้าทับ	หมายถึง จังหวะซึ่งทำหน้าที่กำกับบทเพลงเป็นระยะ ๆ อย่าง สม่ำเสมอ เครื่องดนตรีที่ทำหน้าที่กำกับหน้าทับเป็นเครื่องดนตรี ประเภทเครื่องหนัง
ไม้เดิน	การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีประเภทเครื่องหนัง เครื่อง ดนตรีที่ใช้คือ ตะโพน และกลองทัด ลักษณะการตีกลองทัดจะตี 1 ไม้เดิน จะเท่ากับ 4 ห้องเพลงไทย (1 วรรคเพลง)
ไม้ลา	การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีประเภทเครื่องหนัง เครื่อง ดนตรีที่ใช้คือ ตะโพน และกลองทัด ลักษณะการตีกลองทัดจะตี 1 ชัดไม้ลา จะเท่ากับ 4 วรรคเพลง
ลูกตก	หมายถึง ตำแหน่งของระดับเสียงสุดท้ายเมื่อจบ 4 ห้องเพลง หรือ 1 วรรคเพลง
สะบัด	หมายถึง การตี 3 ลูกในขณะเดียวกันด้วยความรวดเร็ว

รูปแบบทำนอง หมายถึง การเคลื่อนที่ของทำนองเพลง โดยแบ่งเป็นรูปแบบได้ ดังนี้

1. แบบตามบันไดเสียง หมายถึง การเคลื่อนที่โดยเรียงลำดับจากสูงไปหาต่ำ หรือจากต่ำไปหาสูง อย่างใดอย่างหนึ่ง
2. แบบกระโดด หมายถึงการเคลื่อนที่โดยมีการกระโดดข้ามเสียงในบันไดเสียงนั้น
3. แบบผสม หมายถึง การเคลื่อนที่รวมกันระหว่าง แบบที่ 1 และแบบที่ 2
4. แบบสลับพื้นปลา หมายถึงการเคลื่อนที่ที่มีการสลับเสียงขึ้นลงในระยะใกล้เคียงกัน
5. แบบอยู่กับที่ หมายถึงการเคลื่อนที่ที่ขึ้นไว้เสียงใดเสียงหนึ่งในหนึ่งวรรค

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

การวิเคราะห์ทวิจิตเพลงหน้าพาทย์เพลงเสด็จครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ทั้งที่เป็นตำราวิชาการ เอกสารการวิเคราะห์ทวิจิต วารสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ รวมทั้งคำบรรยาย และจากการสัมภาษณ์ ดังกล่าวได้โดยสังเขป ดังนี้

วีรชาติ เปรมมานนท์ (2532:1) รายงานผลการวิจัยเรื่องดนตรีไทยแนวใหม่ช่วงปี พ.ศ.2520 - 2530 ได้ศึกษาถึงพัฒนาการทางด้านดนตรีไทยโดยกล่าวว่า "ดนตรีไทยมีวิวัฒนาการมาพร้อมกับคนไทย ความคู่ไปกับศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษาพูด และพิธีกรรมทางศาสนาเป็นเวลายาวนาน ดนตรีนอกจากจะแสดงถึงความปราณีต วิจิตรพิสดารแล้วยังสะท้อนถึงความงามด้านจิตใจ และอารมณ์ของมนุษย์ ในแต่ละยุคสมัยทั้งยังเป็นเอกลักษณ์สำคัญที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองของชนชาติไทยที่รู้จักสร้างสรรค์ดนตรีไทย นอกจากนี้ยังศึกษาถึงทฤษฎีดนตรีในเรื่องของการประสานเสียง การสอดทำนอง การเรียบเรียง การประพันธ์เพลงและศึกษาถึงแนวคิดในการนำปรัชญาความเชื่อของคนตะวันออก และพุทธศาสนาเป็นเค้าโครงและแนวทางในการประพันธ์เพลงได้สมบูรณ์ภาพ

อรรณพ บรรจงศิลป์และคณะ (2534 :181) รายงานการวิจัยเรื่องความคิดและภูมิปัญญาไทยชุดดุริยางคศิลป์โดยรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ทางดนตรีไทยและนำมาวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนไทยกับ ดนตรีไทยเพื่อให้เกิด ความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าความคิดของครูดนตรีไทย ในอดีตอันจะนำไปสู่การอนุรักษ์ และสืบทอดทางดนตรีไทย และได้ให้ความหมายคำว่า "ทำนองเพลงและภาษา หรือวรรณคดีมีลักษณะคล้ายคลึงกันคือสะท้อนถึงพฤติกรรมของมนุษย์และสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทำนองเกิดขึ้นจากการรับรู้ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวของระดับเสียงที่เปลี่ยนไป ทำนองเพลงเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงสิ่งที่อยู่ในจิตใจของมนุษย์อันเป็นผลจากสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัว การวิเคราะห์แนวทำนองเพลง ซึ่งเป็นผลจากการสร้างสรรค์ของมนุษย์จึงช่วยให้มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับมนุษย์ ในเรื่องการวิเคราะห์เพลงไทย

มานพ วิสุทธิแพทย (2533) จัดทำหนังสือดนตรีไทยวิเคราะห์ โดยศึกษาวิเคราะห์ดนตรีไทยในเรื่องโครงสร้างทั่วไป ของดนตรีไทยระบบเสียง บันไดเสียง การกำหนดโน้ตบนเครื่องดนตรีไทย ทางของดนตรีไทย ทำนองหลัก(ทางฆ้อง) แนวทำนองและแนวประสาน วรรณเพลง ลูกตก ข้อมูลจากหนังสือดนตรีไทยวิเคราะห์ถือว่าเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์เพลงหน้าพาทย์ประเภทเพลงเสมอเป็นอย่างมาก ในทำนองเดียวกันนี้โครงการดนตรีไทย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2530) ได้จัดทำเอกสารรายงานรวบรวมข้อมูลหลักการบรรเลงการขับร้องและโน้ตเพลงไทยโดยได้ศึกษาประวัติดนตรีไทยพบว่า เพลงไทยเป็นเพลงที่มีระเบียบแบบแผน ทั้งการบรรเลง และขับร้อง ซึ่งมีรูปแบบของทำนองเพลงที่เป็นระดับเสียงต่าง ๆ ดำเนินต่อเนื่องแล้วเกิดเป็นวรรคหรือประโยคเป็นเพลงที่มีรูปแบบ (FORM) มีทำนอง (MELODY) และได้อ้างอิงศัพท์สังคีตที่ใช้ในวงการดนตรีไทยในด้านการถ่ายทอดเพลงไทย

สงบศึก ธรรมวิหาร (2534) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่องแนวความคิด และวิธีการของมนตรี ตราโมท ในการอนุรักษ์ถ่ายทอดดนตรีไทยและเพลงไทยซึ่งศึกษาวิวัฒนาการวิธีการถ่ายทอดและวิธีอนุรักษ์ดนตรีไทย อันประกอบด้วยหลักฐานอ้างอิง และบทสัมภาษณ์บุคคลในวงการดนตรีไทยประกอบการจัดทำ ซึ่งสามารถนำข้อมูลต่าง ๆ นี้มาใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ครั้งต่อไป

ณรงค์ชัย ปิฎกวิธ (2534) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่องวิเคราะห์ทางฆ้องเพลงสาธุการ โดยศึกษาทางการบรรเลงฆ้องวงใหญ่เพลงสาธุการของครูดนตรีไทย 10 คน แล้วมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ วิเคราะห์ทำนองและการใช้มือฆ้อง รูปแบบเพลงสาธุการความสัมพันธ์ระหว่างทำนองทางฆ้องกับจังหวะหน้าทับสาธุการตลอดจนการเปรียบเทียบสำนวน ถ้าม-ตลบ ในเพลงสาธุการ จากการวิจัยในครั้งนี้ถือว่าเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์เพลงไทยอื่น ๆ ต่อไป โดยเฉพาะเพลงเสมอด้วย

บุญช่วย โสวัตร (2538) ซึ่งเขียนวิทยานิพนธ์เรื่องการวิเคราะห์เนื้อทำนองหลักของเพลงแขกมอญบางขุนพรหมโดยศึกษาถึงประวัติที่มา ลักษณะการประพันธ์เพลง อิทธิพลของสังคมที่มีต่อการประพันธ์ ลักษณะทฤษฎีการประพันธ์เพลง และวิเคราะห์ลักษณะประโยค วรรคตอน

และลักษณะของสำเนียงภาษา ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าสามารถนำข้อมูล และผลจากการวิจัยมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการวิเคราะห์เพลงหน้าพาทย์ประเภทเพลงเสมอเป็นอย่างมาก

อุทิศ นาคสวัสดิ์ (2512) ให้ความหมายของลูกฆ้องหรือทางฆ้องไว้ในหนังสือทฤษฎีและการปฏิบัติดนตรีไทยว่าการตีลูกฆ้องมีวิธีการพิสดารคือใช้มือประสานกันตั้งแต่คู่สอง เรื่อยไปจนถึงคู่หก คู่แปด ลูกฆ้องนี้ผู้บรรเลงต้องจำให้ได้อย่างแม่นยำ เนื่องจากในขณะบรรเลงรวมวง ถ้าผู้บรรเลงคนใดหลงลืม ทำนองเพลง จะต้องฟังฆ้องวงใหญ่ว่าบรรเลงอย่างไร แล้วจึงไปแปลทำนองบรรเลงของตนเองต่อไป การแบ่งประเภทของลูกฆ้องแบ่งได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ลูกฆ้องอิสระได้แก่ลูกฆ้องซึ่งสามารถแปลเป็นทางต่าง ๆ ได้หลายทาง โดยอาศัยเสียงตก ตรงหัวห้องเพลงเป็นสำคัญ ข้อดีของลูกฆ้องอิสระคือแปลออกเป็นทางต่าง ๆ ได้หลายทางอีกประการหนึ่ง การคิดทางร้องคิดได้ง่ายกว่าลูกฆ้องประเภทอื่น ข้อเสียผู้บรรเลงมักแปลกันโดยไม่พยายาม "กอด" ลูกฆ้องไว้ตามสมควร โดยไม่คำนึงเสียงของลูกตกตรงหัวข้อสำคัญ

2. ลูกฆ้องบังคับเป็นลูกฆ้องที่แปลทางเป็นทางอื่นไม่ได้ นอกจากลูกฆ้องที่กำหนดให้เท่านั้น โดยทั่วไปเป็นลูกฆ้องประเภท"กรอ"

3. ลูกฆ้องกึ่งบังคับกึ่งอิสระ คือลูกฆ้องที่ส่วนหนึ่งบังคับ ส่วนหนึ่งเป็นอิสระ บังคับนั้นแปลเป็นอย่างอื่นไม่ได้ ส่วนอิสระนั้นแปลได้หลายทาง

นอกจากประเภทลูกฆ้องแล้ว คู่ประสานของลูกฆ้องยังใช้ได้หลายอย่างนับตั้งแต่คู่สอง คู่หก คู่แปด (คู่เจ็ดยังไม่มีใครใช้) ส่วน คู่เก้า เท่ากับ เป็นคู่สองเหมือนกัน ที่เรียกว่าคู่ หมายถึงใช้มือทั้งสองตีลงไปสองเสียงพร้อมกัน เช่น คู่สี่ ก็ใช้มือทั้งสองตีพร้อมกันแต่ห่างกันสี่เสียง ลักษณะของลูกฆ้อง หรือทางฆ้องนี้มีประโยชน์ในการศึกษาวิเคราะห์เพลงเสมอทางฆ้องวงใหญ่ที่ผู้วิจัยศึกษาและวิเคราะห์ครั้งนี้เป็นอย่างมาก

เชื้อ ดนตรีรส (สัมภาษณ์) ได้กล่าวถึงเพลงไทยว่า เป็นศิลป์ และมรดกของชาติ ที่ควรอนุรักษ์ยิ่งในการวิเคราะห์ควรยึดองค์ประกอบของเพลง ได้แก่ทำนองหลักซึ่งเป็นเนื้อแท้ของทำนองที่บรรเลงด้วยฆ้องวงใหญ่ ทำนองหลักนี้เป็นมือฆ้องที่ครูได้ถ่ายทอดมา ส่วนวงเพลงและสำเนียงเพลงเป็นทำนองที่มันขึ้นไว้เฉพาะเป็นเอกลักษณ์ของเพลงนั้นเช่นเพลงสำเนียงแขก

เพลงสำเนียงลาว หรือเพลงสำเนียงอื่น ๆ จะมีทำนองและสำเนียงเพลงที่แตกต่างออกไป

นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงความสำคัญของหน้าทับว่าเป็นองค์ประกอบของบทเพลงที่มีหน้าที่กำกับบทเพลงให้มีระยะอย่างสม่ำเสมอ เพลงหน้าพาทย์นั้นเครื่องกำกับจังหวะหน้าที่สำคัญคือ ตะโพนไทยและกลองทัดในแต่ละเพลงจะมีสำนวนหรือลีลาการตีเฉพาะ ส่วนกลองทัดเรียกว่าไม้ จากคำกล่าวข้างต้นนี้นับได้ว่าเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์เพลงเสมอเป็นอย่างมาก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งหัวข้อในการศึกษาวิเคราะห์ ดังนี้

1. รวบรวมข้อมูล

1.1 รวบรวมเพลงหน้าพาทย์ประเภทเพลงเสมอ ได้แก่

- 1.1.1 เสมอไทย
- 1.1.2 เสมอสามลา
- 1.1.3 เสมอมาร
- 1.1.4 เสมอเถร
- 1.1.5 เสมอผี
- 1.1.6 เสมอศัลยก (บาทสลึง)
- 1.1.7 เสมอข้ามสมุทร
- 1.1.8 เสมอเท้าที่
- 1.1.9 พราหมณ์เข้า
- 1.1.10 พราหมณ์ออก
- 1.1.11 เสมอแขก
- 1.1.12 เสมอลาว
- 1.1.13 เสมอพม่า
- 1.1.14 เสมอมอญ

1.2 ข้อมูลทางการศึกษาจากสถาบัน องค์กรต่าง ๆ ได้แก่

- 1.2.1 เอกสารการวิเคราะห์
- 1.2.2 ตำราวิชาการ
- 1.2.3 วารสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

1.3 ข้อมูลที่ได้จากการบันทึกเทป ได้แก่

- 1.3.1 เพลงหน้าพาทย์ประเภทเพลงเสมอ
- 1.3.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

2. ขั้นศึกษาข้อมูล

2.1 นำข้อมูลทางการศึกษาจากข้อ 1.2 มาจัดเรียงเป็นหมวดหมู่ตามความสำคัญของเนื้อหา

2.2 นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการบันทึกเทปในข้อ 1.3 มาแบ่งหัวข้อความสำคัญดังนี้

2.2.1 เพลงที่บันทึกเทปนำมาบันทึกเป็นโน้ตสากล

2.2.2 ข้อมูลที่เป็นเทปการสัมภาษณ์หรือการบรรยาย มาคัดลอกและบันทึกเป็นบทความเพื่อใช้อ้างอิงประกอบการวิเคราะห์

2.3 ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตนำมาเป็นข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า เพื่อใช้เป็นการตรวจสอบเปรียบเทียบ และหาผลสรุปในการวิเคราะห์

3. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์เพลงหน้าพาทย์ประเภทเพลงเสมอตามโน้ตที่บันทึกไว้ โดยวิเคราะห์เป็นรายบทเพลงตามหัวข้อ ดังนี้

3.1 วรรคเพลง

3.2 ลูกตก

3.3 บันไดเสียง

3.4 รูปแบบ

3.4.1 รูปแบบของจังหวะ

3.4.2 รูปแบบของทำนอง

3.5 แนวทำนองและแนวประสาน

3.6 จังหวะ

3.6.1 จังหวะฉิ่ง

3.6.2 จังหวะหน้าทับ

การวิเคราะห์เพลงเสมอ

เพลงเสมอไทย

ทำนองเพลงเสมอไทย เมื่อบันทึกเป็นโน้ตแนวเดียวตามทำนองเพลง ได้ดังนี้

				_ล_ล	_ท_มรด	_รร	_ร_ช
_ล_ล	_ท_ร	___ม	___ฟ	__ทมฟ	_ล_ท	_ร_ท	_ล_ฟ
_ดดด	_ท_ล	_ม_ท	มร_ม	__ทมฟ	_ล_ม	_ล_ร	ฟมร_ท
___ท	_ท_ท	_ชชช	_ล_ท	_ล_ร	__ทมฟ	_ล_ฟ	__ฟมร
_ฟ_ม	_ร__	ดทล_ท	__ดรม	_ท_ร	_ท_ล	___ช	___ร

3.1 วรรคเพลง

เพลงเสมอไทย เมื่อนำมาแบ่งเป็นวรรคเพลง สามารถแบ่งได้ 9 วรรคเพลง

วรรคเพลง	ทำนองเพลง				
1	_ล_ล	_ท_มรด	_รร	_ร_ช	
2	_ล_ล	_ท_ร	___ม	___ฟ	
3	__ทมฟ	_ล_ท	_ร_ท	_ล_ฟ	
4	_ดดด	_ท_ล	_ม_ท	มร_ม	
5	__ทมฟ	_ล_ม	_ล_ร	ฟมร_ท	
6	___ท	_ท_ท	_ชชช	_ล_ท	

วรรคเพลง	ทำนองเพลง				
7	_ด_ร	__รมฟ	_ด_ฟ ^ค	__ฟมร	
8	_ฝ_ม	_ร__	ดทล_ท	__ดรม	
9	_ท_ร	_ท_ล	___ช	___ร	

3.2 ลูกตก

ลูกตกในเพลงเสมอไทย มีดังนี้

วรรคที่ 1	ลูกตกเสียง	ช
วรรคที่ 2	ลูกตกเสียง	ฝ
วรรคที่ 3	ลูกตกเสียง	ฝ
วรรคที่ 4	ลูกตกเสียง	ม
วรรคที่ 5	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 6	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 7	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 8	ลูกตกเสียง	ม
วรรคที่ 9	ลูกตกเสียง	ร

3.3 บันไดเสียง

เพลงเสมอไทยเป็นเพลงในบันไดเสียง ซอล และ บันไดเสียง เร ซึ่งในบันไดเสียง ซอล จะประกอบด้วยโน้ต ซอล ทม เป็นเสียงหลัก มีโน้ต ฝา และ โด เป็นเสียงรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร ส่วนในบันไดเสียง เร จะประกอบด้วยโน้ต รมฟ ลท เป็นเสียงหลัก มีโน้ต ซอล และ โด เป็นเสียงรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

วรรคเพลง	ทำนองเพลง					บันไดเสียง	โน้ตจร
1	-ล-ล	-ท-มรด	---รร	-ร-ช		ช	ค
2	-ล-ล	-ท-ร	---ม	---ฟ		ร	-
3	---รมฟ	-ล-ท	-ร-ท	-ล-ฟ		ร	-
4	-คคค	-ท-ล	-ม-ท	มร-ม		ร	ค
5	---รมฟ	-ล-ม	-ล-ร	ฟมร-ท		ร	-
6	---ท	-ท-ท	-ช-ชช	-ล-ท		ช	-
7	-ล-ร	---รมฟ	-ล-ฟ	---ฟมร		ร	-
8	-ฟ-ม	-ร---	คทล-ท	---ครม		ร	ค
9	-ท-ร	-ท-ล	---ช	---ร		ช	-

เพลงเสมอไทยในวรรคที่ 1 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ชลท รม เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โค เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอไทยในวรรคที่ 2 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต รมฟ ลท เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอไทยในวรรคที่ 3 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต รมฟ ลท เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอไทยในวรรคที่ 4 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต รมฟ ลท เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โค เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอไทยในวรรคที่ 5 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต รมฟ ลท เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอไทยในวรรคที่ 6 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ชลท รม เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอไทยในวรรคที่ 7 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต รมฟ ลท เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอไทยในวรรคที่ 8 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต รม ฟ ลก เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอไทยในวรรคที่ 9 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มี โน้ต ซลท รม เป็นเสียงหลัก

3.4 รูปแบบ

3.4.1 รูปแบบจังหวะของเพลงเสมอไทย

A				B			
_ด_ด		_ท_มรด		__รท		_ร_ช	
_X_X		_X_XXX		__XX		_X_X	

C		D		E		C	
_ด_ด		_ท_ร		___ม		___ฟ	
_X_X		_X_X		___X		___X	

F		G		E		H	
_ดดด		_ท_ด		_ม_ท		มร_ม	
_XXX		_X_X		_X_X		XX_X	

I   F   J   J

---ก	_ก_ก	_ชชช	_ล_ก	_ล_ร	_ทมฟ	_ล_ฟ ^๑	_ฝมร
---X	_X_X	_XXX	_X_X	_X_X	_XXX	_X_X	_XXX

K   L   C   D

_ฟ_ม	_ร__	คกค_ก	_คทม	_ก_ร	_ก_ล	___ช	___ร
_X_X	_X__	XXX_X	_XXX	_X_X	_X_X	___X	___X

จะเห็นว่าในเพลงเสมอไทยมีรูปแบบทั้งหมด 12 แบบ ในแต่ละแบบนี้ลักษณะ ดังนี้

แบบ	A	_X_X	_X_XXX	=	1
แบบ	B	_XX	_X_X	=	1
แบบ	C	_X_X	_X_X	=	3
แบบ	D	___X	___X	=	2
แบบ	E	_XXX	_X_X	=	2
แบบ	F	_XXX	_X_X	=	2
แบบ	G	_X_X	XX_X	=	1
แบบ	H	_X__	XXX_X	=	1
แบบ	I	___X	_X_X	=	1
แบบ	J	_X_X	_XXX	=	2
แบบ	K	_X_X	_X__	=	1
แบบ	L	XXX_X	_XXX	=	1

รูปแบบที่พบมากที่สุดคือ รูปแบบ C ซึ่งสามารถ พบได้ทั้งสองห้องแรก และ สองห้อง
หลังของวรรคเพลง ถ้ารูปแบบ C อยู่สองห้องแรก จะตามด้วย รูปแบบ D

ส่วน รูปแบบ F และ รูปแบบ J สามารถอยู่ได้ทั้ง สองห้องแรก และ สองห้องหลัง
เหมือนกัน แต่ว่าจะเป็นใน รูปแบบอิสระ คือ รูปแบบที่ตามหลังจะเป็นรูปแบบอื่น ๆ ที่ไม่
เหมือนกัน

3.4.2 รูปแบบทำนองของเพลงเสมอไทย

รูปแบบทำนองที่พบในเพลงเสมอไทย มีดังนี้

แบบตามบันไดเสียง พบได้ดังนี้

วรรคที่ 3

__ร_ม_ฟ	_ล_ท	_ร_ท	_ล_ฟ

วรรคที่ 5

__ร_ม_ฟ	_ล_ม	_ล_ร	ฟ_ม_ร_ท

วรรคที่ 6

___ท	_ท_ท	_ซ_ซ_ซ	_ล_ท

วรรคที่ 7

_ล_ร	__ร_ม_ฟ	_ล_ฟ	__ฟ_ม_ร

วรรคที่ 8

_ฟ_ม	_ร_	ค_ท_ล_ท	__ด_ร_ม

วรรคที่ 9

_ท_ร	_ท_ล	___ซ	___ร

แบบกระโดด พบได้ดังนี้

วรรคที่ 1

_ล_ล	_ท_ม_ร_ค	__ร_ร	_ร_ซ

วรรคที่ 2

_ล_ล	_ท_ร	___ม	___ฟ

วรรคที่ 4

_ค_ค_ค	_ท_ล	_ม_ท	ม_ร_ม

3.5 แนวประสาน

คู่ประสานที่พบในเพลงเสมอไทย คือ คู่ 8 , คู่ 5 , คู่ 4 , คู่ 3 , คู่ 2

คู่ 8 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างบน และแนวประสานอยู่ข้างล่าง

คู่ 5 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างล่าง และแนวประสานอยู่ข้างบน

คู่ 4 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างบน และแนวประสานอยู่ข้างล่าง

คู่ 3 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างล่าง และแนวประสานอยู่ข้างบน

คู่ 2 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างบน และแนวประสานอยู่ข้างล่าง

	8		4 8
___ล	_ท_ม	__ร_	_ร_ช
_ล__	_ท__รด	___ร	_ล_ช

	8 4	4	4		8 8	8 8	8 4
___ล	_ท_ร	___ม	___ฟ	___มฟ	_ล_ท	_ร_ท	_ล_ฟ
_ล__	_ท_ล	___ท	___ด	__ร_	_ล_ท	_ร_ท	_ล_ด

	8 8	2	4 4			5	8
__คค	_ท_ล	_ม__	มร_ม	___มฟ	_ล__	_ล__	ฟ___ท
_ค__	_ท_ล	_ร_ท	_ล_ท	__ร_	___ม	_ร__	มร_ท

			8 8			3	
____	_ท_ท	__ชช	_ล_ท	__ร	___มฟ	_ล_ล	__ฟ_
__ท	____	_ช__	_ล_ท	_ล__	__ร_	___ฟ	___มร

	4			8 8	8 8	8	4
_ฟ_ม	_ร__	ค_____	___ทม	_ท_ร	_ท_ล	___ช	___ร
____	_ล__	ทล_ท	__ค_	_ท_ร	_ท_ล	___ช	___ล

เพลงเสมอเข้าที่

ทำนองเพลงเสมอเข้าที่ เมื่อบันทึกเป็นโน้ตแนวเดียวตามทำนองเพลง ได้ดังนี้

				_ด_ด	_ท_พมร	_ร_ร	_ร_ช
___ช	_ช_ช	___ด	___ท	__ดช	_ด_ท	_ด_ท	_ร_ท
__ชลก	_ร_ม	_ช_ม	_ร_ท	_ร_ม	_ร_ท	ทท_ด	ดล_ช
___ช	_ช_ช	__ดรม	_ช_ด	_ท_ร	_ท_ด	ดล_ช	ชช_ม
_ชชช	_ด_ร	__ดรม	_ช_ด	_ร_ท	_ด_ช	_ดชช ^๓	_ช_ช

3.1 วรรคเพลง

เพลงเสมอเข้าที่ เมื่อนำมาแบ่งเป็นวรรคเพลง สามารถแบ่งได้ 9 วรรคเพลง

วรรคเพลง	ทำนองเพลง				
1	_ด_ด	_ท_พมร	_ร_ร	_ร_ช	
2	___ช	_ช_ช	___ด	___ท	
3	__ดช	_ด_ท	_ด_ท	_ร_ท	
4	__ชลก	_ร_ม	_ช_ม	_ร_ท	
5	_ร_ม	_ร_ท	ทท_ด	ดล_ช	
6	___ช	_ช_ช	__ดรม	_ช_ด	
7	_ท_ร	_ท_ด	ดล_ช	ชช_ม	

วรรคเพลง	ทำนองเพลง				
8		–ซซซ	–ด–ร	–ดรม	–ซ–ด
9		–ร–ท	–ก–ซ	–ดซซ _๓	–ซ–ซ

3.2 ลูกตก

เพลงเสมอเจ้าที่ มั่งมี

วรรคที่ 1	ลูกตกเสียง	ซ
วรรคที่ 2	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 3	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 4	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 5	ลูกตกเสียง	ซ
วรรคที่ 6	ลูกตกเสียง	ด
วรรคที่ 7	ลูกตกเสียง	ม
วรรคที่ 8	ลูกตกเสียง	ด
วรรคที่ 9	ลูกตกเสียง	ซ

3.3 บันไดเสียง

เพลงเสมอเจ้าที่ เป็นเพลงในบันไดเสียง ซอล และ บันไดเสียง เร ซึ่งในบันไดเสียง ซอล จะประกอบด้วยโน้ต ซลก รม เป็นเสียงหลัก มีโน้ต ฝา และ โด เป็นเสียงรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร ส่วนในบันไดเสียง เร จะประกอบด้วยโน้ต รมฟ ลท เป็นเสียงหลัก มีโน้ต ซอล และ โด เป็นเสียงรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

วรรคเพลง	ทำนองเพลง					บันไดเสียง	โน้ตจร
1	_ล_ล	_ท_พมร	_ร_ร	_ร_ช		ซ	ฟ
2	___ช	_ช_ช	___ล	___ท		ซ	-
3	___ลช	_ล_ท	_ล_ท	_ร_ท		ซ	-
4	___ชลท	_ร_ม	_ช_ม	_ร_ท		ซ	-
5	_ร_ม	_ร_ท	ทท_ล	ลล_ช		ซ	-
6	___ช	_ช_ช	___ดรม	_ช_ล		ซ	ด
7	_ท_ร	_ท_ล	ลล_ช	ทช_ม		ซ	-
8	_ชชช	_ล_ร	___ดรม	_ช_ล		ซ	ด
9	_ร_ท	_ล_ช	_ลชช	_ช_ช		ซ	-

เพลงเสมอเข้าที่ในวรรคที่ 1 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ชลท รม เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต ฟา เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอเข้าที่ในวรรคที่ 2 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ชลท รม เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอเข้าที่ในวรรคที่ 3 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ชลท รม เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอเข้าที่ในวรรคที่ 4 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ชลท รม เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอเข้าที่ในวรรคที่ 5 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ชลท รม เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอเข้าที่ในวรรคที่ 6 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ชลท รม เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอเข้าที่ในวรรคที่ 7 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ชลท รม เป็นเสียงหลัก

C		G		F		H	
___ช	_ช_ช	__ดรม	_ช_ด	_ก_ร	_ก_ด	ดล_ช	ชช_ม
___X	_X_X	__XXX	_X_X	_X_X	_X_X	XX_X	XX_X

I		G		F		I	
_ชชช	_จ_ร	__ดรม	_ช_ด	_ร_ก	_ด_ช	_ดชช _๓	_ช_ช
_XXX	_X_X	__XXX	_X_X	_X_X	_X_X	_XXX	_X_X

จะเห็นได้ว่าในเพลงเสมอเจ้าก็มีรูปแบบทั้งหมด 9 แบบ ในแต่ละแบบมีลักษณะ ดังนี้

แบบ A	_X_X	_X_XXX	= 1
แบบ B	__XX	_X_X	= 1
แบบ C	___X	_X_X	= 2
แบบ D	___X	___X	= 1
แบบ E	__XX	_X_X	= 1
แบบ F	_X_X	_X_X	= 5
แบบ G	__XXX	_X_X	= 3
แบบ H	XX_X	XX_X	= 2
แบบ I	_XXX	_X_X	= 2

รูปแบบที่พบมากที่สุดคือ รูปแบบ F ซึ่งสามารถ พบได้ทั้งข้างหน้า และข้างหลังของ
วรรคเพลง ถ้าอยู่ข้างหน้า จะตามด้วย รูปแบบ H

รูปแบบ C พบได้เฉพาะข้างหน้า ของวรรคเพลง

รูปแบบ H พบได้เฉพาะข้างหลัง ของวรรคเพลง

3.4.2 รูปแบบทำนองเพลงเสมอเข้าที่

รูปแบบทำนองที่พบในเพลงเสมอเข้าที่ มีดังนี้

แบบความขึ้นได้เสียง พบในวรรคต่อไป

วรรคที่ 2

---	ช	ช	ช	ล	ท

วรรคที่ 3

ล	ช	ล	ท	ล	ท	ร	ท

วรรคที่ 4

ช	ล	ท	ร	ม	ช	ม	ร	ท

วรรคที่ 5

ร	ม	ร	ท	ท	ล	ล	ช

วรรคที่ 6

---	ช	ช	ช	ด	ร	ม	ช	ล

วรรคที่ 7

ท	ร	ท	ล	ล	ช	ช	ม

วรรคที่ 9

ร	ท	ล	ช	ล	ช	ช	ช

แบบกระโดด พบในวรรคต่อไป

วรรคที่ 1

ล	ล	ท	พ	ม	ร	ร	ร	ช

วรรคที่ 8

ช	ช	ช	ล	ร	ด	ร	ม	ช	ล

3.5 แนวประสาน

คู่ประสานที่พบในเพลงเสมอเข้าที่ คือ คู่ 8 , คู่ 6 , คู่ 5 , คู่ 4

คู่ 8 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างบน และแนวประสาน

อยู่ข้างล่าง

คู่ 6 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างล่าง และแนวประสาน
อยู่ข้างบน

คู่ 5 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างล่าง และแนวประสาน
อยู่ข้างบน

คู่ 4 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างบน และแนวประสาน
อยู่ข้างล่าง

	8		4 8
___ล	_ท_ฝ_	___ร_	_ร_ช
_ล__	_ท__มร	___ร	_ล_ช

		8	8	8	8 8	8 8	8 8
_____	_ช_ช	___ล	___ท	___ลช	_ล_ท	_ล_ท	_ร_ท
_____ช	_____	___ล	___ท	___ช	_ล_ท	_ล_ท	_ร_ท

	8 8	6 8	8 8	8 8	8		8
___ลท	_ร_ม	_ม_ม	_ร_ท	_ร_ม	_ร__	ทท__	ลล_ช
___ช	_ร_ม	_ช_ม	_ร_ท	_ร_ม	_ร_ท	___ล	___ช

_____	__ຫໍ__	_____ພ	8 8 __ຫໍ__	8 8 __ກ__	8 __ກ__	ລລ__	4 ຫໍ__ພ
_____ຫໍ	_____	__ຄ__	__ຫໍ__	__ກ__	__ກ__	_____ຫໍ	_____ກ

__ຫໍ__	8 4 __ລ__	_____ພ	8 8 __ຫໍ__	8 8 __ກ__	8 8 __ລ__	5 __ລຫໍ__	8 _____ຫໍ
__ຫໍ__	__ລ__	__ຄ__	__ຫໍ__	__ກ__	__ລ__	_____ຄ	__ຫໍ__

เพลงเสมอมาร

ทำนองเพลงเสมอมาร เมื่อนำมาแบ่งเป็นโน้ตแนวเดียวตามทำนองเพลง ได้ดังนี้

				_ล_ล	_ท_พมร	_รร	_ร_ช
___ช	___ล	___ท	___ม	___ฟ	___ม	___ร	___ท
___ร	___	__คทล	___ฟ	___ฟ	_ฟ_ฟ	__รพฟ	_ล_ท
___ฟ	_ฟ__	_ฟ_ม	มม_ฟ	_ท_ล	ลล_ท	___ท	___ร
_ฟ_ม	_ร__	คทล_ท	__ดรม	_ท_ร	_ท_ล	___ช	___ร

3.1 วรรคเพลง

เพลงเสมอมาร เมื่อนำมาแบ่งเป็นวรรคเพลง สามารถแบ่งได้ 9 วรรคเพลง

วรรคเพลง	ทำนองเพลง					
1		_ล_ล	_ท_พมร	_รร	_ร_ช	
2		___ช	___ล	___ท	___ม	
3		___ฟ	___ม	___ร	___ท	
4		___ร	___	__คทล	___ฟ	
5		___ฟ	_ฟ_ฟ	__รพฟ	_ล_ท	
6		___ฟ	_ฟ__	_ฟ_ม	มม_ฟ	
7		_ท_ล	ลล_ท	___ท	___ร	

วรรคเพลง	ทำนองเพลง				
8	_พ_ม	_ร__	ดทล_ท	__ดรม	
9	_ท_ร	_ท_ล	___ข	___ร	

3.2 ลูกตก

เพลงเสมอมาร มีลูกตกดังนี้

วรรคที่ 1	ลูกตกเสียง	ข
วรรคที่ 2	ลูกตกเสียง	ม
วรรคที่ 3	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 4	ลูกตกเสียง	พ
วรรคที่ 5	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 6	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 7	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 8	ลูกตกเสียง	ม
วรรคที่ 9	ลูกตกเสียง	ร

3.3 บันไดเสียง

เพลงเสมอมารเป็นเพลงในบันไดเสียง ซอล และ บันไดเสียง เร ซึ่งในบันไดเสียง ซอล จะประกอบด้วยโน้ต ซลท รน เป็นเสียงหลัก มีโน้ต ฟา และ โด เป็นเสียงรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร ส่วนในบันไดเสียง เร ประกอบด้วยโน้ต รนพ ลท เป็นเสียงหลัก มีโน้ต ซอล และ โด เป็นเสียงรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

วรรคเพลง	ทำนองเพลง					บันไดเสียง	โน้ตจร
1	_ด_ล	_ท_พมร	__รร	_ท_ช		ซ	ฟ
2	___ซ'	___ล	___ท	___ม		ซ	-
3	___ฟ	___ม	___ร	___ท		ร	-
4	___ร	___	__ดทล	___ฟ		ร	ด
5	___ฟ	_ฟ_ฟ	__รมฟ	_ล_ท		ร	-
6	___ฟ	_ฟ__	_ฟ_ม	มม_ฟ		ร	-
7	_ท_ล	ลล_ท	___ท	___ร		ร	-
8	_ฟ_ม	_ร__	ดทล_ท	__กรม		ร	ด
9	_ท_ร	_ท_ล	___ซ	___ร		ซ	-

เพลงเสมอมาในวรรคที่ 1 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ซลท รม เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต ฟา เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอมาในวรรคที่ 2 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ซลท รม เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอมาในวรรคที่ 3 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต รมฟ ลท เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอมาในวรรคที่ 4 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต รมฟ ลท เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอมาในวรรคที่ 5 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต รมฟ ลท เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอมาในวรรคที่ 6 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต ซลท รม เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอมาในวรรคที่ 7 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต รมฟ ลท เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอมารในวรรคที่ 8 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต ร ม ฟ ล ก
เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอมารในวรรคที่ 9 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มี โน้ต ช ล ก ร ม
เป็นเสียงหลัก

3.4 รูปแบบ

3.4.1 รูปแบบจังหวะของเพลงเสมอมาร

A		B	
_ด_ล	_ก_พมร	_ร_ร	_ร_ช
_X_X	_X_XXX	_XX	_X_X

C		C		C		C	
___ช	___ล	___ก	___ม	___พ	___ม	___ร	___ก
___X	___X	___X	___X	___X	___X	___X	___X

D		E		F		G	
___ร	___	___ดก	___พ	___พ	_พ_พ	___รพ	_ล_ก
___X	___	___XXX	___X	___X	_X_X	___XXX	_X_X

H I I C

___๗	_๗__	_๗_๗	๗๗_๗	_๗_๗	๗๗_๗	___๗	___๗
___X	_X__	_X_X	XX_X	_X_X	XX_X	___X	___X

K L M C

_๗_๗	_๗__	๗๗_๗	___๗๗	_๗_๗	_๗_๗	___๗	___๗
_X_X	_X__	XXX_X	___XXX	_X_X	_X_X	___X	___X

จะเห็นได้ว่าในเพลงเสมอมารมีรูปแบบทั้งหมด 12 แบบ ในแต่ละแบบมีลักษณะ ดังนี้

แบบ	A	_X_X	_X_XXX	=	1
แบบ	B	__XX	_X_X	=	1
แบบ	C	___X	___X	=	6
แบบ	D	___X	----	=	1
แบบ	E	__XXX	___X	=	1
แบบ	F	___X	_X_X	=	1
แบบ	G	__XXX	_X_X	=	1
แบบ	H	___X	_X__	=	1
แบบ	I	_X_X	XX_X	=	2
แบบ	J	_X_X	_X__	=	1
แบบ	K	XXX_X	__XXX	=	1
แบบ	L	_X_X	_X_X	=	1

รูปแบบที่พบมากที่สุดคือ รูปแบบ C ซึ่งสามารถ พบได้ทั้งข้างหน้า และข้างหลังของ
วรรคเพลง

3.4.2 รูปแบบทำนองของเพลงเสมอมาร

รูปแบบทำนองที่พบในเพลงเสมอมาร มีดังนี้

แบบตามบันไดเสียง พบในวรรคต่อไป

วรรคที่ 3

---	ฟ	---	ม	---	ร	---	ท

วรรคที่ 5

---	ฟ	ฟ	ฟ	---	ม	ฟ	ล	ท

วรรคที่ 6

---	ฟ	ฟ	---	ฟ	---	ม	ม	ฟ

วรรคที่ 8

---	ฟ	---	ม	---	ร	ด	ท	ล	ท	---	ค	ร	ม

วรรคที่ 9

---	ท	---	ร	---	ท	---	ล	---	ซ	---	ร

แบบกระโดด พบในวรรคต่อไป

วรรคที่ 1

---	ล	---	ล	---	ท	---	ฟ	ม	---	ร	---	ร	---	ซ

วรรคที่ 4

---	---	---	---	---	ด	ท	ล	---	ฟ

แบบผสม พบในวรรคต่อไป

วรรคที่ 2

---	ซ	---	ล	---	ท	---	ม

วรรคที่ 7

---	ท	---	ล	---	ด	ท	---	ท	---	ร

3.5 แนวประสาน

คู่ประสานที่พบในเพลงเสมอมา คือ คู่ 8 , คู่ 4

คู่ 8 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างบน และแนวประสานอยู่ข้างล่าง

คู่ 4 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างบน และแนวประสานอยู่ข้างล่าง

	8		4 8
___ล	_ก_ฟ_	___ร_	_ร_ท
_ล__	_ก__มร	___ร	_ล_ท

4	8	8	4	4	4	4	4
___ท	___ล	___ท	___ม	___ฟ	___ม	___ร	___ก
___ร	___ล	___ท	___ท	___ด	___ท	___ล	___ฟ

4			8				8 8
___ร	___	___ค_	___ฟ	___	_ฟ_ฟ	___มฟ	_ล_ท
___ล	___	___ทล	___ฟ	___ฟ	___	___ร_	_ล_ท

เพลงเสมอผี

ทำนองเพลงเสมอผี เมื่อบันทึกเป็นโน้ตแนวเดียวตามทำนองเพลง ได้ดังนี้

				_ล_ล	_ท_พมร	_รร	_ร_ช
___ช	_ช_ช	___ฟ	___ช	__ลก	_ล_ช	___ฟ	___ม
___ฟ	___ล	_ล_ท	__ดรม	__รมฟ	_ล_ม	_ล_	พมร_ท
___ฟ	_ฟ__	_ฟ_ม	มม_ฟ	_ท_ล	ลล_ท	___ท	___ร
_ฟ_ม	_ร__	คทล_ท	__ดรม	_ท_ร	_ท_ล	___ช	___ร

3.1 วรรคเพลง

เพลงเสมอผี เมื่อนำมาแบ่งเป็นวรรคเพลง สามารถแบ่งได้ 9 วรรคเพลง

วรรคเพลง	ทำนองเพลง					
1		_ล_ล	_ท_พมร	_รร	_ร_ช	
2		___ช	_ช_ช	___ฟ	___ช	
3		__ลก	_ล_ช	___ฟ	___ม	
4		___ฟ	___ล	_ล_ท	__ดรม	
5		__รมฟ	_ล_ม	_ล_	พมร_ท	
6		___ฟ	_ฟ__	_ฟ_ม	มม_ฟ	
7		_ท_ล	ลล_ท	___ท	___ร	

วรรคเพลง	ทำนองเพลง				
8	เฟ-ม	-ร--	คกค-ก	--ค-ม	
9	-ก-ร	-ก-ล	---ช	---ร	

3.2 ลูกตก

เพลงเสมอผี มีลูกตกดังนี้

วรรคที่ 1	ลูกตกเสียง	ช
วรรคที่ 2	ลูกตกเสียง	ช
วรรคที่ 3	ลูกตกเสียง	ม
วรรคที่ 4	ลูกตกเสียง	ม
วรรคที่ 5	ลูกตกเสียง	ก
วรรคที่ 6	ลูกตกเสียง	ฟ
วรรคที่ 7	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 8	ลูกตกเสียง	ม
วรรคที่ 9	ลูกตกเสียง	ร

3.3 บันไดเสียง

เพลงเสมอผี เป็นเพลงในบันไดเสียง ซอล และ บันไดเสียง เร ซึ่งในบันไดเสียง ซอล จะประกอบด้วยโน้ต ซลท รม เป็นเสียงหลัก มีโน้ต ฟา และ โด เป็นเสียงรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร ส่วนในบันไดเสียง เร จะประกอบด้วยโน้ต ร ม เฟ ลท เป็นเสียงหลัก มีโน้ต ซอล และ โด เป็นเสียงรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

วรรคเพลง	ทำนองเพลง					บันไดเสียง	โน้ตจร
1	_ด_ล	_ท_ฟมร	__ร	_ร_ช		ท	ด
2	__ช	_ช_ช	__ฟ	__ช		ช	ฟ
3	__ดท	_ด_ช	__ฟ	__ม		ท	ฟ
4	__ฟ	__ด	_ด_ท	__ดรม		ร	ด
5	__รมฟ	_ด_ม	_ด_ร	ฟมร_ท		ร	-
6	__ฟ	_ฟ__	_ฟ_ม	มม_ฟ		ร	-
7	_ท_ด	ดล_ท	__ท	__ร		ร	-
8	_ฟ_ม	_ร__	ดทล_ท	__ดรม		ร	ด
9	_ท_ร	_ท_ด	__ช	__ร		ท	-

เพลงระฆัง ในวรรคที่ 1 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ซลก รม เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงระฆัง ในวรรคที่ 2 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ซลก รม เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต ฟา เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงระฆัง ในวรรคที่ 3 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ซลก รม เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต ฟา เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงระฆัง ในวรรคที่ 4 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต รมฟ ลท เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงระฆัง ในวรรคที่ 5 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต รมฟ ลท เป็นเสียงหลัก

เพลงระฆัง ในวรรคที่ 6 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต รมฟ ลท เป็นเสียงหลัก

เพลงระฆัง ในวรรคที่ 7 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต รมฟ ลท เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอผี ในวรรคที่ 8 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต รฆ อก เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โค เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอผี ในวรรคที่ 9 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ชลก รฆ เป็นเสียงหลัก

3.4 รูปแบบ

3.4.1 รูปแบบจังหวะของเพลงเสมอผี

A		B	
_ล_ล	_ท_ฆมร	_รร	_ร_ช
_X_X	_X_XXX	_XX	_X_X

C		D		E		D	
___ช	_ช_ช	___ฟ	___ช	___ลก	_ล_ช	___ฟ	___ม
___X	_X_X	___X	___X	__XX	_X_X	___X	___X

D		F		G		H	
___ฟ	___ล	_ล_ท	__ดรม	__รมฟ	_ล_ม	_ล_	ฟมร_ท
___X	___X	_X_X	__XXX	__XXX	_X_X	_X__	XXX_X

I J J D

___ฟ	_ฟ__	_ฟ_ม	มม_ฟ	_ท_ด	ดด_ท	___ท	___ร
___X	_X__	_X_X	XX_X	_X_X	XX_X	___X	___X

K L M D

_ฟ_ม	_ร__	ดทล_ท	__ดทม	_ท_ร	_ท_ด	___ช	___ร
_X_X	_X__	XXX_X	__XXX	_X_X	_X_X	___X	___X

จะเห็นได้ว่าในเพลงเสมอผี มีรูปแบบทั้งหมด 13 แบบ ในแต่ละแบบมีลักษณะ ดังนี้

แบบ A	_X_X	_X_XXX	= 1
แบบ B	__XX	_X_X	= 1
แบบ C	___X	_X_X	= 1
แบบ D	___X	___X	= 5
แบบ E	__XX	_X_X	= 1
แบบ F	_X_X	__XXX	= 1
แบบ G	__XXX	_X_X	= 1
แบบ H	_X__	XXX_X	= 1
แบบ I	___X	_X__	= 1
แบบ J	_X_X	XX_X	= 2
แบบ K	_X_X	_X__	= 1
แบบ L	XXX_X	__XXX	= 1
แบบ M	_X_X	_X_X	= 1

รูปแบบที่พบมากที่สุดคือ รูปแบบ D ซึ่งสามารถ พบได้ทั้งข้างหน้า และข้างหลังของ

วรรคเพลง

รูปแบบ J และ รูปแบบ K พบเหมือน รูปแบบ D

3.4.2 รูปแบบทำนองของเพลงเสมอผี

รูปแบบทำนองที่พบในเพลงเสมอผี มีดังนี้

แบบตามบันไดเสียง พบในวรรคต่อไปนี้

วรรคที่ 3

__ลท	_ล_ช	___ฟ	___ม

วรรคที่ 8

_ฟ_ม	_ร__	ดทล_ท	__ดรม

วรรคที่ 9

_ท_ร	_ท_ล	___ช	___ร

แบบกระโดด พบในวรรคต่อไปนี้

วรรคที่ 1

_ล_ล	_ท_ฟมร	__รร	_ร_ช

วรรคที่ 4

___ฟ	___ล	_ล_ท	__ดรม

วรรคที่ 5

__รมฟ	_ล_ม	_ล_ร	ฟมร_ท

วรรคที่ 7

_ท_ล	ลล_ท	___ท	___ร

แบบสลับขึ้นปลา พบในวรรคต่อไปนี้

วรรคที่ 2

___ช	_ช_ช	___ฟ	___ช

วรรคที่ 6

___ฟ	_ฟ__	_ฟ_ม	มม_ฟ

3.5 แนวประสาน

คู่ประสานที่พบในเพลงเสน่หี คือ คู่ 8 , คู่ 5 , คู่ 4

คู่ 8 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างบน และแนวประสานอยู่ข้างล่าง

คู่ 5 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างล่าง และแนวประสานอยู่ข้างบน

คู่ 4 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างบน และแนวประสานอยู่ข้างล่าง

	8		4 8
___ล	_ก_ฟ_	___ร_	_ร_ช
___ล__	_ก__มร	___ร	_ล_ช

		8	8	8	8 8	4	4
___	_ช_ช	___ฟ	___ช	___ลท	_ล_ช	___ฟ	___ม
___ช	___	___ฟ	___ช	___ก	_ล_ช	___ด	___ก

4	8					5	
___ฟ	___ล	___	___ม	___มฟ	_ล__	_ล__	ฟ___
___ด	___ล	_ล_ท	___ด_	___ร_	___ม	_ร__	มร_ท

----	_ฝ_	8 _ฝ_	8 พฝ_ฝ	8 _ก_	8 ลล_ก	----	4 _ร
___ฝ	----	_ฝ_ม	___ฝ	_ก_ล	___ก	___ก	___ล

_ฝ_ม	4 _ร_	ด_	___ทม	8 8 _ก_ร	8 8 _ก_ล	8 _ฝ_	4 _ร
----	_ล_	กล_ก	__ด_	_ก_ร	_ก_ล	___ฝ	___ล

เพลงเสมอลาว

ทำนองเพลงเสมอลาว เพื่อบันทึกเป็นโน้ตแนวเดียวตามทำนองเพลง ได้ดังนี้

				___ช	__มร	กรมร	_ม_ช
___ล	__กร	_ม_ร	_ชลก	___ร	_ช__	มชลช	_กรม
___ช	__มช	_ชลก	รม_ช	__มร	มช__	รชลก	รล_ท
___ม	__รม	__กร	__ลก	__ลช	รช__	มชลช	_กรม
__มม	รม__	รรกร	กรมท	__ลก	รช__	มชลช	ลร_ร

3.1 วรรคเพลง

เพลงเสมอลาว เมื่อนำมาแบ่งเป็นวรรคเพลง สามารถแบ่งได้ 9 วรรคเพลง

วรรคเพลง	ทำนองเพลง					
1		___ช	__มร	กรมร	_ม_ช	
2		___ล	__กร	_ม_ร	_ชลก	
3		___ร	_ช__	มชลช	_กรม	
4		___ช	__มช	_ชลก	รม_ช	
5		__มร	มช__	รชลก	รล_ท	
6		___ม	__รม	__กร	__ลก	
7		__ลก	รช__	มชลช	_กรม	

วรรคเพลง	ทำนองเพลง					
8		--มม	รม--	รรกร	กรมก	
9		--ลก	รข--	มขลข	กร_ร	

3.2 ลูกตก

เพลงเสมอลาว	มีลูกตกดังนี้	
วรรคที่ 1	ลูกตกเสียง	ข
วรรคที่ 2	ลูกตกเสียง	ฟ
วรรคที่ 3	ลูกตกเสียง	ฟ
วรรคที่ 4	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 5	ลูกตกเสียง	ข
วรรคที่ 6	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 7	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 8	ลูกตกเสียง	ข
วรรคที่ 9	ลูกตกเสียง	ร

3.3 บันไดเสียง

เพลงเสมอลาวเป็นเพลงในบันไดเสียง ซอล และ บันไดเสียง เร ซึ่งในบันไดเสียง ซอล จะประกอบด้วยโน้ต ซลก รม เป็นเสียงหลัก มีโน้ต ฝา และ โด เป็นเสียงรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร ส่วนในบันไดเสียง เร จะประกอบด้วยโน้ต รมฟ ลก เป็นเสียงหลัก มีโน้ต ซอล และ โด เป็นเสียงรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

วรรคเพลง	ทำนองเพลง					บันไดเสียง	โน้ตจร
1	___ซ	__มร	ทรมร	_ม_ซ		ซ	-
2	___ล	__ทร	_ม_ร	_ซลท		ซ	-
3	___ร	_ซ__	มซลซ	_ทรม		ซ	-
4	___ซ	__มซ	_ซลท	รม_ซ		ซ	-
5	__มร	มซ__	รซลท	รล_ท		ซ	-
6	___ม	___รม	___ทร	___ลท		ซ	-
7	__ลท	รซ__	มซลซ	_ทรม		ซ	-
8	___มม	รม__	รทรท	ทรมท		ซ	-
9	__ลท	รซ__	มซลซ	ลร_ร		ซ	-

เพลงเสมอลาวในวรรคที่ 1 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ซลท รม เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอลาวในวรรคที่ 2 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ซลท รม เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอลาวในวรรคที่ 3 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ซลท รม เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอลาวในวรรคที่ 4 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ซลท รม เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอลาวในวรรคที่ 5 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ซลท รม เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอลาวในวรรคที่ 6 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ซลท รม เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอลาวในวรรคที่ 7 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ซลท รม เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอลาวในวรรคที่ 8 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ซลก รม เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอลาวในวรรคที่ 9 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ซลก รม เป็นเสียงหลัก

3.4 รูปแบบ

3.4.1 รูปแบบจังหวะของเพลงเสมอลาว

A				B			
___ช	__มร	ทรมร	_ม_ช				
___X	___X	XXXX	_X_X				

C		B		D		B	
___ด	__กร	_ม_ร	_ซลก	___ร	_ช__	มซลช	_ทรม
___X	__XX	_X_X	_XXX	___X	_X__	XXXX	_XXX

C		E		F		G	
___ช	__มช	_ซลก	ทม_ช	__มร	มช__	รซลก	รล_ด
___X	__XX	_XXX	XX_X	__XX	XX__	XXXX	XX_X

H   I   D   I

___ม	__ม	__กร	__ลก	__ลก	รช__	มชลช	_กรม
__XX	__XX	__XX	__XX	__XX	XX__	XXXX	_XXX

C   E   D   I

__มม	ม__	รกร	กรมก	__ลก	รช__	มชลช	กร_ร
__XX	XX__	XXXX	XXXX	__XX	XX__	XXXX	XX_X

จะเห็นได้ว่าในเพลงเสมอลาวมีรูปแบบทั้งหมด 9 แบบ ในแต่ละแบบมีลักษณะ ดังนี้

แบบ	A	___X	__XX	= 1
แบบ	B	XXXX	_X_X	= 3
แบบ	C	_X_X	_XXX	= 3
แบบ	D	___X	_X__	= 3
แบบ	E	XXXX	_XXX	= 2
แบบ	F	_XXX	XX_X	= 1
แบบ	G	__XX	XX__	= 1
แบบ	H	__XX	__XX	= 1
แบบ	I	XXXX	XXXX	= 3

รูปแบบที่พบมากที่สุดคือ รูปแบบ B ,รูปแบบ C ,รูปแบบ D และ รูปแบบ I ซึ่ง

รูปแบบ B สามารถ พบได้เฉพาะข้างหลังของวรรคเพลง

รูปแบบ C พบได้เฉพาะข้างหน้า ของวรรคเพลง และ จะตามด้วยรูปแบบ E

รูปแบบ I พบได้เฉพาะข้างหลัง ของวรรคเพลง และ จะมีรูปแบบ D นำหน้า

รูปแบบ E พบได้เฉพาะข้างหลัง ของวรรคเพลง และ จะมีรูปแบบ C หน้าหน้า

3.4.2 รูปแบบทำนองของเพลงเสมอลาว

รูปแบบทำนองที่พบในเพลงเสมอลาว มีดังนี้

แบบตามบันไดเสียง พบในวรรคต่อไปนี้

วรรคที่ 1

---	ช	---	มร	ทรมร	---	ม	ช

วรรคที่ 6

---	ม	---	ทม	---	กร	---	ลก

วรรคที่ 8

---	มม	---	ทม	---	ทร	ทร	ทรมท

วรรคที่ 9

---	ลก	---	รช	---	มช	ลช	---	ร

แบบกระโดด พบในวรรคต่อไปนี้

วรรคที่ 3

---	ร	---	ช	---	มช	ลช	---	ทรม

วรรคที่ 7

---	ลก	---	รช	---	มช	ลช	---	ทรม

แบบผสม พบในวรรคต่อไปนี้

วรรคที่ 2

---	ล	---	กร	---	ม	---	ร	---	ช	ลก

วรรคที่ 4

---	ช	---	มช	---	ช	ลก	---	ทม	---	ช

วรรคที่ 5

---	มร	---	มช	---	รช	ลก	---	ร	---	ลก

3.5 แนวประสาน

คู่ประสานที่พบในเพลงเสมอลาว คือ คู่ 8 , คู่ 4

คู่ 8 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างบน และแนวประสานอยู่ข้างล่าง

คู่ 4 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างบน และแนวประสานอยู่ข้างล่าง

8			4 8
___ช	__ม	_ร_ม	_ม_ช
___ช	___ร	ท___ร	_ท_ช

8	88	8 8		8	4		
___ล	__ทร	_ม_ร	___ลท	___ร	_ช___	_ชล	___ร
___ล	__ทร	_ม_ร	_ช___	___ร	_ร___	ม___ช	_ท___

8	48		4				4
___ช	__มช	___ลท	ร___ช	___	มช___	_ชลท	ร___ท
___ช	__ทช	_ช___	_ม_ร	___มร	___	ร___	_ล_ฟ

8	88	88	88				
___ม	__รฺม	__ทฺร	__ลท	___	ร___	__ลช	__รฺม
___ม	__รฺม	__ทฺร	__ลท	__ลท	_ช__	มช__	_ท__

	88						4 4
___ม	รฺม__	_ร_ร	_รฺม_	___	ร___	_ชล_	ลร_ร
_ม_	รฺม__	ร_ท_	ท__ท	__ลท	_ช__	ม__ช	_ล_ล

เพลงเสมอชก

ทำนองเพลงเสมอชก เมื่อบันทึกเป็นโน้ตแนวเดียวตามทำนองเพลง ได้ดังนี้

				___ช	_ช_ร	_ร_ม	รμφช
----	μφชล	_ช_φ	มรμφ	_ท_ท	_φ__	_ช_ล	ทชลφ
----	μφชล	_ช_φ	_ม_ร	___ร	___ร	__คท	_ล_ช
ทลชร	_ช__	รชลท	_ค_ร	_ช_ช	_ร__	มคมร	_ค_ท
----	ลทคร	_ค_ท	_ล_ช	_φ_ช	_ล__	คลชφ	_ม_ร

3.1 วรรคเพลง

เพลงเสมอชก เมื่อนำมาแบ่งเป็นวรรคเพลง สามารถแบ่งได้ 9 วรรคเพลง

วรรคเพลง	ทำนองเพลง					
1		___ช	_ช_ร	_ร_ม	รμφช	
2		----	μφชล	_ช_φ	มรμφ	
3		_ท_ท	_φ__	_ช_ล	ทชลφ	
4		----	μφชล	_ช_φ	_ม_ร	
5		___ร	___ร	__คท	_ล_ช	
6		ทลชร	_ช__	รชลท	_ค_ร	
7		_ช_ช	_ร__	มคมร	_ค_ท	

วรรคเพลง	ทำนองเพลง				
8	-----	ลทตร	-ด-ท	-ล-ช	
9	-ฟ-ช	-ล--	ดลขฟ	-ม-ร	

3.2 ลูกตก

เพลงเสมอแขก	มีลูกตกดังนี้	
วรรคที่ 1	ลูกตกเสียง	ช
วรรคที่ 2	ลูกตกเสียง	ฟ
วรรคที่ 3	ลูกตกเสียง	ฟ
วรรคที่ 4	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 5	ลูกตกเสียง	ช
วรรคที่ 6	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 7	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 8	ลูกตกเสียง	ช
วรรคที่ 9	ลูกตกเสียง	ร

3.3 บันไดเสียง

เพลงเสมอแขกเป็นเพลงในบันไดเสียง ซอล และ บันไดเสียง เร ซึ่งในบันไดเสียง ซอล จะประกอบด้วยโน้ต ซลท รม เป็นเสียงหลัก มีโน้ต ฟา และ โด เป็นเสียงรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร ส่วนในบันไดเสียง เร จะประกอบด้วยโน้ต รมฟ ลท เป็นเสียงหลัก มีโน้ต ซอล และ โด เป็นเสียงรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

วรรคเพลง	ทำนองเพลง					บันไดเสียง	โน้ตจร
1		___ซ	_ซ_ร	_ร_ม	รมฟซ	ซ	ฟ
2		----	มฟซล	_ซ_ฟ	มรมฟ	ร	ซ
3		_ก_ก	_ฟ__	_ซ_ล	ทซลฟ	ร	ซ
4		----	มฟซล	_ซ_ฟ	_ม_ร	ร	ซ
5		----ร	----ร	__คก	_ล_ซ	ซ	ล
6		ทลซร	_ซ__	รซลท	_ค_ร	ซ	ค
7		_ซ_ซ	_ร__	มคมร	_ค_ก	ซ	ค
8		----	ลทลร	_ค_ก	_ล_ซ	ซ	ค
9		_ฟ_ซ	_ล__	คลซฟ	_ม_ร	ซ	ค

เพลงเสมอแขกในวรรคที่ 1 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ซลท รม เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต ฟา เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอแขกในวรรคที่ 2 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต รมฟ ลท เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต ซอล เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอแขกในวรรคที่ 3 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต รมฟ ลท เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต ซอล เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอแขกในวรรคที่ 4 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต รมฟ ลท เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต ซอล เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอแขกในวรรคที่ 5 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ซลท รม เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอแขกในวรรคที่ 6 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ซลท รม เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอแขกในวรรคที่ 7 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ซลท รม เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอแขกในวรรคที่ 8 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ซลท รฆ เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอแขกในวรรคที่ 9 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ซลท รฆ เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

3.4 รูปแบบ

3.4.1 รูปแบบจังหวะของเพลงเสมอแขก

A B

___ซ	_ซ_ร	_ร_ม	รฆฟ
___x	_x_x	_x_x	xxxx

C B D B

----	นฟซล	_ซ_ฟ	นรฆฟ	_ท_ท	_ฟ__	_ซ_ล	ทซลฟ
----	xxxx	_x_x	xxxx	_x_x	_x__	_x_x	xxxx

C E F G

----	นฟซล	_ซ_ฟ	_ม_ร	___ร	___ร	___คท	_ล_ซ
----	xxxx	_x_x	_x_x	___x	___x	___xx	_x_x

H   I   D   I

กลิ้ง	_ช__	รชลก	_ด_ร	_ช_ช	_ร__	นมมร	_ด_ท
XXXX	_X__	XXXX	_X_X	_X_X	_X__	XXXX	_X_X

C   E   D   I

----	ลกตร	_ด_ท	_ล_ช	_ฟ_ช	_ล__	ดลชฟ	_ม_ร
----	XXXX	_X_X	_X_X	_X_X	_X__	XXXX	_X_X

จะเห็นได้ว่าในเพลงเสมอแขกมีรูปแบบทั้งหมด 9 แบบ ในแต่ละแบบมีลักษณะ ดังนี้

แบบ A	___X	_X_X	= 1
แบบ B	_X_X	XXXX	= 3
แบบ C	----	XXXX	= 3
แบบ D	_X_X	_X__	= 3
แบบ E	_X_X	_X_X	= 2
แบบ F	___X	___X	= 1
แบบ G	--XX	_X_X	= 1
แบบ H	XXXX	_X__	= 1
แบบ I	XXXX	_X_X	= 3

รูปแบบที่พบมากที่สุดคือ รูปแบบ B ,รูปแบบ C ,รูปแบบ D และ รูปแบบ I ซึ่ง

รูปแบบ B สามารถ พบได้เฉพาะข้างหลังของวรรคเพลง

รูปแบบ C พบได้เฉพาะข้างหน้า ของวรรคเพลง และ จะตามด้วยรูปแบบ E

รูปแบบ D พบได้เฉพาะข้างหน้า ของวรรคเพลง และ จะตามด้วยรูปแบบ I

รูปแบบ I พบได้เฉพาะข้างหลัง ของวรรคเพลง และ จะมีรูปแบบ D นำหน้า

3.4.2 รูปแบบทำนองของเพลงเสมอแขก

รูปแบบทำนองที่พบในเพลงเสมอแขก มีดังนี้

แบบตามบันไดเสียง พบในวรรคเพลงต่อไปนี้

วรรคที่ 2

----	มฟชด	_ช_ฟ	มรมฟ

วรรคที่ 4

----	มฟชด	_ช_ฟ	_ม_ร

วรรคที่ 5

___ร	___ร	__ดท	_ด_ช

วรรคที่ 8

----	ลกตร	_ด_ท	_ด_ช

วรรคที่ 9

_ฟ_ช	_ล__	คลชฟ	_ม_ร

แบบกระโดด พบในวรรคเพลงต่อไปนี้

วรรคที่ 3

_ท_ท	_ฟ__	_ช_ล	ทชดฟ

วรรคที่ 7

_ช_ช	_ร__	มคมร	_ด_ท

แบบผสม พบในวรรคต่อไปนี้

วรรคที่ 1

___ช	_ช_ร	_ร_ม	รรมฟ

วรรคที่ 6

ทลชร	_ช__	รชดท	_ด_ร

3.5 แนวประสาน

คู่ประสานที่พบในเพลงเสมอแขก คือ คู่ 8 , คู่ 4

คู่ 8 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างบน และแนวประสานอยู่ข้างล่าง

คู่ 4 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างบน และแนวประสานอยู่ข้างล่าง

8	8 4	4	
___ช	_ช_ร	_ร_ม	__ฟช
___ฟ	_ช_ล	_ล__	ร__

		4		4 4	8	8 8	
----	__ชล	_ช_ฟ	__มฟ	_ท_ท	_ฟ__	_ช_ล	ท_ล_
----	มฟ__	_ช__	มร__	_ฟ_ฟ	_ฟ__	_ช_ล	_ช_ฟ

		8 4	4 4	8	8	8	8 8
----	__ชล	_ช_ฟ	_ม_ร	___ร	___ร	__ดท	_ล_ช
----	มฟ__	_ช_ด	_ท_ล	___ร	___ร	___ท	_ล_ช

กธ__	_ช__	8	8 8	4 4	8	4	4 4
		_ชธก	_ด_ร	_ช_ช	_ร__	ม_มร	_ด_ก
_ช_ร	_____	ร__ก	_ด_ร	_ร_ร	_ร__	_ด_ล	_ช_ฟ

_____	8	8 8	8 8	8 8	8	8888	8 8
	_กธร	_ด_ก	_ล_ช	_ฟ_ช	_ล__	ดลชฟ	_ม_ร
_____	ล__ร	_ด_ก	_ล_ช	_ฟ_ช	_ล__	ดลชฟ	_ม_ร

เพลงเสมอพม่า

ทำนองเพลงเสมอพม่า เมื่อบันทึกเป็นโน้ตแนวเดียวตามทำนองเพลง ได้ดังนี้

				---ช	--พมร	_ร_ท	รพช
---ช	---ล	_ท_ล	_พมฟ	รพมฟ	รพมฟ	รพมฟ	รพมม
_ท_ม	_ร_ม	ชรมท	รช_ช	---ล	_ม__	พรมฟ	_ม_ท
---ม	_ม__	รท_ร	_ล_ท	_ช_ล	_ม__	พรมฟ	_มมม
_มม	มม__	รท_ร	_ล_ท	_ช_ล	_ม__	พรมฟ	_ม_ท

3.1 วรรคเพลง

เพลงเสมอพม่า เมื่อนำมาแบ่งเป็นวรรคเพลง สามารถแบ่งได้ 9 วรรคเพลง

วรรคเพลง	ทำนองเพลง			
1	---ช	--พมร	_ร_ท	รพช
2	---ช	---ล	_ท_ล	_พมฟ
3	รพมฟ	รพมฟ	รพมฟ	รพมม
4	_ท_ม	_ร_ม	ชรมท	รช_ช
5	---ล	_ม__	พรมฟ	_ม_ท
6	---ม	_ม__	รท_ร	_ล_ท
7	_ช_ล	_ม__	พรมฟ	_มมม

วรรคเพลง	ทำนองเพลง					
8		--มม	มม--	รท_ร	--ล_ท	
9		--ช_ล	--ม--	ฟรมฟ	--ม_ท	

3.2 ลูกตก

เพลงเสมอพม่า มีลูกตกดังนี้

วรรคที่ 1	ลูกตกเสียง	ช
วรรคที่ 2	ลูกตกเสียง	ฟ
วรรคที่ 3	ลูกตกเสียง	ม
วรรคที่ 4	ลูกตกเสียง	ช
วรรคที่ 5	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 6	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 7	ลูกตกเสียง	ม
วรรคที่ 8	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 9	ลูกตกเสียง	ท

3.3 บันไดเสียง

เพลงเสมอพม่าเป็นเพลงในบันไดเสียง ซอล และบันไดเสียง เร ซึ่งในบันไดเสียง ซอล ประกอบด้วยโน้ต ชลท รม เป็นเสียงหลักมีโน้ต ฟาและโด เป็นเสียงรองทำหน้าที่เป็นโน้ตจร ส่วนในบันไดเสียง เร ประกอบด้วยโน้ต รมฟ ลท เป็นเสียงหลักมีโน้ต ซอล และโด เป็นเสียงรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

วรรคเพลง	ทำนองเพลง					บันไดเสียง	โน้ตจร
1	---	ช	--ฟมร	_ร_ท	รพช	ช	ฟ
2	---	ช	---	ด	_ท_ด	ร	ช
3	รพม	ฟ	รพม	ฟ	รพม	ร	-
4	_ท_ม	-	ร_ม	ชรมท	รช_ช	ช	-
5	---	ด	_ม_	ฟรมฟ	_ม_ท	ร	-
6	---	ม	_ม_	รท_ร	_ด_ท	ร	-
7	_ช_ด	-	ม_	ฟรมฟ	_มมม	ร	-
8	---	ม	ม_	รท_ร	_ด_ท	ร	-
9	_ช_ด	-	ม_	ฟรมฟ	_ม_ท	ร	ช

เพลงเสมอพม่าในวรรคที่ 1 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ชลท รพ เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต ฟา เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอพม่าในวรรคที่ 2 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต รพ ลท เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต ซอล เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอพม่าในวรรคที่ 3 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต รพ ลท เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอพม่าในวรรคที่ 4 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต รพ ลท เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอพม่าในวรรคที่ 5 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต รพ ลท เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอพม่าในวรรคที่ 6 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต รพ ลท เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอพม่าในวรรคที่ 7 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต รพ ลท เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอพม่าในวรรคที่ 8 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต รมฟ ลก เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอพม่าในวรรคที่ 9 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต รมฟ ลก เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต ซอล เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

3.4 รูปแบบ

3.4.1 รูปแบบจังหวะของเพลงเสมอพม่า

A				B			
---ช	--ฟมร	_ร_ก	รมฟช				
---X	--XXX	_X_X	XXXX				

C		D		E		E	
---ช	---ล	_ก_ล	_ฟมฟ	รฟมฟ	รฟมฟ	รฟมฟ	รฟมม
---X	---X	_X_X	_XXX	_XXX	XXXX	XXXX	XXXX

F		G		H		I	
_ก_ม	_ร_ม	ชรมก	รช_ช	---ล	_ม---	ฟรมฟ	_ม_ก
_X_X	_X_X	XXXX	XX_X	---X	_X---	XXXX	_X_X

H   J   K   L

___ม	_ม__	รท_ร	_ด_ท	_ช_ด	_ม__	ฟรทฟ	_มมม
___X	_X__	XX_X	_X_X	_X_X	_X__	XXXX	_XXX

M   J   K   I

__มม	มม__	รท_ร	_ด_ท	_ช_ด	_ม__	ฟรทฟ	_ม_ท
__XX	XX__	XX_X	_X_X	_X_X	_X__	XXXX	_X_X

จะเห็นได้ว่าในเขลงเสมอมนำมีรูปแบบทั้งหมด 13 แบบ ในแต่ละแบบมีลักษณะ ดังนี้

แบบ A	___X	__XXX	= 1
แบบ B	_X_X	XXXX	= 1
แบบ C	___X	___X	= 1
แบบ D	_X_X	_XXX	= 1
แบบ E	XXXX	XXXX	= 2
แบบ F	_X_X	_X_X	= 1
แบบ G	XXXX	XX_X	= 1
แบบ H	___X	_X__	= 2
แบบ I	XXXX	_X_X	= 2
แบบ J	XX_X	_X_X	= 2
แบบ K	_X_X	_X__	= 2
แบบ L	XXXX	_XXX	= 1
แบบ M	__XX	XX__	= 1

รูปแบบที่พบมากที่สุดคือรูปแบบ E ,รูปแบบ H ,รูปแบบ I ,รูปแบบ J และรูปแบบ K
 รูปแบบ E พบได้ทั้งข้างหน้า และข้างหลัง ของวรรคเพลง
 รูปแบบ H พบได้เฉพาะข้างหน้า ของวรรคเพลง
 รูปแบบ I พบได้เฉพาะข้างหลัง ของวรรคเพลง
 รูปแบบ J พบได้เฉพาะข้างหลัง ของวรรคเพลง
 รูปแบบ K พบได้เฉพาะข้างหน้า ของวรรคเพลง

3.4.2 รูปแบบทำนองของเพลงเสมอหน้า

รูปแบบทำนองที่พบในเพลงเสมอหน้า มีดังนี้

แบบตามบันไดเสียง พบในวรรคต่อไปนี้

วรรคที่ 1

---	ช	---	มร	---	ท	ร	ม	ฟ	ช

วรรคที่ 2

---	ช	---	ล	---	ท	ล	---	ม	ฟ

แบบกระโดด พบในวรรคต่อไปนี้

วรรคที่ 4

---	ท	---	ม	---	ร	---	ม	ช	ร	ม	ท	ร	ช	ช

วรรคที่ 5

---	ล	---	ม	---	ฟ	ร	ม	ฟ	---	ม	---	ท

วรรคที่ 6

---	ม	---	ม	---	ร	ท	---	ร	---	ล	---	ท

วรรคที่ 9

---	ช	---	ล	---	ม	---	ฟ	ร	ม	ฟ	---	ม	---	ท

แบบสลับฟันปลา พบในวรรคต่อไปนี้

วรรคที่ 3

ร	ฟ	ม	ฟ	ร	ฟ	ม	ฟ	ร	ฟ	ม	ม

วรรคที่ 7 .

_ช_ล	_ม__	ฟรณฟ	_มมม

วรรคที่ 8

_มม	มม__	รท_ร	_ล_ท

3.5 แนวประสาน

คู่ประสานที่พบในเพลงเสมอพม่า คือ คู่ 8 , คู่ 4

คู่ 8 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างบน และแนวประสานอยู่ข้างล่าง

คู่ 4 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างบน และแนวประสานอยู่ข้างล่าง

8			8
___ช	__ฟ_	_ร__	รณฟช
___ช	___มร	_ล_ท	___ช

8	8	8 8					
___ช	___ล	_ท_ล	_ฟ_ฟ	_ฟ_ฟ	_ฟ_ฟ	_ฟ_ฟ	_ฟ_ม
___ช	___ล	_ท_ล	__ม_	ร_ม_	ร_ม_	ร_ม_	ร_ม_

___ม	___ม	ช_ช_	ม_ช_	8 ___ล	4 _ม_	ฟ_มฟ	4 8 _ม_ก
_ก_	_ร_	_ม_ร	_ช_	___ล	_ก_	_ร_	_ก_ก

___	_ม_	ร_ร	___ก	___ล	4 _ม_	ฟ_มฟ	___มม
___ม	___	_ก_	_ล_	_ช_	_ก_	_ร_	_ม_

_ม_	มม_	ร_ร	___ก	___ล	4 _ม_	ฟ_มฟ	4 8 _ม_ก
___ม	___	_ก_	_ล_	_ช_	_ก_	_ร_	_ก_ก

เพลงเสมอมอญ

ทำนองเพลงเสมอมอญ เมื่อบันทึกเป็นโน้ตแนวเตี๋ยตามทำนองเพลง ได้ดังนี้

				_ช__	ชช_ร	มรคร	_ม_ฟ
_ชฟท	ฟชฟฟ	ลรลช	_ฟ_ม	_ฟมด	มฟมม	_ด_ด	รล_ม
_มรม	ชมรม	ชมรม	ชมรร	_มมม	ชมรด	_รดค	_ทลล
ดทลล	รמר	รמר	ดทลล	มดชล	มดชล	มดชล	_ค__
_ม_ร	_ค_ท	ดชลก	คร__	_ล_ช	_ร_ช	ฟมรม	_ร_ร

3.1 วรรคเพลง

เพลงเสมอมอญ เมื่อนำมาแบ่งเป็นวรรคเพลง สามารถแบ่งได้ 9 วรรคเพลง

วรรคเพลง	ทำนองเพลง				
1	_ช__	ชช_ร	มรคร	_ม_ฟ	
2	_ชฟท	ฟชฟฟ	ลรลช	_ฟ_ม	
3	_ฟมท	มฟมม	_ด_ด	รล_ม	
4	_มรม	ชมรม	ชมรม	ชมรร	
5	_มมม	ชมรด	_รดค	_ทลล	
6	ดทลล	รמר	รמר	ดทลล	
7	มดชล	มดชล	มดชล	_ค__	

วรรคเพลง	ทำนองเพลง				
8	_ม_ร	_ด_ท	ลชลก	ดริ__	
9	_ด_บ	_ร_บ	ฟมรม	_ร_ร	

3.2 ลูกตก

เพลงเสมอมอญ	มีลูกตกตั้งใน	
วรรคที่ 1	ลูกตกเสียง	ฟ
วรรคที่ 2	ลูกตกเสียง	ม
วรรคที่ 3	ลูกตกเสียง	ม
วรรคที่ 4	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 5	ลูกตกเสียง	ล
วรรคที่ 6	ลูกตกเสียง	ล
วรรคที่ 7	ลูกตกเสียง	ด
วรรคที่ 8	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 9	ลูกตกเสียง	ร

3.3 บันไดเสียง

เพลงเสมอมอญ เป็นเพลงในบันไดเสียง ซอล ,บันไดเสียง เร และบันไดเสียง ฟา
 ซึ่งในบันไดเสียง ซอล จะประกอบด้วยโน้ต ชลก รม เป็นเสียงหลัก มีโน้ต ฟา และโด เป็น
 เสียงรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร ส่วนในบันไดเสียง เร ประกอบด้วยโน้ต รมฟ ลก เป็นเสียง
 หลัก มีโน้ต ซอล และโด เป็นเสียงรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร บันไดเสียง ฟา ประกอบด้วย
 โน้ต ฟชล คร เป็นเสียงหลักมีโน้ต มี และท เป็นเสียง รอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

วรรคเพลง	ทำนองเพลง					บันไดเสียง	โน้ตจร
1	_ซ__	ซซ_ร	มรทท	_ม_ฟ		ร	ซ
2	_ซฟก	ฟซฟฟ	ลรลซ	_ฟ_ม		ร	ซ
3	_ฟมก	มฟมม	_ลลล	รล_ม		ร	-
4	_มรท	ซมรท	ซมรท	ซรรร		ซ	-
5	_มมม	ซมรด	_รดด	_กกล		ซ	ด
6	ดกกล	ทมรท	ทมรท	ลกลล		ซ	-
7	มดซล	มดซล	มดซล	_ด__		ฟ	ม
8	_ม_ร	_ด_ก	ลซลท	ดท__		ซ	ด
9	_ล_ซ	_ร_ซ	ฟมรท	_ร_ร		ฟ	ม

เพลงเสมอมนอญในวรรคที่ 1 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต รทฟ ลก เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต ซอล เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอมนอญในวรรคที่ 2 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต รทฟ ลก เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต ซอล เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอมนอญในวรรคที่ 3 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต รทฟ ลก เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอมนอญในวรรคที่ 4 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต รทฟ ลก เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอมนอญในวรรคที่ 5 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ซลท รท เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอมนอญในวรรคที่ 6 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ซลท รท เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอมนอญในวรรคที่ 7 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ฟา มีโน้ต ฟซล ดท เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต มี เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอมอญในวรรคที่ 8 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ชลท รม เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอมอญในวรรคที่ 9 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ฟา มีโน้ต ฝชด ตร เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต มี เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

3.4 รูปแบบ

3.4.1 รูปแบบจังหวะของเพลงเสมอมอญ

A				B			
_ช__	ชช_ร	มรทร	_ม_ฟ				
_X__	XX_X	XXXX	_X_X				

C		B		C		D	
_ชฟท	ฟชฟฟ	ดรอช	_ฟ_ม	_ฟมท	มฟมม	_ลลล	รล_ม
_XXX	XXXX	XXXX	_X_X	_XXX	XXXX	_XXX	XX_X

C		E		C		F	
_มรม	ชมรม	ชมรม	ชรรร	_มมม	ชมรต	_รดด	_กลด
_XXX	XXXX	XXXX	XXXX	_XXX	XXXX	_XXX	_XXX

E		E		E		G	
ลกลล	รทรร	รทรร	ลกลล	มลลล	มลลล	มลลล	_ด__
XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	_X__

H		I		H		B	
_ม_ร	_ด_ก	ลลลล	ดล__	_ล_ช	_ร_ช	พมมม	_ร_ร
_X_X	_X_X	XXXX	XX__	_X_X	_X_X	XXXX	_X_X

จะเห็นว่าในเพลงส้อมมอญมีรูปแบบทั้งหมด 9 แบบ ในแต่ละแบบมีลักษณะ ดังนี้

แบบ	A	_X__	XX_X	=	1
แบบ	B	XXXX	_X_X	=	3
แบบ	C	_XXX	XXXX	=	4
แบบ	D	_XXX	XX_X	=	1
แบบ	E	XXXX	XXXX	=	4
แบบ	F	_XXX	_XXX	=	1
แบบ	G	XXXX	_X__	=	1
แบบ	H	_X_X	_X_X	=	2
แบบ	I	XXXX	XX__	=	1

รูปแบบที่พบมากที่สุดคือ รูปแบบ C และ รูปแบบ E ซึ่งพบได้ทั้งข้างหน้า และข้างหลัง

ของวรรคเพลง

รูปแบบ B พบได้เฉพาะหลัง ของวรรคเพลง

รูปแบบ H พบได้เฉพาะข้างหน้า ของวรรคเพลง

3.4.2 รูปแบบทำนองของเพลงเสมอมอญ

รูปแบบทำนองที่พบในเพลงเสมอมอญ มีดังนี้

แบบตามบันไดเสียง พบในวรรคต่อไปนี้

วรรคที่ 1

_ช_	ชช_ร	มทร	_ม_ฟ

วรรคที่ 2

_ชฟท	ฟชฟฟ	ลลล	_ฟ_ม

วรรคที่ 3

_ฟมท	มฟมม	_ลลล	รล_ม

วรรคที่ 5

_มมม	ชมรด	_รคค	_ทลล

วรรคที่ 8

_ม_ร	_ค_ท	ลชลท	ค_ร_

วรรคที่ 9

_ล_ช	_ร_ช	ฟมม	_ร_ร

แบบกระโดด พบในวรรคต่อไปนี้

วรรคที่ 6

ลทลล	รมรร	รมรร	ลทลล

แบบสลับฟันปลา พบในวรรคต่อไปนี้

วรรคที่ 4

_มรม	ชมรม	ชมรม	ชรรร

วรรคที่ 7

มลชล	มลชล	มลชล	_ค_

3.5 แนวประสาน

คู่ประสานที่พบในเพลงเสมอมอญ คือ คู่ 8 , คู่ 4

คู่ 8 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างบน และแนวประสาน

อยู่ข้างล่าง

คู่ 4 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างบน และแนวประสาน
อยู่ข้างล่าง

8			4 4
_ซ__	_ซ__	มร__	_ม_ฟ
_ซ__	ซ__ร	__ดร	_ท_ด

		4	4 4				4
_ซ_ฟ	ฟซ_ฟ	ล_ลซ	_ฟ_ม	_ฟ_ม	มฟ_ม	__ลล	_ล_ม
___ท	__ฟ	_ร_ร	_ด_ท	___ด	__ม	_ล__	ร__ท

_ม__	ซม__	ซม__	ซ_รร	__มม	6888 มมรต	_ร_ด	_ท_ด
__รท	__รท	__รท	_ร__	_ม__	ซมรต	__ด_	__ล_

ลท_ล	รท_ร	รท_ร	ลท_ล	_ล_ล	_ล_ล	_ล_ล	8 _ด__
__ล_	__ร_	__ร_	__ล_	ม_ซ_	ม_ซ_	ม_ซ_	_ด__

8 8 _ม_ร	8 8 _ด_น	ด_ดท	8 ดว__	8 8 _ด_ช	4 8 _ร_ช	พม__	4 _ร_ร
_ม_ร	_ด_น	_ช__	_ร__	_ด_ช	_ด_ช	__รท	___ด

เพลงพราหมณ์ออก

ทำนองเพลงพราหมณ์ออก เมื่อขึ้นทีกเป็นโน้ตแนวเดียวตามทำนองเพลง ได้ดังนี้

___ท	__ทท	_ล_ท	_ร_ม	_ร_ช	_ล_ม	_ล_ช _๒	___ล
----	__คทล	___ท	__ทท	----	__ฟมร	___ม	__มม
___ร	___ล	___ร	___ม	___ล	___ช _๒	----	___ล
___ล	___ล	_ล_ท	__ดรม	_ล_ล	_ท_ทลช	___ล	__ลล
_ร_ร	_ม_คทล	___ท	__ทท	___ร	___ท	__ดรม	___ร
_ร_ช	___ลท	_ล_ท	_ร_ท	___ม	_ร_ล	___ล	___ล

3.1 วรรคเพลง

เพลงพราหมณ์ออก เมื่อนำมาแบ่งเป็นวรรคเพลง สามารถแบ่งได้ 12 วรรคเพลง

วรรคเพลง	ทำนองเพลง				
1	___ท	__ทท	_ล_ท	_ร_ม	
2	_ร_ช	_ล_ม	_ล_ช _๒	___ล	
3	----	__คทล	___ท	__ทท	
4	----	__ฟมร	___ม	__มม	

วรรคเพลง	ทำนองเพลง				
5	---	---	---	---	---
6	---	---	---	---	---
7	---	---	---	---	---
8	---	---	---	---	---
9	---	---	---	---	---
10	---	---	---	---	---
11	---	---	---	---	---
12	---	---	---	---	---

3.2 ลูกตก

เพลงพราหมณ์ออก มีลูกตกดังนี้

วรรคที่	1	ลูกตกเสียง	ม
วรรคที่	2	ลูกตกเสียง	ล
วรรคที่	3	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่	4	ลูกตกเสียง	ม
วรรคที่	5	ลูกตกเสียง	ม
วรรคที่	6	ลูกตกเสียง	ล
วรรคที่	7	ลูกตกเสียง	ม
วรรคที่	8	ลูกตกเสียง	ล
วรรคที่	9	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่	10	ลูกตกเสียง	ว
วรรคที่	11	ลูกตกเสียง	ก
วรรคที่	12	ลูกตกเสียง	ล

3.3 บัณฑิตเสียง

เพลงพราหมณ์ออก เป็นเพลงในบัณฑิตเสียง ซอล และ บัณฑิตเสียง เร ซึ่งในบัณฑิตเสียง ซอล จะประกอบด้วยโน้ต ซลก รม เป็นเสียงหลัก มีโน้ต ฟา และ โด เป็นเสียงรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร ส่วนในบัณฑิตเสียง เร ประกอบด้วยโน้ต รม ฟ ลก เป็นเสียงหลัก มีโน้ต ซอล และ โด เป็นเสียงรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

วรรคเพลง	ทำนองเพลง					บัณฑิตเสียง	โน้ตจร
1	___ก	__กท	_ล_ท	_ร_ม		ซ	—
2	_ร_ซ	_ล_ม	_ล_ซ _พ	___ล		ซ	—
3	_____	__คก	___ก	__ทท		ซ	ค
4	_____	__ฟม	___ม	__มม		ซ	ฟ
5	___ร	___ล	___ร	___ม		ซ	—
6	___ล	___ซ _พ	_____	___ล		ซ	—
7	___ล	_ล_ล	_ล_ท	__ดรม		ซ	ค
8	_ล_ล	_ท_ทลซ	___ล	__ลล		ซ	—
9	_ร_ร	_ม_คก	___ก	__ทท		ซ	ค
10	___ร	___ท	__ดรม	___ร		ซ	ค
11	_ร_ซ	__ลท	_ล_ท	_ร_ท		ซ	—
12	___ม	_ร_ล	___ล	___ล		ซ	—

เพลงพราหมณ์ออกในวรรคที่ 1 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบัณฑิตเสียง ซอล มีโน้ต ซลก รม เป็นเสียงหลัก

เพลงพราหมณ์ออกในวรรคที่ 2 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบัณฑิตเสียง ซอล มีโน้ต ซลก รม เป็นเสียงหลัก

เพลงพราหมณ์ออกในวรรคที่ 3 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบัณฑิตเสียง ซอล มีโน้ต ซลก รม เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

D   A   D   A

---	__ดก	___ก	__ก	---	__พม	___ม	__ม
---	__xxx	___x	__xx	---	__xxx	___x	__xx

E   E   E   F

__จ	___ด	__จ	___ม	___ด	___จ	---	___ด
___x	___x	___x	___x	___x	___x	---	___x

G   H   I   A

___ด	_ด_ด	_ด_ก	__ดม	_ด_ด	_ก_ก	___ด	__ด
___x	_x_x	_x_x	__xxx	_x_x	_x_xxx	___x	__xx

I   A   E   J

_จ_จ	_ม_ดก	___ก	__ก	___จ	___ก	__ดม	___จ
_x_x	_x_xxx	___x	__xx	___x	___x	__xxx	___x

K		B		G		E	
_ร_ช	__ลท	_ล_ท	_ร_ท	___ม	_ร_ล	___ล	___ล
_X_X	__XX	_X_X	_X_X	___X	_X_X	___X	___X

จะเห็นได้ว่าในเพลงพราหมณ์ออก มีรูปแบบทั้งหมด 11 แบบ ในแต่ละแบบมีลักษณะ
ดังนี้

แบบ A	___X	__XX	= 5
แบบ B	_X_X	_X_X	= 3
แบบ C	_X_X	___X	= 1
แบบ D	----	__XXX	= 2
แบบ E	___X	___X	= 5
แบบ F	----	___X	= 1
แบบ G	___X	_X_X	= 2
แบบ H	_X_X	__XXX	= 1
แบบ I	_X_X	_X_XXX	= 2
แบบ J	__XXX	___X	= 1
แบบ K	_X_X	__XX	= 1

รูปแบบที่พบมากที่สุดคือ รูปแบบ A และรูปแบบ E ซึ่งสามารถพบได้ทั้งข้างหน้าและ
ข้างหลังของวรรคเพลง

รูปแบบ B จะพบได้ทั้งข้างหน้า และข้างหลังของวรรคเพลง

รูปแบบ D พบได้แต่ข้างหน้า และจะมี รูปแบบ A ต่อท้าย

3.4.2 รูปแบบทำนองของเพลงพราหมณ์ออก

รูปแบบทำนองที่พบในเพลงพราหมณ์ออก มีดังนี้

แบบตามบันไดเสียง พบในวรรคต่อไป

วรรคที่ 3	----	__ดทล	___ท	__ทท
วรรคที่ 4	----	__พมร	___ม	__มม
วรรคที่ 8	__ล_ล	__ท_ทลช	___ล	__ลล
วรรคที่ 9	__ร_ร	__ม_ดทล	___ท	__ทท
วรรคที่ 10	___ร	___ท	__ดรม	___ร
วรรคที่ 11	__ร_ท	___ลท	__ล_ท	__ร_ท
วรรคที่ 12	___ม	__ร_ล	___ล	___ล

แบบกระโดด พบในวรรคต่อไป

วรรคที่ 1	___ท	__ทท	__ล_ท	__ร_ม
วรรคที่ 2	__ร_ช	__ล_ม	__ล_ท _๗	___ด
วรรคที่ 5	___ร	___ล	___ร	___ม
วรรคที่ 7	___ล	__ล_ล	__ล_ท	__ดรม

แบบสลับปีแปลา พบในวรรคต่อไป

วรรคที่ 6	___ล	___ท _๗	___	___ล

3.5 แนวประสาน

คู่ประสานที่พบในเพลงพราหมณ์ออก คือ คู่ 8 , คู่ 5 , คู่ 4 , คู่ 2

คู่ 8 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างบน และแนวประสานอยู่ข้างล่าง

คู่ 4 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างบน และแนวประสานอยู่ข้างล่าง

คู่ 2 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างบน และแนวประสานอยู่ข้างล่าง

4						2	8
___ท	___ท	___ท	_ร__	___ช	_ด__	_ล_ช	___ล
___ฟ	___ท	_ด__	___ม	_ร__	___ม	___ฟ	___ล

		8				4	
___	_ด__	___ท	___ท	___	___ฟ	___ม	___ม
___	___ทล	___ฟ	_ท__	___	___มร	___ท	___ม

4	8	4	4	8	2		8
___ท	___ด	___ท	___ม	___ด	___ช	___	___ล
___ล	___ล	___ล	___ท	___ล	___ฟ	___	___ล

---	_ล_ล	---	---ร_ม	---ล	_น_น_	4 ---ล	---ล
---ล	---	_ล_น	---ค_	_ล_	---ล_	---ม	---ล_

---	_ม_ค_	4 ---	---	8 ---	4 ---	---	8 ---
_ร_	---ทล	---ฟ	_น_	---	---ฟ	---ค_	---

4 8 _ร_	8 _ล_	8 8 _ล_	8 8 _ร_	8 ---	8 8 _ร_	---	8 ---
_ล_	---	_ล_	_ร_	---	_ร_	---	---

เพลงเสมอเถร

ทำนองเพลงเสมอเถร เมื่อนับทักเป็นโน้ตแนวเดียวตามทำนองเพลง ได้ดังนี้

				_ล_ล	_ท_ฟมร	_รร	_ร_ช
___ช	_ช_ช	___ล	___ช	_ฟม	_ฟ_ช	___ล	___ท
___	___ช _พ	___	___ล	___	___ช _พ	___	___ท
_ช_ลท	_ร_ม	_ช_ม	_ร_ท	_ร_ม	_ร_ท	ทท_ล	ลล_ฟ
_มมม	_ฟ_ล	_ล_ท	_ครม	_ร_มฟ	_ล_ม	_ล_ร	ฟมร_ท
___ฟ	_ฟ_	_ฟ_ม	มม_ฟ	_ท_ล	ลล_ท	___ท	___ร
_ฟ_ม	_ร_	คทล_ท	_ครม	_ท_ร	_ท_ล	___ช	___ร

3.1 วรรคเพลง

เพลงเสมอเถร เมื่อนำมาแบ่งเป็นวรรคเพลง สามารถแบ่งได้ 13 วรรคเพลง

วรรคเพลง	ทำนองเพลง			
1	_ล_ล	_ท_ฟมร	_รร	_ร_ช
2	___ช	_ช_ช	___ล	___ช
3	_ฟม	_ฟ_ช	___ล	___ท

วรรคเพลง	ทำนองเพลง				
4		---	---ช _พ	---	---ฉ
5		---	---ช _พ	---	---ก
6		--ชฉก	-ร-ม	-ช-ม	-ร-ก
7		-ร-ม	-ร-ก	กท-ฉ	ฉฉ-ฟ
8		-มมม	-ฟ-ฉ	-ฉ-ก	--ดทม
9		--รนฟ	-ฉ-ม	-ฉ-ร	ฟมร-ก
10		---ฟ	-ฟ--	-ฟ-ม	มม-ฟ
11		-ท-ฉ	ฉฉ-ก	---	---ร
12		-ฟ-ม	-ร--	คทฉ-ก	--ดทม
13		-ท-ร	-ท-ฉ	---ช	---ร

3.2 ลูกตก

เพลงเสมอเถร มีลูกตกดังนี้

วรรคที่ 1	ลูกตกเสียง	ช
วรรคที่ 2	ลูกตกเสียง	ช
วรรคที่ 3	ลูกตกเสียง	ก
วรรคที่ 4	ลูกตกเสียง	ฉ
วรรคที่ 5	ลูกตกเสียง	ก
วรรคที่ 6	ลูกตกเสียง	ก
วรรคที่ 7	ลูกตกเสียง	ฟ
วรรคที่ 8	ลูกตกเสียง	ม
วรรคที่ 9	ลูกตกเสียง	ก
วรรคที่ 10	ลูกตกเสียง	ฟ

วรรคที่ 11	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 12	ลูกตกเสียง	น
วรรคที่ 13	ลูกตกเสียง	ร

3.3 บันไดเสียง

เพลงเสมอเถร เป็นเพลงในบันไดเสียง ซอล และ บันไดเสียง เร ซึ่งในบันไดเสียง ซอล จะประกอบด้วยโน้ต ซลท รม เป็นเสียงหลัก มีโน้ต ฟา และ โด เป็นเสียงรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร ส่วนในบันไดเสียง เร จะประกอบด้วยโน้ต รมฟ ลท เป็นเสียงหลัก มีโน้ต ซอล และ โด เป็นเสียงรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

วรรคเพลง	ทำนองเพลง				บันไดเสียง	โน้ตจร
1	_ด_ล	_ท_พมร	__รร	_ร_ช	ช	ฟ
2	___ช	_ช_ช	___ล	___ช	ช	-
3	__พม	_ฟ_ช	___ล	___ท	ช	ฟ
4	----	___ช _พ	----	___ล	ช	-
5	----	___ช _พ	----	___ท	ช	-
6	__ซลท	_ร_ม	_ช_ม	_ร_ท	ช	-
7	_ร_ม	_ร_ท	ทท_ล	ลล_ฟ	ร	-
8	_มมม	_ฟ_ล	_ล_ท	__ดรม	ร	ด
9	__รทฟ	_ล_ม	_ล_ร	พมร_ท	ร	-
10	___ฟ	_ฟ__	_ฟ_ม	มม_ฟ	ร	-
11	_ท_ล	ลล_ท	___ท	___ร	ร	-
12	_ฟ_ม	_ร__	ดทล_ท	__ดรม	ร	ด
13	_ท_ร	_ท_ล	___ช	___ร	ช	-

เพลงเสนอเกรวในวาระที่ 1 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ซดก รน เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต ฟา เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสนอเกรในวาระที่ 2 ทำเองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ซลท รน เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอเถรในวาระที่ 3 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ซลท รม เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต ฟา เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอเถรในวาระที่ 4 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ซดท รน เป้นเสียงหลัก

เพลงเสมอเถรในวราภที่ 5 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ซลท รบ
เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอเถรในวาระที่ 6 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ซลท รบ
เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอเถรในวรรณคดี 7 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โด ตรี ม ฟ ลก
เป็นเสียงหลัก

เพลงเสนอเกรในวาระที่ 8 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต รนฟ ลก
เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอเถรในวรรณคดี ๑ ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีไม้นั้น รมฟ ลก
เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอเถรในวรคที่ 10 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีไม้นั้น รนฟ ลก
เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอเถรวาในวราศั 11 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต ร ม ฟ ล ก
เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอเถรในวรรณคดี 12 กำนองเพลงจัดอยู่ในบัพเตเสียง เร มีโน้ต รมฟ ลก
เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอเถรในวรรณคดี 13 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ซลท รบ
เป็นเสียงหลัก

3.4 รูปแบบ

3.4.1 รูปแบบจังหวะของเพลงเสมอเกว

A				B			
_ล_ล		_ก_พมท		__ทท		_ท_ช	
_X_X		_X_XXX		__XX		_X_X	

C		D		B		D	
___ช		_ช_ช		___ล		___ช	
___X		_X_X		___X		___X	

E		E		E		E	
___		___ช _w		___ล		___ช _w	
___		___X		___X		___X	

F		G		G		H	
__ชลก		_ท_ม		_ช_ม		_ม_ก	
__XXX		_X_X		_X_X		_X_X	

__ท_ท		_ท_ท		_ท_ท		ทท_ล	
_ท_ท		_ท_ท		_ท_ท		XX_X	

_ล_ล		_ก_พมท		__ทท		_ท_ช	
_X_X		_X_XXX		__XX		_X_X	

___ช		_ช_ช		___ล		___ช	
___X		_X_X		___X		___X	

___		___ช _w		___ล		___ช _w	
___		___X		___X		___X	

__ชลก		_ท_ม		_ช_ม		_ม_ก	
__XXX		_X_X		_X_X		_X_X	

__ท_ท		_ท_ท		_ท_ท		ทท_ล	
_ท_ท		_ท_ท		_ท_ท		XX_X	

I		J		F		K	
_มมม	_พ_ด	_ล_ท	_ค_ร_ม	_ร_ม_พ	_ด_ม	_ด_ร_	พมร_ท
_XXX	_X_X	_X_X	_XXX	_XXX	_X_X	_X_	XXX_X

L		M		N		D	
_พ_	_พ_	_พ_ม	มม_พ	_ท_ล	ลล_ท	_ท_	_ร_
_X	_X_	_X_X	XX_X	_X_X	XX_X	_X	_X

X		O		G		D	
_พ_ม	_ร_	ดทล_ท	_ค_ร_ม	_ท_ร	_ท_ล	_ช_	_ร_
_X_X	_X_	XXX_X	_XXX	_X_X	_X_X	_X	_X

จะเห็นได้ว่าในเพลงเสมอเกตุ มีรูปแบบทั้งหมด 13 แบบ ในแต่ละแบบมีลักษณะ

ดังนี้

แบบ	A	_X_X	_X_XXX	=	1
แบบ	B	_XX	_X_X	=	2
แบบ	C	_X	_X_X	=	1
แบบ	D	_X	_X	=	4
แบบ	E	_	_X	=	4
แบบ	F	_XXX	_X_X	=	2
แบบ	G	_X_X	_X_X	=	3

แบบ	H	XX_X	XX_X	=	1
แบบ	I	_XXX	_X_X	=	1
แบบ	J	_X_X	___XXX	=	1
แบบ	L	___X	_X__	=	1
แบบ	K	_X__	XXX_X	=	1
แบบ	M	_X_X	_X_X	=	2
แบบ	N	_X_X	_X__	=	1
แบบ	O	XXX_X	___XXX	=	1

รูปแบบที่พบมากที่สุดคือ รูปแบบ E ซึ่งสามารถ พบได้ทั้งข้างหน้า และข้างหลังของ
วรรคเพลง

รูปแบบ D จะพบอยู่เฉพาะข้างหลังของวรรคเพลง

รูปแบบ E พบได้ทั้งข้างหน้า และข้างหลังของวรรคเพลง

3.4.2 รูปแบบทำนองของเพลงเสมอเถร

รูปแบบทำนองที่พบในเพลงเสมอเถร มีดังนี้

แบบตามบันไดเสียง พบในวรรคต่อไป

วรรคที่ 3

__ฟม	_ล_ข	___ล	___ก

วรรคที่ 4

___	___ข	___	___ล

วรรคที่ 8

_นมม	_ข_ล	_ล_ก	___ดนม

วรรคที่ 9

___นมข	_ล_ม	_ล_	ขนม_ก

วรรคที่ 10

___ข	_ข__	_ข_ม	นม_ข

วรรคที่ 11

_ท_ล	ลล_ท	___ท	___ร

วรรคที่ 12

_พ_ม	_ร__	คทล_ท	___กรม

แบบกระโดด พบในวรรคต่อไป

วรรคที่ 1

_ล_ล	_ท_พมร	__รร	_ร_ช

วรรคที่ 2

___ช	_ช_ช	___ล	___ช

วรรคที่ 5

___	___ช	___	___ท

วรรคที่ 7

_ร_ม	_ร_ท	ทท_ล	ลล_พ

วรรคที่ 13

_ท_ร	_ท_ล	___ช	___ร

แบบสลับฟันปลา พบในวรรคต่อไป

วรรคที่ 6

__ชลก	_ร_ม	_ช_ม	_ม_ท

3.5 แนวประสาน

คู่ประสานที่พบในเพลงเสมอเถร คือ คู่ 8 , คู่ 5 , คู่ 4 , คู่ 2

คู่ 8 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างบน และแนวประสานอยู่ข้างล่าง

คู่ 5 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างล่าง และแนวประสานอยู่ข้างบน

คู่ 4 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวท่วงนองอยู่ข้างบน และแนวประสาน
อยู่ข้างล่าง

คู่ 2 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวท่วงนองอยู่ข้างบน และแนวประสาน
อยู่ข้างล่าง

	8		4 8
___ล	_ท_ฟ	__ร	_ร_ช
__ล__	_ท__มร	___ร	_ล_ช

		8	8	8	8 8	8	8
----	_ช_ช	___ล	___ช	__ฟม	_ฟ_ช	___ล	___ท
___ช	----	___ล	___ช	___ม	_ฟ_ช	___ล	___ท

	2		8		2		8
----	___ช	----	___ล	----	___ช	----	___ท
----	___ฟ	----	___ล	----	___ฟ	----	___ท

	8 8	6 8	8 8	8 8	8		4
___ลท	_ร_ม	_ม_ม	_ร_ท	_ร_ม	_ร__	ทท__	ลล_ฟ
___ช	_ร_ม	_ช_ม	_ร_ท	_ร_ม	_ร_ท	___ล	___ด

__มม	8 8 _พ_ล	_____	___รพ	___มพ	_ล__	5 _ล__	8 พ___ก
_ม__	_พ_ล	_ล_ก	__ค_	__ร_	___ม	_ร__	มร_ก

_____	_พ__	8 _พ__	8 มม_พ	8 _ก__	8 ลล_ก	_____	4 ___ร
___พ	_____	_พ_ม	___พ	_ก_ล	___ก	___ก	___ล

_พ_ม	4 _ร__	ค_____	___รพ	8 8 _ก_ร	8 8 _ก_ล	8 ___ย	4 ___ร
_____	_ล__	กล_ก	__ค_	_ก_ร	_ก_ล	___ย	___ล

เสมอสามลา

ทำนองเพลงเสมอสามลา เมื่อนับทักเป็นโน้ตแนวเดียวตามทำนองเพลง ได้ดังนี้

				_ล_ล	_ท_ฟมร	__รร	_ร_ช
_ล_ล	_ท_ร	___ม	___ฟ	__รมฟ	_ล_ท	_ร_ท	_ล_ฝ
_คคค	_ท_ล	_ม_ท	มร_ม	__รมฟ	_ล_ม	_ล_ร	ฟมร_ท
___ท	_ท_ท	_ชชช	_ล_ท	__ชลท	_ร_ม	_ช_ม	_ร_ท
___ท	_ท_ท	_ชชช	_ล_ท	__ครม	_ช_ล	_ช_ฝ	_ม_ร
___ร	_ร_ร	___ล	___ท	___ม	___ร	___	___ม
_ฟ_ม	_ร_	คทล_ท	__ครม	___ล	___ช	___	___ล
___ล	___ท	_ท_ท	___ร	__รมฟ	_ล_ม	_ล_ร	ฟมร_ท
___ท	_ท_ท	_ชชช	_ล_ท	_ล_ร	__รมฟ	_ล_ฝ	__ฟมร
_ฟ_ม	_ร_	คทล_ท	__ครม	_ท_ร	_ท_ล	___ช	___ร

3.1 วรรคเพลง

เพลงเสมอสามลา เมื่อนำมาแบ่งเป็นวรรคเพลง สามารถแบ่งได้ 19 วรรคเพลง

วรรคเพลง	ทำนองเพลง				
1	_ล_ล	_ก_ฟมร	_ร_ร	_ร_ช	
2	_ล_ล	_ก_ร	___ม	___ฟ	
3	___รณฟ	_ล_ก	_ร_ก	_ล_ฟ	
4	_ลลล	_ก_ล	_ม_ท	มร_ม	
5	___รณฟ	_ล_ม	_ล_ร	ฟมร_ท	
6	___ท	_ก_ท	_ชชช	_ล_ท	
7	___ชลท	_ร_ม	_ช_ม	_ร_ท	
8	___ท	_ก_ท	_ชชช	_ล_ท	
9	___ดรม	_ช_ล	_ช_ฟ	_ม_ร	
10	___ร	_ร_ร	___ล	___ท	
11	___ม	___ร	___	___ม	
12	_ฟ_ม	_ร_	คทล_ท	___ดรม	
13	___ล	___ช	___	___ล	
14	___ล	___ท	_ก_ท	___ร	
15	___รณฟ	_ล_ม	_ล_ร	ฟมร_ท	
16	___ท	_ก_ท	_ชชช	_ล_ท	
17	_ล_ร	___รณฟ	_ล_ฟ	___ฟมร	
18	_ฟ_ม	_ร_	คทล_ท	___ดรม	
19	_ท_ร	_ก_ล	___ช	___ร	

3.2 ลกตก

เพลงสามอสามลา มีลูกตกดังนี้

วรรคที่ 1	ลูกตกเสียง	ช
วรรคที่ 2	ลูกตกเสียง	ช
วรรคที่ 3	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 4	ลูกตกเสียง	ด
วรรคที่ 5	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 6	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 7	ลูกตกเสียง	ฟ
วรรคที่ 8	ลูกตกเสียง	ม
วรรคที่ 9	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 10	ลูกตกเสียง	ฟ
วรรคที่ 11	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 12	ลูกตกเสียง	ม
วรรคที่ 13	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 14	ลูกตกเสียง	ม
วรรคที่ 15	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 16	ลูกตกเสียง	ฟ
วรรคที่ 17	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 18	ลูกตกเสียง	ม
วรรคที่ 19	ลูกตกเสียง	ร

3.3 บันไดเสียง

เพลงสามสาลา เป็นเพลงในบันไดเสียง ซอล และ บันไดเสียง เร ซึ่งในบันไดเสียง ซอล จะประกอบด้วยโน้ต ซลท รม เป็นเสียงหลัก มีโน้ต ฟา และ โด เป็นเสียงรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร ส่วนในบันไดเสียง เร จะประกอบด้วยโน้ต รมฟ ลท เป็นเสียงหลัก มีโน้ต ซอล และ โด เป็นเสียงรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

วรรคเพลง	ทำนองเพลง					บันไดเสียง	โน้ตจร
1	_ล_ล	_ท_พมร	_ร_ร	_ร_ช		ช	ฟ
2	_ล_ล	_ท_ร	___ม	___ฟ		ร	-
3	___รพ	_ล_ท	_ร_ท	_ล_ฟ		ร	-
4	_คคค	_ท_ล	_ม_ท	มร_ม		ร	ค
5	___รพ	_ล_ม	_ล_	พมร_ท		ร	-
6	___ท	_ท_ท	_ชชช	_ล_ท		ช	-
7	___ชลท	_ร_ม	_ช_ม	_ร_ท		ช	-
8	___ท	_ท_ท	_ชชช	_ล_ท		ช	-
9	___ครม	_ช_ล	_ช_ฟ	_ม_ร		ช	-
10	___ร	_ร_ร	___ล	___ท		ช	-
11	___ม	___ร	___	___ม		ช	-
12	_ฟ_ม	_ร_	คทล_ท	_ครม		ร	ค
13	___ล	___ช	___	___ล		ร	ช
14	___ล	___ท	_ท_ท	___ร		ร	-
15	___รพ	_ล_ม	_ล_	พมร_ท		ร	-
16	___ท	_ท_ท	_ชชช	_ล_ท		ร	ช
17	_ล_ร	___รพ	_ล_ฟ	___พมร		ร	-
18	_ฟ_ม	_ร_	คทล_ท	_ครม		ร	ค
19	_ท_ร	_ท_ล	___ช	___ร		ช	-

เพลงเสมอสามลาในวรรคที่ 1 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ชอล มีโน้ต
ชลท รพ เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต ฟา เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอสามลาในวรรคที่ 2 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต
รพ ลท เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอสามลาในวรรคที่ 17 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต
 รมฟ ลก เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอสามลาในวรรคที่ 18 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต
 รมฟ ลก เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอสามลาในวรรคที่ 19 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต
 ซลก รม เป็นเสียงหลัก

3.4 รูปแบบ

3.4.1 รูปแบบจังหวะของเพลงเสมอสามลา

A		B	
_ด_ด	_ท_พมร	__รร	_ร_ช
_X_X	_X_XXX	__XX	_X_X

C		D		E		C	
_ด_ด	_ท_ร	___ม	___ฟ	__รมฟ	_ด_ม	_ร_ท	_ด_ฟ
_X_X	_X_X	___X	___X	__XXX	_X_X	_X_X	_X_X

F		G		E		H	
_ดดด	_ท_ด	_ม_ท	มร_ม	__รมฟ	_ด_ม	_ด_	พมร_ท
_XXX	_X_X	_X_X	XX_X	__XXX	_X_X	_X_	XXX_X

I F E C

___ก	_ก_ก	_ชชช	_ล_ก	__ชลก	_ร_ม	_ช_ม	_ร_ก
___X	_X_X	_XXX	_X_X	__XXX	_X_X	_X_X	XX_X

I F E C

___ก	_ก_ก	_ชชช	_ล_ก	__คทม	_ช_ล	_ช_พ	_ม_ร
___X	_X_X	_XXX	_X_X	__XXX	_X_X	_X_X	_X_X

I D D J

___ร	_ร_ร	___ล	___ก	___ม	___ร _๓	___	___ม
___X	_X_X	___X	___X	___X	___X	___	___X

K L D J

_พ_ม	_ร_	คทล_ก	__คทม	___ล	___ร _๓	___	___ล
_X_X	_X_	XXX_X	__XXX	___X	___X	___	___X

D M E H

___ด	___ท	_ท_ท	___ร	_ร_มฟ	_ด_ม	_ด_ร	พมร_ท
___X	___X	_X_X	___X	__XXX	_X_X	_X__	XXX_X

I F G G

___ท	_ท_ท	_ซ_ซ	_ด_ท	_ด_ร	_ร_มฟ	_ด_พ	__พมร
___X	_X_X	_XXX	_X_X	_X_X	__XXX	_X_X	__XXX

K L C D

_พ_ม	_ร__	ดกด_ท	__ด_ม	_ท_ร	_ท_ด	___ซ	___ร
_X_X	_X__	XXX_X	__XXX	_X_X	_X_X	___X	___X

จะเห็นได้ว่าในเพลงเสมอสามลา มีรูปแบบทั้งหมด 13 แบบ ในแต่ละแบบมีลักษณะ

ดังนี้

แบบ	A	_X_X	_X_XXX	=	1
แบบ	B	__XX	_X_X	=	1
แบบ	C	___X	_X_X	=	5
แบบ	D	___X	___X	=	6
แบบ	E	----	___X	=	5
แบบ	F	__XXX	_X_X	=	3
แบบ	G	_X_X	_X_X	=	3

แบบ	H	XX_X	XX_X	=	2
แบบ	I	_XXX	_X_X	=	4
แบบ	J	_X_X	__XXX	=	2
แบบ	K	_X__	XXX_X	=	2
แบบ	L	___X	_X__	=	2
แบบ	M	_X_X	_X_X	=	1

รูปแบบที่พบมากที่สุดคือ รูปแบบ D ซึ่งสามารถ พบได้ทั้งข้างหน้า และข้างหลังของ
วรรคเพลง

รูปแบบ C จะพบทั้งข้างหน้า และข้างหลังของวรรคเพลง

รูปแบบ E พบได้ทั้งข้างหน้า ของวรรคเพลง และจะมี รูปแบบ C ตามหลัง

3.4.2 รูปแบบทำนองของเพลงเสมอสามลา

รูปแบบทำนองที่พบในเพลงเสมอสามลา มีดังนี้

แบบตามบันไดเสียง พบในวรรคต่อไปนี้

วรรคที่ 3

__รณ	_ล_ม	_ร_ท	_ล_ฝ

วรรคที่ 6

___ท	_ท_ท	_ชชช	_ล_ท

วรรคที่ 7

__ชลท	_ร_ม	_ช_ม	_ร_ท

วรรคที่ 8

___ท	_ท_ท	_ชชช	_ล_ท

วรรคที่ 9

__ดรม	_ช_ล	_ช_ฝ	_ม_ร

วรรคที่ 12

_ฟ_ม	_ร__	คทล_ท	__ดรม

วรรคที่ 16

___ก	_ก_ก	_ช_ช	_ล_ท

วรรคที่ 17

_ล_ร	__ร_ม	_ล_ฝ	__ฝ_ม

วรรคที่ 18

_ฝ_ม	_ร__	คก_ท	__ค_ม

แบบกระโดด พบในวรรคต่อไป

วรรคที่ 1

_ล_ล	_ท_ฝ_ม	__ร_ร	_ร_ช

วรรคที่ 2

_ล_ล	_ท_ร	___ม	___ฝ

วรรคที่ 4

_คคค	_ท_ล	_ม_ท	ม_ร_ม

วรรคที่ 5

__ร_ม	_ล_ม	_ล_ร	ฝ_ม_ร_ท

วรรคที่ 10

___ร	_ร_ร	___ล	___ท

วรรคที่ 14

___ล	___ท	_ท_ท	___ร

วรรคที่ 15

__ร_ม	_ล_ม	_ล_ร	ฝ_ม_ร_ท

วรรคที่ 19

_ท_ร	_ท_ล	___ช	___ร

แบบสลับฟันปลา พบในวรรคต่อไป

วรรคที่ 11

___ม	___ร	___	___ม

วรรคที่ 13

___ล	___ช	___	___ล

3.5 แนวประสาน

คู่ประสานที่พบในเพลงเสมอสามลา คือ คู่ 8 , คู่ 5 , คู่ 4 , คู่ 3 , คู่ 2

คู่ 8 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างบน และแนวประสานอยู่ข้างล่าง

คู่ 5 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างล่าง และแนวประสานอยู่ข้างบน

คู่ 4 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างบน และแนวประสานอยู่ข้างล่าง

คู่ 3 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างล่าง และแนวประสานอยู่ข้างบน

คู่ 2 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างบน และแนวประสานอยู่ข้างล่าง

	8		4 8
---ล	_ท_ฟ_	---ร	_ร_ช
_ล---	_ท_มร	---ร	_ล_ช

	8 4	4	4		8 8	8 8	8 4
---ล	_ท_ร	---ม	---ฟ	---มฟ	_ล_ท	_ร_ท	_ล_ฟ
_ล---	_ท_ล	---ท	---ค	---ร	_ล_ท	_ร_ท	_ล_ค

	8 8	2	4 4			5	8
__ดด	_ท_ล	_ม__	มร_ม	___มฟ	_ล__	_ล__	ฟ__ท
_ด__	_ท_ล	_ร_ท	_ล_ท	__ร_	___ม	_ร__	มร_ท

			8 8		8 8	6 8	8 8
____	_ท_ท	__ชช	_ล_ท	___ลท	_ร_ม	_ม_ม	_ร_ท
____ท	____	_ช__	_ล_ท	__ช_	_ร_ม	_ช_ม	_ร_ท

			8 8		8 8	8 8	8 8
____	_ท_ท	__ชช	_ล_ท	___รท	_ช_ล	_ช_ฟ	_ม_ร
____ท	____	_ช__	_ล_ท	__ด_	_ช_ล	_ช_ฟ	_ม_ร

					2		8
____	_ร_ร	_____	____	___ม	___ร	____	___ม
___ร	____	____ล	___ท	____	___ด	____	___ม

	4			8	4		8
_พ_ม	_ร_	ด_	_ม	_ล	_ย	_	_ล
_	_ล	ทล_ท	_ด_	_ล	_พ	_	_ล

8			4			5	8
_ล	_	_ท_ท	_ร	_มพ	_ล	_ล	พ_ท
_ล	_ท	_	_ล	_ร	_ม	_ร	มร_ท

			8 8			3	
_	_ท_ท	_ยย	_ล_ท	_ร	_มพ	_ล_ล	_พ
_ท	_	_ย	_ล_ท	_ล	_ร	_พ	_มร

	8			8 8	8 8	8	4
_พ_ม	_ร	ด_	_ม	_ท_ร	_ท_ล	_ย	_ร
_	_ล	ทล_ท	_ด_	_ท_ร	_ท_ล	_ย	_ล

เพลงบาทสุก

ทำนองเพลงบาทสุก เมื่อบันทึกเป็นโน้ตแนวเดียวตามทำนองเพลง ได้ดังนี้

___ล	___ร	___ร	___ล	___ล	___ร	___ร	___ล
___ล	__ฟมร	___ม	__มม	___ร	__คทล	___ท	___ร
___	___ร	___	___ฟ	___	___ฟ	___ฟ	_ฟ_ฟ
___ม	_ม_ม	__ฟมท	_ม_ฟ	_คคค	_ท_ล	_ช_ล	_ล_ล
___ล	_ล_ล	___ท	___ล	___ชฟ	_ช_ล	_ช_ฟ	ฟฟ_ช
_ค_ล	_ช_ฟ	ฟฟ_ช	ชช_ล	_ค_ร	_ค_ล	ลล_ช	ชช_ฟ
___ฟ	_ฟ_ฟ	_ล_ฟ	__ฟมร	___ร	__คทล	___ท	_ฟ_ม
_ร_ม	_ฟ_ม	_ร_ม	_ฟ_ท	___ร	__รร	_มฟม	รท_ร
___ร	_ร_ร	___ล	___ท	___ม	__มรค	___ร	___รร
_ล_ล	_ท_ฟ	___ม	___ท	__มรค	__รร	_ล_ร	___ล
___ล	_ล_ล	_ร_ท	_ล_ม	___ล	_ล_ล	__ทลม	_ล_ท
___ท	___ค	_ค_ค	___ท	__รมฟ	_ล_ท	_ค_ท	_ล_ฟ

___ฟ	_ฟ_ฟ	_ล_ฟ ^๖	__ฟมร	____ร	__ดกถ	____ท	____ร
__ดกถ	_ท_ร	_ล_ร	__รณฟ	__ฟมร	_ม_ฟ	_ม_ฟ	_ท_ล
____ด	_ล_ล	_ร_ท	_ล_ฟ	____ม	____ฟ	_ล_ล	_ท_ท
____ร	__รร	_ม_ม	_ฟ_ม _๖	____	_ทรม	_ฟ_ม	_ร_ท
____	_ล_ล	_ท_ท	____ร	____ม	____ฟ	_ล_ล	_ท_ล _๖
____	_ล_ล	_ท_ท	____ร	____ม	____ฟ	_ล_ล	_ท_ท
____	_ล_ล	_ท_ท	____ร	____ม	____ฟ	_ล_ล	_ท_ล _๖
____	_ล_ล	_ท_ท	____ร	____ม	____ฟ	_ล_ล	_ท_ท
____	_ล_ฟ _๖	____	____ร	____	_ล_ฟ _๖	____ม _๖	____ท
____	_ล_ฟ _๖	____	____ร	____	_ล_ฟ _๖	____ม _๖	____ท
___ฟ	_ฟ_ฟ	__รณฟ	_ล_ท	_ด_ม	_ด_ท	ทท_ล	ลล_ฟ
____ม	____ด	_ด_ด	____ท	__รณฟ	_ล_ท	_ด_ท	_ล_ฟ
_ล_ล	_ท_ล _๖	_ล_ฟ ^๖	__ฟมร	__รณฟ	_ล_ม	_ล _๖ __	ฟมร_ท
____ร	____	__ดกถ	____ท	____ร	____ท	__ดทม	____ร

3.1 วรรคเพลง

เพลงบาทสี่สี่ เมื่อนำมาแบ่งเป็นวรรคเพลง สามารถแบ่งได้ 52 วรรคเพลง

วรรคเพลง	ทำนองเพลง				
1	___ล	___ร	___ร	___ล	
2	___ล	___ร	___ร	___ล	
3	___ล	__ฟมร	___ม	__มม	
4	___ร	__ดทล	___ท	___ร	
5	___	___ร	___	___ฟ	
6	___	___ฟ	___ฟ	__ฟ_ฟ	
7	___ม	__ม_ม	__ฟมท	__ม_ฟ	
8	_ดดด	_ท_ล	_ช_ล	_ล_ล	
9	___ล	_ล_ล	___ท	___ล	
10	__ชฟ	_ช_ล	_ช_ฟ	ฟฟ_ช	
11	_ด_ล	_ช_ฟ	ฟฟ_ช	ชช_ล	
12	_ด_ร	_ด_ล	ลล_ช	ชช_ฟ	
13	___ฟ	_ฟ_ฟ	_ล_ฟ ^๗	__ฟมร	
14	___ร	__ดทล	___ท	_ฟ_ม	
15	_ร_ม	_ฟ_ม	_ร_ม	_ฟ_ท	
16	___ร	__รร	_มฟม	รท_ร	
17	___ร	_ร_ร	___ล	___ท	
18	___ม	__มรต	___ร	__รร	
19	_ล_ล	_ท_ฟ,	___ม,	___ท	
20	__มรต	__รร	_ล_ร	___ล	
21	___ล	_ล_ล	_ร_ท	_ล_ม	

วรรคเพลง	ทำนองเพลง				
22	---	ด_ด	__กลม	ด_ท	
23	---	ค	ด_ด	---	ท
24	__รมฟ	ด_ท	ค_ท	ด_ฟ	
25	---	ฟฟ	ด_ฟ ^๓	__ฟมร	
26	---	ดกล	---	---	ร
27	__ดกล	ท_ร	ด_ร	__รมฟ	
28	__ฟมร	ม_ฟ	ม_ฟ	ช_ด	
29	---	ด_ด	ร_ท	ด_ฟ	
30	---	ฟ	ด_ด	ท_ท	
31	---	ร	ม_ม	ฟ_ม _๓	
32	---	ทรม	ฟ_ม	ร_ท	
33	---	ด_ด	ท_ท	---	ร
34	---	ฟ	ด_ด	ท_ด _๓	
35	---	ด_ด	ท_ท	---	ร
36	---	ฟ	ด_ด	ท_ท	
37	---	ด_ด	ท_ท	---	ร
38	---	ฟ	ด_ด	ท_ด _๓	
39	---	ด_ด	ท_ท	---	ร
40	---	ฟ	ด_ด	ท_ท	
41	---	ด_ฟ _๓	---	---	ร
42	---	ด_ฟ _๓	ม _๓	---	ท
43	---	ด_ฟ _๓	---	---	ร
44	---	ด_ฟ _๓	ม _๓	---	ท
45	---	ฟ_ฟ	__รมฟ	ด_ท	

วรรคเพลง	ทำนองเพลง					
46		_ด_ม	_ด_ท	ทท_ด	ลล_ฟ	
47		___ม	___ด	_ด_ด	___ก	
48		__รมฟ	_ล_ท	_ด_ท	_ล_ฟ	
49		_ล_ล	_ท_ล	_ล_ฟ	__ฟมร	
50		__รมฟ	_ล_ม	_ล_	ฟมร_ก	
51		___ร	___ร	__ดทล	___ก	
52		___ร	___ก	__ดรม	___ร	

3.2 ลูกตก

ลูกตกเพลงบาทสี่สี่ มีดังนี้

วรรคที่ 1	ลูกตกเสียง	ด
วรรคที่ 2	ลูกตกเสียง	ด
วรรคที่ 3	ลูกตกเสียง	ม
วรรคที่ 4	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 5	ลูกตกเสียง	ฟ
วรรคที่ 6	ลูกตกเสียง	ฟ
วรรคที่ 7	ลูกตกเสียง	ฟ
วรรคที่ 8	ลูกตกเสียง	ด
วรรคที่ 9	ลูกตกเสียง	ด
วรรคที่ 10	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 11	ลูกตกเสียง	ด
วรรคที่ 12	ลูกตกเสียง	ฟ
วรรคที่ 13	ลูกตกเสียง	ร

วรรคที่ 14	ลูกตกเสียง	ม
วรรคที่ 15	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 16	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 17	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 18	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 19	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 20	ลูกตกเสียง	ล
วรรคที่ 21	ลูกตกเสียง	ม
วรรคที่ 22	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 23	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 24	ลูกตกเสียง	ฟ
วรรคที่ 25	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 26	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 27	ลูกตกเสียง	ฟ
วรรคที่ 28	ลูกตกเสียง	ล
วรรคที่ 29	ลูกตกเสียง	ฟ
วรรคที่ 30	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 31	ลูกตกเสียง	ม
วรรคที่ 32	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 33	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 34	ลูกตกเสียง	ล
วรรคที่ 35	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 36	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 37	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 38	ลูกตกเสียง	ล
วรรคที่ 39	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 40	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 41	ลูกตกเสียง	ร

วรรคที่ 42	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 43	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 44	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 45	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 46	ลูกตกเสียง	ฟ
วรรคที่ 47	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 48	ลูกตกเสียง	ฟ
วรรคที่ 49	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 50	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 51	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 52	ลูกตกเสียง	ร

3.3 บันไดเสียง

เพลงบาทสกุณี เป็นเพลงในบันไดเสียง ซอล และ บันไดเสียง เร ซึ่งในบันไดเสียง ซอล จะประกอบด้วยโน้ต ซลท รม เป็นเสียงหลัก มีโน้ต ฟา และ โด เป็นเสียงรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร ส่วนในบันไดเสียง เร จะประกอบด้วยโน้ต รมฟ ลท เป็นเสียงหลัก มีโน้ต ซอล และ โด เป็นเสียงรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

วรรคเพลง	ทำนองเพลง					บันไดเสียง	โน้ตจร
1	---	---	---	---	---	ซ	-
2	---	---	---	---	---	ซ	-
3	---	ฟมร	---	---	---	ร	-
4	---	ดทล	---	---	---	ร	ด
5	---	---	---	---	ฟ	ร	-

วรรคเพลง	ทำนองเพลง					บันไดเสียง	โน้ตจว
6	----	----ฟ	----ฟ	ฟ_ฟ		ร	-
7	---ม	_ม_ม	--ฟมท	_ม_ฟ		ร	-
8	_ดดด	_ก_ล	_ช_ล	_ล_ล		ช	ด
9	----ล	_ล_ล	----ท	----ล		ช	-
10	--ชฟ	_ช_ล	_ช_ฟ	ฟฟ_ช		ฟ	-
11	_ด_ล	_ช_ฟ	ฟฟ_ช	ชช_ล		ฟ	-
12	_ด_ร	_ด_ล	ลล_ช	ชช_ฟ		ฟ	-
13	___ฟ	_ฟ_ฟ	_ล_ฟ ^๑	___ฟมร		ร	-
14	---ร	___ดทล	___ท	_ฟ_ม		ร	ด
15	_ร_ม	_ฟ_ม	_ร_ม	_ฟ_ท		ร	-
16	---ร	___รร	_มฟม	รท_ร		ร	-
17	---ร	_ร_ร	___ล	___ท		ร	-
18	---ม	___มรด	___ร	___รร		ร	ด
19	_ล_ล	_ท_ฟ _๒	___ม _๒	___ท		ร	-
20	___มรด	___รร	_ล_ร	___ล		ร	ด
21	___ล	_ล_ล	_ร_ท	_ล_ม		ร	-
22	___ล	_ล_ล	___ทลม	_ล_ท		ร	-
23	___ท	___ด	_ด_ด	___ท		ร	ด
24	___รฟ	_ล_ท	_ด_ท	_ล_ฟ		ร	ด
25	___ฟ	___ฟฟ	_ล_ฟ ^๑	___ฟมร		ร	-
26	---ร	___ดทล	___ท	___ร		ร	ด
27	___ดทล	_ท_ร	_ล_ร	___รฟ		ร	ด
28	___ฟมร	_ม_ฟ	_ม_ฟ	_ช_ล		ร	ช
29	___ล	_ล_ล	_ร_ท	_ล_ฟ		ร	-

วรรคเพลง	ทำนองเพลง					บันไดเสียง	โน้ตจรัส
30	___ม	___ฟ	_ล_ล	_ท_ท		ร	-
31	___ร	___ร	_ม_ม	_ฟ_ม		ร	-
32	___	__กรม	_ฟ_ม	_ร_ท		ร	-
33	___	_ล_ล	_ท_ท	___ร		ร	-
34	___ม	___ฟ	_ล_ล	_ท_ล		ร	-
35	___	_ล_ล	_ท_ท	___ร		ร	-
36	___ม	___ฟ	_ล_ล	_ท_ท		ร	-
37	___	_ล_ล	_ท_ท	___ร		ร	-
38	___ม	___ฟ	_ล_ล	_ท_ล		ร	-
39	___	_ล_ล	_ท_ท	___ร		ร	-
40	___ม	___ฟ	_ล_ล	_ท_ท		ร	-
41	___	_ล_ฟ	___	___ร		ร	-
42	___	_ล_ฟ	___ม	___ท		ร	-
43	___	_ล_ฟ	___	___ร		ร	-
44	___	_ล_ฟ	___ม	___ท		ร	-
45	___ฟ	_ฟ_ฟ	__รมฟ	_ล_ท		ร	-
46	_ด_ม	_ด_ท	ทท_ล	ลล_ฟ		ร	ด
47	___ม	___ด	_ด_ด	___ท		ร	ด
48	__รมฟ	_ล_ท	_ด_ท	_ล_ฟ		ร	ด
49	_ล_ล	_ท_ล	_ล_ฟ	__ฟมร		ร	-
50	__รมฟ	_ล_ม	_ล_	ฟมร_ท		ร	-
51	___ร	___ร	__ดทล	___ท		ร	ด
52	___ร	___ท	__ดรม	___ร		ร	-

เพลงบาทสุกข์ในวรรณคดี 1 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ซดก รน
เป็นเสียงหลัก

เพลงปากสกุณีในวรรณคดี 2 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ซดท รน เป็นเสียงหลัก

เพลงบาทสี่ในวราภที่ 3 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต รมฟ ลก
เป็นเสียงหลัก

เพลงบาทสุกข์ในวรรคที่ 4 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต รม ฟ ลก
เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงบาทสุกณีในวรรคที่ 5 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต รมฟ ลก
เป็นเสียงหลัก

เพลงบาทสุกัณีในวราภที่ 6 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต รมฟ ลก
เป็นเสียงหลัก

เพลงบาทสุกณีในวราภที่ 7 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต รนฟ ฉก
เป็นเสียงหลัก

เพลงบาทสกุณีในวรคที่ 8 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ซลท รม เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงบาทสกุณีในวรรณคดี 9 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ซดท รม
เป็นเสียงหลัก

เพลงบาทสุกข์ในวราศที่ 10 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ฟา มีโน้ต ๗๕๘ คร.
เป็นเสียงหลัก

เพลงบางกอกในวราศที่ 11 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ฟา มีโน้ต ๗๗ ตร
เป็นเสียงหลัก

เพลงปากสกุณีในวรรณคดี 12 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ฟา มีจิ๊ต ฝัก ดร
เป็นเสียงหลัก

เพลงปากสัณห์ในวาระที่ 13 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต ร ม ฟ ล ก
เป็นเสียงหลัก

เพลงปากสัณทิตในวรรคที่ 14 ทำนองเพลงจิตอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต รนฟ ลท
เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงบาทสุกข์ในวรรณคดี 15 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต รนฟ ลก
เป็นเสียงหลัก

เพลงบาทสุกข์ในวรรคที่ 16 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต รฆพลก
เป็นเสียงหลัก

เพลงบาทสกุณีในวรรณคดี 17 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต รนฟ ลก
เป็นเสียงหลัก

เพลงบาทสุกข์ในวราภที่ 18 ทำนองเพลงจัดอยู่ในแม่โดเสียง เร มีโน้ต รนฟ ลท
เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงบาทสกุลีในวราภัก 19 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีไม้น้ ตรี รนฟ ลก
เป็นเสียงหลัก

เพลงบาทสุกข์ในวราภที่ 20 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต ร ม ฟ ล ก
เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงปากสกุณีในวราภค 21 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีไม้นั้น ร่มฟ ลก
เป็นเสียงหลัก

เพลงบาทสกุณีในวราภัก 22 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต รมฟ ลก
เป็นเสียงหลัก

เพลงบาทสกุณีในวราศั 23 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต รนฟ ฉก เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงบาทสกุณีในวรรณคดี 24 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต รมฟ ลท เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงบาทสกุณีในวราภที่ 25 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีน้ำตรี รณฟ ลท
เป็นเสียงหลัก

เพลงบาทสกุณีในวราภที่ 26 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต รนฝ ลก เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงบาทสุกข์ในวราภัก 27 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีน้ำตรี รรมฟ ลก
เป็นเสียงหลัก

เพลงบาทสุกข์ในวราศที่ 28 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต รมฟ ลท
เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต ซอล เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงบาทกุ่มีในวรรคที่ 29 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีน้อย รมฟ ลก
เป็นเสียงหลัก

เพลงปากสดกึ่งในวาระที่ 30 ทำนองเพลงจักอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต ร ม ฟ ล ก
เป็นเสียงหลัก

เพลงบาทกุญแจในวรรคที่ 31 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีนัต รนฟ ลก
เป็นเสียงหลัก

เพลงบาทสุกสี่ในวรรคที่ 32 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต รม ฝ ลก
เป็นเสียงหลัก

เพลงปากสกุณีในวรรณคดี 33 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต รมฟ ลท
เป็นเสียงหลัก

เพลงบาทสกุณีในวรรณคดี 34 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต รมฟ ลท
เป็นเสียงหลัก

เพลงบาทสุกสีในวราภที่ 35 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี ไม้ ๓ ร่ม ๗
เป็นเสียงหลัก

เพลงบาทสกุลีในวราศั 36 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต ร ม ฟ ล ก
เป็นเสียงหลัก

เพลงบาทศกุนีในวราภักดิ์ 37 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต ร ม ฟ ล ก
เป็นเสียงหลัก

เพลงบาทสุกสี่ในวรรณคดี 38 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต รนฟ ลก
เป็นเสียงหลัก

เพลงบาทกุสุมิในวรรคที่ 39 ทำนองเพลงวัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต ร ม ฟ ลก
เป็นเสียงหลัก

เพลงบาทหลวงในวรรณคดี 40 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โด ตรี ตก
เป็นเสียงหลัก

เพลงบางกอกสี่ในวรรคที่ 41 ทำนองเพลงจัดอยู่ในถิ่นใดเสียง เร มีน้ำต รนฝ ดก
เป็นเสียงหลัก

เพลงบาทหลวงในวาระที่ 42 ทำนองเพลงวัดอู่ในบันไดเสียง เร มีไม้น้ำ รวงฝัก
เป็นเสียงรัก

เพลงบาทสุกณีในวรรคที่ 43 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต รมฟ ลท
เป็นเสียงหลัก

เพลงบาทสุกณีในวรรคที่ 44 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต รมฟ ลท
เป็นเสียงหลัก

เพลงบาทสุกณีในวรรคที่ 45 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต รมฟ ลท
เป็นเสียงหลัก

เพลงบาทสุกณีในวรรคที่ 46 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต รมฟ ลท
เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงบาทสุกณีในวรรคที่ 47 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต รมฟ ลท
เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงบาทสุกณีในวรรคที่ 48 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต รมฟ ลท
เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงบาทสุกณีในวรรคที่ 49 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต รมฟ ลท
เป็นเสียงหลัก

เพลงบาทสุกณีในวรรคที่ 50 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต รมฟ ลท
เป็นเสียงหลัก

เพลงบาทสุกณีในวรรคที่ 51 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต รมฟ ลท
เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงบาทสุกณีในวรรคที่ 52 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต รมฟ ลท
เป็นเสียงหลัก

3.4 รูปแบบ

3.4.1 รูปแบบจังหวะของเพลงบาทสุกณี

A	A	A	A
___ล	___ร	___ร	___ล
___ล	___ล	___ร	___ร
___ล	___ล	___ร	___ล
___X	___X	___X	___X
___X	___X	___X	___X
___X	___X	___X	___X
___X	___X	___X	___X

B C B A

___ล	__พมร	___ม	__มม	___ร	__คกค	___ก	___ร
___X	__XXX	___X	__XX	___X	__XXX	___X	___X

D D D E

___	___ร	___	___ฟ	___	___ฟ	___ฟ	_ฟ_ฟ
___	___X	___	___X	___	___X	___X	_X_X

E F G H

___ม	_ม_ม	__พมก	_ม_ฟ	_คคค	_ก_ค	_ช_ค	_ก_ค
___X	_X_X	__XXX	_X_X	_XXX	_X_X	_X_X	_X_X

E A I J

___ล	_ล_ล	___ก	___ล	__ฟฟ	_ฟ_ล	_ฟ_ฟ	ฟฟ_ฟ
___X	_X_X	___X	___X	__XX	_X_X	_X_X	XX_X

H

K

H

K

_ค_ล	_ช_ฬ	ฬฬ_ช	ชช_ล	_ค_ร	_ค_ล	ลล_ช	ชช_ฬ
_X_X	_X_X	XX_X	XX_X	_X_X	_X_X	XX_X	XX_X

E

L

B

E

___ฬ	_ฬ_ฬ	_ล_ฬ ^๙	___ฬร	___ร	___คก	___ท	_ฬ_ม
___X	_X_X	_X_X	___XXX	___X	___XXX	___X	_X_X

H

H

C

M

_ร_ม	_ฬ_ม	_ร_ม	_ฬ_ท	___ร	___รร	_มฬม	รท_ร
_X_X	_X_X	_X_X	_X_X	___X	___XX	_XXX	XX_X

E

A

B

C

___ร	_ร_ร	___ล	___ท	___ม	___มรค	___ร	___รร
___X	_X_X	___X	___X	___X	___XXX	___X	___XX

H A N O

_ด_ด	_น_น	___น	___น	___น	___น	_ด_น	___ด
_X_X	_X_X	___X	___X	___X	___X	_X_X	___X

E H E F

___ด	_ด_ด	_น_น	_ด_น	___ด	_ด_ด	___ด	_ด_น
___X	_X_X	_X_X	_X_X	___X	_X_X	___X	_X_X

A O F H

___น	___ด	_ด_ด	___น	___น	_ด_น	_ด_น	_ด_น
___X	___X	_X_X	___X	___X	_X_X	_X_X	_X_X

E L B A

___น	_น_น	_ด_น	___น	___น	___น	___น	___น
___X	_X_X	_X_X	___X	___X	___X	___X	___X

F L F H

__คกค	_ท_ท	_ล_ท	__ทมฟ	__ฟมท	_ม_ฟ	_ม_ฟ	_ท_ล
__XXX	_X_X	_X_X	__XXX	__XXX	_X_X	_X_X	_X_X

E H A H

___ล	_ล_ล	_ร_ท	_ล_ฟ	___ม	___ฟ	_ล_ล	_ท_ท
___X	_X_X	_X_X	_X_X	___X	___X	_X_X	_X_X

C H p H

___ท	__ทท	_ม_ม	_ฟ_ม,	___	__ทม	_ฟ_ม	_ร_ท
___X	__XX	_X_X	_X_X	___	__XXX	_X_X	_X_X

Q O A H

___	_ล_ล	_ท_ท	___ท	___ม	___ฟ	_ล_ล	_ท_ล,
___	_X_X	_X_X	___X	___X	___X	_X_X	_X_X

Q O A H

---	_ล_ล	_ท_ท	___ร	___ม	___ฟ	_ล_ล	_ท_ท
---	_X_X	_X_X	___X	___X	___X	_X_X	_X_X

Q O A H

---	_ล_ล	_ท_ท	___ร	___ม	___ฟ	_ล_ล	_ท_ร
---	_X_X	_X_X	___X	___X	___X	_X_X	_X_X

Q O A H

---	_ล_ล	_ท_ท	___ร	___ม	___ฟ	_ล_ล	_ท_ท
---	_X_X	_X_X	___X	___X	___X	_X_X	_X_X

Q D Q E

---	_ล_ฬ	---	___ร	---	_ล_ฬ	___ม	___ท
---	_X_X	---	___X	---	_X_X	___X	___X

Q D Q E

---	_ล_ฬ	---	__ร	---	_ล_ฬ	__ม_	__น
---	_X_X	---	__X	---	_X_X	__X	__X

E F H K

__ฬ	_ฬ_ฬ	__รฬ	_ล_น	_ด_ม	_ด_น	กท_ล	ลล_ฬ
__X	_X_X	__XXX	_X_X	_X_X	_X_X	XX_X	XX_X

A O F H

__ม	__ด	_ด_ด	__น	__รฬ	_ล_น	_ด_น	_ล_ฬ
__X	__X	_X_X	__X	__XXX	_X_X	_X_X	_X_X

H L F R

_ล_ล	_ท_ล_	_ล_ฬ	__ฬร	__รฬ	_ล_ม	_ล_	ฬร_น
_X_X	_X_X	_X_X	__XXX	__XXX	_X_X	_X_	XXX_X

A		S		A		S	
___ร	___	__คทอ	___ท	___ร	___ท	__ดทม	___ล
___X	___	__XXX	___X	___X	___X	__XXX	___X

จะเห็นได้ว่าในเพลงบาคส์มีรูปแบบทั้งหมด 18 แบบ ในแต่ละแบบมีลักษณะดังนี้

แบบ	A	___X	___X	= 17
แบบ	B	___X	__XXX	= 5
แบบ	C	___X	__XX	= 4
แบบ	D	___	___X	= 5
แบบ	E	___X	_X_X	= 13
แบบ	F	__XXX	_X_X	= 8
แบบ	G	_XXX	_X_X	= 1
แบบ	H	_X_X	_X_X	= 20
แบบ	I	__XXX	__XXX	= 1
แบบ	J	_X_X	XX_X	= 1
แบบ	K	XX_X	XX_X	= 3
แบบ	L	_X_X	__XXX	= 3
แบบ	M	_XXX	XXX_X	= 1
แบบ	N	__XXX	__XX	= 1
แบบ	O	_X_X	___X	= 6
แบบ	P	___	__XXX	= 1
แบบ	Q	___	_X_X	= 8
แบบ	R	___	___X	= 1
แบบ	S	___	___X	= 2
แบบ	T	___X	___	= 1

รูปแบบที่พบมากที่สุดคือ รูปแบบ H ซึ่งสามารถ พบได้ทั้งข้างหน้า และข้างหลังของ
วรรคเพลง

รูปแบบ A พบได้ทั้งข้างหน้า และข้างหลังของวรรคเพลง

รูปแบบ E พบได้ทั้งข้างหน้า และข้างหลังของวรรคเพลง

รูปแบบ F พบได้ทั้งข้างหน้า และข้างหลังของวรรคเพลง

รูปแบบ จ พบได้เฉพาะข้างหน้า ของวรรคเพลง และมี รูปแบบ C ,รูปแบบ D และ
รูปแบบ E ตามหลัง

3.4.2 รูปแบบทำนองของเพลงบาทสี่ฉกั

รูปแบบทำนองที่พบในเพลงบาทสี่ฉกั มีดังนี้

แบบตามบันไดเสียง พบในวรรคต่อไปนี้

วรรคที่ 3

---	ล	---	ฟ	ม	ร	---	ม	---	ม	ม

วรรคที่ 4

---	ร	---	ด	ท	ล	---	ท	---	ร

วรรคที่ 5

---	---	---	ร	---	---	---	ฟ

วรรคที่ 8

---	ด	ด	ด	---	ท	---	ล	---	ช	---	ล	---	ท	---	ล

วรรคที่ 9

---	---	---	ล	---	ล	---	ล	---	ท	---	---	---	ล

วรรคที่ 10

---	---	ฟ	ฟ	---	ช	---	ล	---	ช	---	ฟ	ฟ	ฟ	---	ช

วรรคที่ 11

---	---	ด	---	---	ช	---	ฟ	ฟ	ฟ	---	ช	---	ช	---	ล

วรรคที่ 12

_ด_ร	_ด_ล	ลล_ท	ทท_ฟ

วรรคที่ 13

___ฟ	_ฟ_ฟ	_ล_ฟ ^๗	__ฟมร

วรรคที่ 16

___ร	__รร	_มฟม	รท_ร

วรรคที่ 18

___ม	__มรด	___ร	__รร

วรรคที่ 23

___ท	___ด	_ด_ด	___ท

วรรคที่ 24

__มฟ	_ล_ท	_ด_ท	_ล_ฟ

วรรคที่ 25

___ฟ	_ฟ_ฟ	_ล_ฟ ^๗	__ฟมร

วรรคที่ 26

___ร	__ดทล	___ท	___ร

วรรคที่ 28

__ฟมร	_ม_ฟ	_ม_ฟ	_ท_ล

วรรคที่ 31

___ร	__รร	_ม_ม	_ฟ_ม _๗

วรรคที่ 32

___	__ทรม	_ฟ_ม	_ร_ท

วรรคที่ 34

___ม	___ฟ	_ล_ล	_ท_ล _๗

วรรคที่ 36

___ม	___ฟ	_ล_ล	_ท_ท

วรรคที่ 38

___ม	___ฟ	_ล_ล	_ท_ล _๗

วรรคที่ 40

___ม	___ฟ	_ล_ล	_ท_ท

วรรคที่ 41

___	_ล_ฟ	___	___ร

วรรคที่ 42

___	_ล_ฟ	___ม	___ท

วรรคที่ 43

___	_ล_ฟ	___	___ร

วรรคที่ 44

___	_ล_ฟ	___ม	___ท

วรรคที่ 45

___ฟ	_ฟ_ฟ	___รฟ	_ล_ท

วรรคที่ 46

_ด_ม	_ด_ท	ทท_ล	ลล_ฟ

วรรคที่ 48

___รฟ	_ล_ท	_ด_ท	_ล_ฟ

วรรคที่ 49

_ล_ล	_ท_ล	_ล_ฟ	___ฟมร

วรรคที่ 50

___รฟ	_ล_ม	_ล_	ฟมร_ท

วรรคที่ 51

___ร	___	___ดทล	___ท

วรรคที่ 52

___ร	___ท	___ดรม	___ล

แบบกระโดด พบในวรรคต่อไป

วรรคที่ 1

___ล	___ร	___ร	___ล

วรรคที่ 2

---	ล	---	ร	---	ร	---	ล

วรรคที่ 7

---	ม	---	ม	---	ม	---	ม

วรรคที่ 14

---	ร	---	ด	---	ท	---	ม

วรรคที่ 17

---	ร	---	ร	---	ล	---	ท

วรรคที่ 21

---	ล	---	ล	---	ร	---	ม

วรรคที่ 22

---	ล	---	ล	---	ท	---	ม

วรรคที่ 27

---	ด	---	ท	---	ล	---	ม

วรรคที่ 29

---	ล	---	ล	---	ร	---	ม

วรรคที่ 30

---	ม	---	ฟ	---	ล	---	ท

วรรคที่ 33

---	---	---	ล	---	ท	---	ร

วรรคที่ 35

---	---	---	ล	---	ท	---	ร

วรรคที่ 37

---	---	---	ล	---	ท	---	ร

วรรคที่ 39

---	---	---	ล	---	ท	---	ร

วรรคที่ 47

---	ม	---	ด	---	ด	---	ท

แบบอยู่กับที่ พบในวรรคต่อไป

วรรคที่ 6

---	---ฟ	---ฟ	ฟ_ฟ

แบบผสม พบในวรรคต่อไป

วรรคที่ 15

ร_ม	ฟ_ม	ร_ม	ฟ_ท

วรรคที่ 19

ล_ล	ท_ฟ	ม_ท	ท

วรรคที่ 20

ม_ร	ร_ร	ล_ร	ล

3.5 แนวประสาน

คู่ประสานที่พบในเพลงบาทวิถี คือ คู่ 8 , คู่ 6 , คู่ 5 , คู่ 4 , คู่ 3 และ คู่ 2

คู่ 8 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างบน และแนวประสานอยู่ข้างล่าง

คู่ 5 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างล่าง และแนวประสานอยู่ข้างบน

คู่ 4 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างบน และแนวประสานอยู่ข้างล่าง

คู่ 3 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างล่าง และแนวประสานอยู่ข้างบน

คู่ 2 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างบน และแนวประสานอยู่ข้างล่าง

8	4	4	8	8	4	4	8
___ล	___ร	___ร	___ล	___ล	___ร	___ร	___ล
___ล	___ล	___ล	___ล	___ล	___ล	___ล	___ล

8		4		4			4
___ล	___ฟ	___ม	___ม	___ร	___ด	___	___ร
___ล	___มร	___ท	___ม	___ล	___ทล	___ท	___ล

	4		8		8		
___	___ร	___	___ฟ	___	___ฟ	___	___ฟฟ
___	___ล	___	___ฟ	___	___ฟ	___ฟ	___

			8		8 8	8	
___	___ม	___ฟม	___มฟ	___ดด	___ทล	___ท	___ลล
___ม	___	___ท	___ฟ	___ด	___ทล	___ทล	___

_____	_ล_ล	8 ____ก	8 ____ล	8 __ข_ฟ	8 8 _ข_ล	8 _ข__	8 ฟ_ข
____ล	_____	____ก	____ล	____ฟ	_ข_ล	_ข_ฟ	____ข

8 8 _ด_ล	8 _ข__	_____	8 ข_ข_ล	8 8 _ด_ร	8 _ด__	_____	8 ข_ข_ฟ
_ด_ล	_ข_ฟ	____ข	____ล	_ด_ร	_ด_ล	____ข	____ฟ

_____	_ฟ_ฟ	3 _ล_ล	_ฟ_	4 ____ร	_ด_	_____	4 _ฟ_ม
____ฟ	_____	____ฟ	____มร	____ล	____ทล	____ก	____ก

_____	_ฟ_ม	_____	_ฟ__	_____	_ร_ร	_ฟ_ม	4 ____ร
_ร_ม	_____	_ร_ม	____ก	____ร	_____	_ม__	ร_ท_ล

---	_ร_ร	---	---	4 ---ม	__ม_	4 ---ร	---ร
---ร	---	---ล	___ท	___ท	___รค	---ล	__ร_

___ล	2 _ท_พ	2 ___ม	---	__ม_	___ร	___ร	8 ___ล
_ล__	___ม	___ร	___ท	___รค	__ร_	_ล__	___ล

---	_ล_ล	8 8 _ร_ท	8 4 _ล_ม	---	_ล_ล	__ทล	8 _ล_ท
___ล	---	_ร_ท	_ล_ท	___ล	---	___ม	___ท

8 ___ท	---	_ค_ค	8 ___ท	___มพ	8 8 _ล_ท	8 8 _ค_ท	8 8 _ล_พ
___ท	___ค	---	___ท	__ร_	_ล_ท	_ค_ท	_ล_พ

_____	_พ_พ	3 _ด_ด	_พ_	4 ___ร	_ค_	_____	4 ___ร
___พ	_____	___พ	___มร	___ล	___กล	___ก	___ล

_ค_	4 ___ร	___ร	___มพ	_พ_	_ม_พ	_____	8 _ช_ล
___กล	_ท_ล	_ล_	_ร_	___มร	_____	_ม_พ	___ล

_____	_ด_ด	8 8 _ร_ท	8 4 _ล_พ	4 ___ม	4 ___พ	___ล	_ท_
___ล	_____	_ร_ท	_ล_ค	___ท	___ค	_ล_	___ท

_____	___รร	___ม	4 _พ_ม	_____	___ทม	8 8 _พ_ม	8 4 _ร_ท
___ร	_____	_ม_	___ร	_____	_ท_	_พ_ม	_ร_พ

			4	4	4		4
---	__ล	__ก__	__ร	__ม	__ฟ	__ล	__ก_ล
---	_ล__	__ก	__ล	__ก	__ด	_ล__	__ร

			4	4	4		
---	__ล	__ก__	__ร	__ม	__ฟ	__ล	__ก__
---	_ล__	__ก	__ล	__ก	__ด	_ล__	__ก

			4	4	4		5
---	__ล	__ก__	__ร	__ม	__ฟ	__ล	__ก_ล
---	_ล__	__ก	__ล	__ก	__ด	_ล__	__ร

			4	4	4		
---	__ล	__ก__	__ร	__ม	__ฟ	__ล	__ก__
---	_ล__	__ก	__ล	__ก	__ด	_ล__	__ก

___	2 _ล_ฬ	___	___	___	2 _ล_ฬ	2 ___ม	___
___	___ม	___	___ร	___	___ม	___ร	___ท

___	2 _ล_ฬ	___	___	___	2 _ล_ฬ	2 ___ม	___
___	___ม	___	___ร	___	___ม	___ร	___ท

___	___	___	8 8 _ล_ท	8 8 _ด_ม	8 _ด_	ทท_	4 ลล_ฬ
___ฬ	___	___ร	_ล_ท	_ด_ม	_ด_ท	___ล	___ด

4 ___ม	___	___	8 ___ท	___	8 8 _ล_ท	8 8 _ด_ท	8 4 _ล_ฬ
___ท	___ล	___	___ท	___ร	_ล_ท	_ด_ท	_ล_ล

___ล	5 _ท_ล	3 _ล_ล	___ฟ	___มฟ	_ล__	5 _ล__	ฝ___
_ล__	___ร	___ฟ	___มร	__ร_	___ม	_ร__	มร_ท

4 ___ร	___	__ค_	___	___ร	___	___ร	4 ___ร
___ล	___	___ล	___ท	___	___ท	__ค_	___ล

เพลงพราหมณ์เข้า

ทำนองเพลงพราหมณ์เข้า เมื่อบันทึกเป็นโน้ตแนวเดี่ยวตามทำนองเพลง ได้ดังนี้

___ม	___ท	___ล	___ท	___ร	___ม	___ม	___ล
___ม	___ล	___ช	___ม	___ช	__ชช	_ท_ล	_ช_ร
_ท_ช	_ล_ท	_ล_ท	_ล_ร	___ม	_ร_ร	___ร	_ร_ร
___ม	___ล	___ร	___ม	___ล	___ช	___	___ล
___ม	_ล_ล	___ร	___ม	___ม	_ทลช	___ล	_ล_ล
___	_ล_ล	___ท	_ท_ท	___ร	___ท	_ล_ม	___ร
___ม	_ร_ร	___ร	_ร_ร	_ล_ล	_ท_ร	_ล_ร	_ร_ม
___ฟ	___ม	_ฟ_ม	_ม_ฟ	___ท	___ล	_ท_ล	_ล_ท
_ล_ล	_ท_ล	_ท_ล	_ฟ_ท	_ร_ม	_ล_ท	_ล_ท	_ล_ฟ
___ม	___ล	_ล_ล	___ท	_ร_ม	_ล_ท	_ล_ท	_ล_ฟ
_ล_ร	_ร_ม	_ช_	ช_ล_ล	_ล_ล	_ท_ท	_ม_ร	___ม
_ล_ร	_ร_ม	_ม_ฟ	_ล_ม	_ร_ม	_ล_ม	_ล_ร	_ม_ร_ท

3.1 วรรคเพลง

เพลงพราหมณ์เข้าเมื่อนำมาแบ่งเป็นวรรคเพลงสามารถแบ่งได้ 13 วรรคเพลง

วรรคเพลง	ทำนองเพลง			
1	___ม	___ก	___ล	___ก
2	___ร	___ม	___น	___ล
3	___ม	___ล	___ช	___ม
4	___ช	___ชช	_ก_ล	_ช_ร
5	_ก_ช	_ล_ก	_ล_ก	_ค_ร
6	___ม	_ร_ร_ช	___ร	_ร_ร
7	___ม	___ล	___ร	___ม
8	___ล	___ช	___	___ล
9	___ม	_ล_ล	___ร	___ม
10	___ก	__กลช	___ล	__ลล
11	___	__คกค	___ก	__กก
12	___ร	___ก	__ครม	___ร
13	___ม	_ร_ร_ช	___ร	_ร_ร
14	__คกค	_ก_ร	_ล_ร	__รมฟ
15	___ฟ	___ม	__ฟมก	_ม_ฟ
16	___ก	___ล	__กลม	_ล_ก
17	_ล_ล	_ก_ค	_ก_ค	_ฟ_ก
18	__รมฟ	_ล_ก	_ค_ก	_ล_ฟ
19	___ม	___ค	_ค_ค	_ค_ก
20	__รมฟ	_ล_ก	_ค_ก	_ล_ฟ
21	_ล_ร	__รมฟ	_ช__	ชลค_ล
22	_ล_ล	_ก_ก	_ม_ร	___ม

วรรคเพลง	ทำนองเพลง
24	--รพ -ล-ท -ล- ฟมร-ท

3.2 ลูกตก

เพลงพราหมณ์เข้า	มีลูกตกดังนี้	
วรรคที่ 1	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 2	ลูกตกเสียง	ด
วรรคที่ 3	ลูกตกเสียง	ม
วรรคที่ 4	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 5	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 6	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 7	ลูกตกเสียง	ม
วรรคที่ 8	ลูกตกเสียง	ด
วรรคที่ 9	ลูกตกเสียง	ม
วรรคที่ 10	ลูกตกเสียง	ด
วรรคที่ 11	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 12	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 13	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 14	ลูกตกเสียง	ฟ
วรรคที่ 15	ลูกตกเสียง	ฟ
วรรคที่ 16	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 17	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 18	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 19	ลูกตกเสียง	ฟ

วรรคที่ 20	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 21	ลูกตกเสียง	ฝ
วรรคที่ 22	ลูกตกเสียง	ด
วรรคที่ 22	ลูกตกเสียง	ม
วรรคที่ 23	ลูกตกเสียง	ม
วรรคที่ 24	ลูกตกเสียง	ท

3.3 บันไดเสียง

เพลงพราหมณ์เข้า เป็นเพลงในบันไดเสียง ซอล และ บันไดเสียง เร ซึ่งในบันไดเสียง ซอล ประกอบด้วยโน้ต ซอก รม เป็นเสียงหลัก มีโน้ต ฟา และ โค เป็นเสียงรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร ส่วนในบันไดเสียง เร ประกอบด้วยโน้ต รมฟ ลท เป็นเสียงหลัก มีโน้ต ซอล และ โค เป็นเสียงรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

วรรคเพลง	ทำนองเพลง					บันไดเสียง	โน้ตจร			
1	---	ม	---	ท	---	ด	---	ท	ซ	-
2	---	ร	---	ม	---	ด	---	ท	ซ	-
3	---	ม	---	ด	---	ซ	---	ม	ซ	-
4	---	ซ	---	ซ	ท-ด	ซ-ร	---	ท	ซ	-
5	ท-ซ	---	ด-ท	---	ด-ท	ด-ร	---	ท	ซ	-
6	---	ม	---	ร-ร	---	ร-ร	---	ท	ซ	-
7	---	ม	---	ด	---	ร	---	ม	ซ	-
8	---	ด	---	ซ	---	---	---	ด	ซ	-
9	---	ม	---	ด-ด	---	ร	---	ม	ซ	-
10	---	ท	---	ท-ด	---	ด	---	ด-ด	ซ	-
11	---	---	---	ด-ท	---	ท	---	ท-ท	ซ	ด

วรรคเพลง	ทำนองเพลง					บันไดเสียง	โน้ตจาร
12	---	---	---ด	---	---	ซ	ด
13	---	---	---	---	---	ซ	-
14	---ด	---	---	---	---	ร	ด
15	---	---	---	---	---	ร	-
16	---	---	---	---	---	ร	-
17	---	---	---	---	---	ร	ด
18	---	---	---	---	---	ร	ด
19	---	---	---	---	---	ร	ด
20	---	---	---	---	---	ร	ด
21	---	---	---	---	---	ร	-
22	---	---	---	---	---	ร	-
23	---	---	---	---	---	ร	-
24	---	---	---	---	---	ร	-

- เพลงพราหมณ์เข้าในวรรคที่ 1 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต
ซลท รม เป็นเสียงหลัก
- เพลงพราหมณ์เข้าในวรรคที่ 2 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต
ซลท รม เป็นเสียงหลัก
- เพลงพราหมณ์เข้าในวรรคที่ 3 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต
ซลท รม เป็นเสียงหลัก
- เพลงพราหมณ์เข้าในวรรคที่ 4 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต
ซลท รม เป็นเสียงหลัก
- เพลงพราหมณ์เข้าในวรรคที่ 5 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต
ซลท รม เป็นเสียงหลัก

เพลงพราหมณ์เข้าในวรรคที่	20	ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง	เร	มีโน้ต
รมฟ ลก เป็นเสียงหลัก				
เพลงพราหมณ์เข้าในวรรคที่	21	ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง	เร	มีโน้ต
รมฟ ลก เป็นเสียงหลัก				
เพลงพราหมณ์เข้าในวรรคที่	22	ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง	เร	มีโน้ต
รมฟ ลก เป็นเสียงหลัก				
เพลงพราหมณ์เข้าในวรรคที่	23	ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง	เร	มีโน้ต
รมฟ ลก เป็นเสียงหลัก				
เพลงพราหมณ์เข้าในวรรคที่	24	ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง	เร	มีโน้ต
รมฟ ลก เป็นเสียงหลัก				

3.4 รูปแบบ

3.4.1 รูปแบบจังหวะของเพลงพราหมณ์เข้า

A	A	A	A				
___ม	___ท	___ล	___ท	___ร	___ม	___ม	___ล
___X	___X	___X	___X	___X	___X	___X	___X

A		A		B		C	
___ม	___ล	___ช	___ม	___ช	___ชช	___น_ล	___ช_ร
___X	___X	___X	___X	___X	___XX	___X_X	___X_X

C

C

D

D

_က_ဖ်	_ခ_က	_ခ_က	_ခ_ဒ်	___မ	_ဒ်_ဒ်	___ဒ်	_ဒ်_ဒ်
_X_X	_X_X	_X_X	_X_X	___X	_X_X	___X	_X_X

A

A

A

E

___မ	___ခ	___ဒ်	___မ	___ခ	___ဖ်	___	___ခ
___X	___X	___X	___X	___X	___X	___	___X

D

A

F

B

___မ	_ခ_ခ	___ဒ်	___မ	___က	_က_ဖ်	___ခ	_ခ_ခ
___X	_X_X	___X	___X	___X	_XXX	___X	_XX

G

B

A

H

___	_က_ခ	___က	_က_က	___ဒ်	___က	_ခ_က	___ဒ်
___	_XXX	___X	_XX	___X	___X	_XXX	___X

D D I J

___ม	_ร_ร	___ร	_ร_ร	__ดทล	_ท_ร	_ล_ร	__รทฟ
___X	_X_X	___X	_X_X	__XXX	_X_X	_X_X	__XXX

A I A I

___ฟ	___ม	_พมท	_ม_ฟ	___ท	___ด	_ทลม	_ล_ท
___X	___X	_XXX	_X_X	___X	___X	_XXX	_X_X

C C I C

___ม	___ด	_ด_ด	_พ_ท	__รทฟ	_ล_ท	_ด_ท	_ล_ฟ
___X	___X	_X_X	_X_X	__XXX	_X_X	_X_X	_X_X

A K I C

___ม	___ด	_ด_ด	___ท	__รทฟ	_ล_ท	_ด_ท	_ล_ฟ
___X	___X	_X_X	___X	__XXX	_X_X	_X_X	_X_X

J L C K

_ด_ร	__รณฟ	_ช__	ชลท_ด	_ด_ด	_ท_ท	_ม_ร	___ม
_X_X	__XXX	_X__	XXX_X	_X_X	_X_X	_X_X	___X

J C I L

_ด_ร	__รณฟ	_ม_ฟ	_ด_ม	__รณฟ	_ด_ม	_ด_ร	ฟมร_ท
_X_X	__XXX	_X_X	_X_X	__XXX	_X_X	_X__	XXX_X

จะเห็นได้ว่าในเพลงพราหมณ์เจ้า มีรูปแบบทั้งหมด 12 แบบ ในแต่ละแบบมีลักษณะ

ดังนี้

แบบ	A	___X	___X	= 15
แบบ	B	___X	__XX	= 3
แบบ	C	_X_X	_X_X	= 7
แบบ	D	___X	_X_X	= 5
แบบ	E	----	___X	= 1
แบบ	F	___X	__XXX	= 1
แบบ	G	----	__XXX	= 1
แบบ	H	__XXX	___X	= 1
แบบ	I	__XXX	_X_X	= 6
แบบ	J	_X_X	__XXX	= 3
แบบ	K	_X_X	___X	= 3
แบบ	L	_X__	XXX_X	= 2

รูปแบบที่พบมากที่สุดคือ รูปแบบ A ซึ่งสามารถ พบได้ทั้งข้างหน้า และข้างหลังของ
วรรคเพลง

รูปแบบ C พบได้ทั้งข้างหน้า และข้างหลังของวรรคเพลง

รูปแบบ I พบได้ทั้งข้างหน้า และข้างหลังของวรรคเพลง

รูปแบบ D และรูปแบบ J พบได้ทั้งข้างหน้า และข้างหลังของวรรคเพลง

รูปแบบ K และรูปแบบ L พบได้ทั้งข้างหน้า และข้างหลังของวรรคเพลง

3.4.2 รูปแบบทำนองของเพลงพราหมณ์เข้า

รูปแบบทำนองที่พบในเพลงพราหมณ์เข้า มีดังนี้

แบบตามบันไดเสียง พบในวรรคต่อไปนี้

วรรคที่ 5

_ก_ช	_ล_ท	_ล_ท	_ค_ร

วรรคที่ 10

___ก	___ทลช	___ล	___ลล

วรรคที่ 11

___	___คทล	___ท	___ทท

วรรคที่ 18

___รณฟ	_ล_ท	_ค_ท	_ล_ฟ

วรรคที่ 20

___รณฟ	_ล_ท	_ค_ท	_ล_ฟ

แบบกระโดด พบในวรรคต่อไปนี้

วรรคที่ 1

___ม	___ท	___ล	___ท

วรรคที่ 2

___ร	___ม	___ม	___ล

วรรคที่ 3

___ม	___ล	___ช	___ม

วรรคที่ 4

---ช	---ช	-ก-ล	-ช-ร

วรรคที่ 6

---ม	-ร-ร	---ร	-ร-ร

วรรคที่ 7

---ม	---ล	---ร	---ม

วรรคที่ 8

---ล	---ช	---	---ล

วรรคที่ 9

---ม	-ล-ล	---ร	---ม

วรรคที่ 12

---ร	---ก	-ด-ร	---ร

วรรคที่ 13

---ม	-ร-ร	---ร	-ร-ร

วรรคที่ 14

-ด-ล	-ก-ร	-ล-ร	-ร-ม

วรรคที่ 15

---ฟ	---ม	-ร-ม	-ม-ฟ

วรรคที่ 16

---ก	---ล	-ก-ล	-ล-ก

วรรคที่ 17

---ม	---ด	-ด-ด	-ฟ-ก

วรรคที่ 19

---ม	---ด	-ด-ด	---ก

วรรคที่ 21

-ล-ร	-ร-ม	-ช	-ล-ก

วรรคที่ 22

-ล-ล	-ก-ก	-ม-ร	---ม

วรรคที่ 23

_ล_ร	__รพ	_ม_พ	_ล_ม

วรรคที่ 24

__รพ	_ล_ม	_ล_ร	พมร_ท

3.5 แนวประสาน

คู่ประสานที่พบในเพลงพราหมณ์เข้า คือ คู่ 8 , คู่ 5 , คู่ 4 , คู่ 2

คู่ 8 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างบน และแนวประสานอยู่ข้างล่าง

คู่ 5 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างล่าง และแนวประสานอยู่ข้างบน

คู่ 4 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างบน และแนวประสานอยู่ข้างล่าง

คู่ 2 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างบน และแนวประสานอยู่ข้างล่าง

				4	4		
---	__ท	---	__ท	__ร	__ม	---	__ล
__ม	---	__ล	---	__ล	__ท	__ม	---

						8 8	8 4
---	__ล	__ซ	---	---	__ซซ	_ท_ล	_ซ_ร
__ม	---	---	__ม	__ซ	---	_ท_ล	_ซ_ล

__ก__	__ล__ก	____	8 __ด__ร	____ม	5 __ร__ร	____	__ร__ร
____ช	____	__ล__ก	____ร	____	____ช	____ร	____

____	____ล	____	____ม	8 ____ล	2 ____ช	____	8 ____ล
____ม	____	____ร	____	____ล	____ฟ	____	____ล

____	__ล__ล	4 ____ร	4 ____ม	4 ____ม	____ก	4 ____ล	____ล
____ม	____	____ล	____ก	____ก	____ลช	____ม	__ล__

____	__ค__	4 ____ก	____ก	3 ____ร	____	____ร	4 ____ร
____	____ก	____ฟ	__ก__	____ล	____ก	__ค__	____ล

___ม	5 _ร_ร	___	_ร_ร	__ค__	___ร	___ร	___มฟ
___	___ช	___ร	___	___ทล	_ท_ล	_ล__	__ร_

8 ___ฟ	8 ___ม	___ฟม	8 _ม_ฟ	8 ___ท	8 ___ล	___ทล	8 _ล_ท
___ฟ	___ม	___ท	___ฟ	___ท	___ล	___ม	___ท

4 ___ม	___	_ค_ค	4 ___ท	___มฟ	8 8 _ล_ท	8 8 _ค_ท	8 4 _ล_ฟ
___ท	___ค	___	___ท	__ร_	_ล_ท	_ค_ท	_ล_ค

4 ___ม	___	_ค_ค	8 ___ท	___มฟ	8 8 _ล_ท	8 8 _ค_ท	8 4 _ล_ฟ
___ท	___ค	___	___ท	__ร_	_ล_ท	_ค_ท	_ล_ค

___ร	___มฟ	๔ _ช__	๔ ลค_ล	___ล	_ก__	๔ _ม_ร	๔ ___ม
_ล__	__ร_	_ร__	ช___ม	_ล__	___ก	___ล	___ก

___ร	___มฟ	___	_ล__	___มฟ	_ล__	๕ _ล__	ฟ___
_ล__	__ร_	_ม_ฟ	___ม	__ร_	___ม	_ร__	มร_ก

เพลงเสมอข้ามสมุทร

ทำนองเพลงเสมอข้ามสมุทร เพื่อบันทึกเป็นโน้ตแนวเดี่ยวตามทำนองเพลง ได้ดังนี้

				_ล_ล	_ท_พมร	_รร	_ร_ช
_ล_ล	_ท_ร	___ม	___ช	_ร_ช	__ลท	_ร_ท	_ล_ช
_ล_ท	__ดรม	_มมม	_ช_ล	_ร_ท	_ล_ฟ	ฟฟ_ม	มม_ร
__คทล	__พมร	_ล_ร	__รมฟ	__รมฟ	_ล_ท	_ร_ท	_ล_ฟ
_ดลล	_ท_ล	_ม_ท	มร_ม	__รมฟ	_ล_ม	_ล_ร	พมร_ท
___ท	_ท_ท	_ช_ช	_ล_ท	_ล_ร	__รมฟ	_ล_ฟ	__พมร
_ฟ_ม	_ร_	คทล_ท	__ดรม	_ท_ร	_ท_ล	___ช	___ร
___ร	___ล	_ล_ล	___ร	__มรค	__รร	_ร_ล	ลล_ร
___ม	___ฟ	___ล	___ร	__มรค	__รร	_ร_ล	ลล_ร
_ร_	คทล_ม	_ร_	คทล_ร	_ล_ร	__รมฟ	_ม_ฟ	_ล_ร
__คทล	_ท_ร	_ล_ฟ	__พมร	__รมฟ	_ล_ม	_ล_ร	พมร_ค
___ค	_ค_ค	_ค_ร	รร_ค	___ล	_ช_ค	_ค_ร	รร_ค

___ล	_ช_ด	ดล_ร	ร_ร_ม	__มรล	_ร_ม	_ร_ม	_ช_ม
___ช	___ล	___ก	___ร	__รมฟ	_ล_ม	_ล_ร	ฟมร_ก
_ล_ฟ	_ฟ_ฟ	_ก_ล	_ฟ_ม	_ล_ฟ	_ม_ร	_มร_ร	_ร_ร
___ฟ	_ฟ_ฟ	___ม	___ฟ	___ล	___ก	___ก	___ม
___ก	___ม	___ม_ร	___ก	_ล_ฟ	_ม_ร	_มร_ร	_ร_ร
___ฟ	___ม	___ฟ	___ก	___ม	___ร	___	___ม
_มมม	_ฟ_ร	___	___ม	_ลลล	_ก_ฟมร	__รร	_ร_ช
_ลลล	_ก_ร	___ม	___ช	_ร_ช	__ลล	_ร_ก	_ล_ช
_ล_ก	__ดรม	_มมม	_ช_ล	_ร_ก	_ล_ฟ	ฟฟ_ม	มม_ร
__ดล	__ฟมร	_ล_ร	__รมฟ	__รมฟ	_ล_ก	_ร_ก	_ล_ฟ
_ดลล	_ก_ล	_ม_ร	มร_ม	__รมฟ	_ล_ม	_ล_ร	ฟมร_ก
___ก	_ก_ก	_ช_ช	_ล_ก	_ล_ร	__รมฟ	_ล_ฟ	__ฟมร
_ฟ_ม	_ร_	ดล_ก	__ดรม	_ก_ร	_ก_ล	___ช	___ร

3.1 วรรคเพลง

เพลงเสมอข้ามสมุทร เมื่อนำมาแบ่งเป็นวรรคเพลง สามารถแบ่งได้ 49 วรรคเพลง

วรรคเพลง	ทำนองเพลง				
1	_ล_ล	_ก_ฟมร	_ร_ร	_ร_ช	
2	_ล_ล	_ก_ร	___ม	___ช	
3	_ร_ช	__ดท	_ร_ท	_ล_ช	
4	_ล_ท	__ดรม	_มมม	_ช_ล	
5	_ร_ท	_ล_ฟ	ฟฟ_ม	มม_ร	
6	__ดทล	__ฟมร	_ล_ร	__รมฟ	
7	__รมฟ	_ล_ท	_ร_ท	_ล_ฟ	
8	_ดดด	_ก_ล	_ม_ท	มร_ม	
9	__รมฟ	_ล_ม	_ล_ร	ฟมร_ท	
10	___ก	_ก_ท	_ชชช	_ล_ท	
11	_ล_ร	__รมฟ	_ล_ฟ	__ฟมร	
12	_ฟ_ม	_ร_	ดทล_ก	__ดรม	
13	_ก_ร	_ก_ล	___ช	___ร	
14	___ร	___ล	_ล_ล	___ร	
15	__มรด	_ร_ร	_ร_ล	ลล_ร	
16	___ม	___ฟ	___ล	___ร	
17	__มรด	_ร_ร	_ร_ล	ลล_ร	
18	_ร_	ดทล_ม	_ร_	ดทล_ร	
19	_ล_ร	__รมฟ	_ม_ฟ	_ล_ร	
20	__ดทล	_ก_ร	_ล_ฟ	__ฟมร	

วรรคเพลง	ทำนองเพลง				
21	--รมฟ	_ล_ม	_ล_ร	ฟมร_ด	
22	---ด	_ด_ด	_ด_ร	รร_ด	
23	---ล	_ช_ด	_ด_ร	รร_ด	
24	---ล	_ช_ด	ดด_ร	รร_ม	
25	--มรด	_ร_ม	_ร_ม	_ช_ม	
26	---ฟ	---ล	---ก	---ร	
27	--รมฟ	_ล_ม	_ล_ร	ฟมร_ก	
28	_ล_ฟ	--ฟฟ	_ก_ล	_ฟ_ม	
29	_ล_ฟ	_ม_ร	_มรร_	_ร_ร	
30	---ฟ	_ฟ_ฟ	---ม	---ฟ	
31	---ล	---ก	---ก	---ม	
32	---ก	---ม	---ม_	---ก	
33	_ล_ฟ	_ม_ร	_มรร_	_ร_ร	
34	---ฟ	---ม	---ฟ	---ก	
35	---ม	---ร_	---	---ม	
36	_มมม	_ฟ_ร_	---	---ม	
37	_ลลล	_ก_ฟมร	_รร	_ร_ช	
38	_ลลล	_ก_ร	---ม	---ช	
39	_ร_ช	_ล_ก	_ร_ก	_ล_ช	
40	_ล_ก	_ดรม	_มมม	_ช_ล	
41	_ร_ก	_ล_ฟ	ฟฟ_ม	มม_ร	
42	--คกค	--ฟมร	_ล_ร	--รมฟ	
43	--รมฟ	_ล_ก	_ร_ก	_ล_ฟ	
44	_คคค	_ก_ล	_ม_ก	มร_ม	

วรรคเพลง	ทำนองเพลง				
45	__รพ	_ล_ม	_ล_	พมร_ท	
46	___ท	_ท_ท	_ชชช	_ล_ท	
47	_ล_ร	__รพ	_ล_ฟ	__พมร	
48	_ฟ_ม	_ร__	ดทล_ท	__ดรม	
49	_ท_ร	_ท_ล	___ช	___ร	

3.2 ลูกตก

ลูกตกเพลงเสมอข้ามสมุทร มีดังนี้

วรรคที่ 1	ลูกตกเสียง	ช
วรรคที่ 2	ลูกตกเสียง	ช
วรรคที่ 3	ลูกตกเสียง	ช
วรรคที่ 4	ลูกตกเสียง	ด
วรรคที่ 5	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 6	ลูกตกเสียง	พ
วรรคที่ 7	ลูกตกเสียง	ป
วรรคที่ 8	ลูกตกเสียง	ม
วรรคที่ 9	ลูกตกเสียง	ก
วรรคที่ 10	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 11	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 12	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 13	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 14	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 15	ลูกตกเสียง	ร

วรรคที่ 16	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 17	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 18	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 19	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 20	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 21	ลูกตกเสียง	ค
วรรคที่ 22	ลูกตกเสียง	ค
วรรคที่ 23	ลูกตกเสียง	ค
วรรคที่ 24	ลูกตกเสียง	ม
วรรคที่ 25	ลูกตกเสียง	ม
วรรคที่ 26	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 27	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 28	ลูกตกเสียง	ม
วรรคที่ 29	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 30	ลูกตกเสียง	ฟ
วรรคที่ 31	ลูกตกเสียง	ม
วรรคที่ 32	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 33	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 34	ลูกตกเสียง	ท
วรรคที่ 35	ลูกตกเสียง	ม
วรรคที่ 36	ลูกตกเสียง	ม
วรรคที่ 37	ลูกตกเสียง	ช
วรรคที่ 38	ลูกตกเสียง	ช
วรรคที่ 39	ลูกตกเสียง	ช
วรรคที่ 40	ลูกตกเสียง	ด
วรรคที่ 41	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 42	ลูกตกเสียง	ฟ
วรรคที่ 43	ลูกตกเสียง	ฟ

วรรคที่ 44	ลูกตกเสียง	ม
วรรคที่ 45	ลูกตกเสียง	ก
วรรคที่ 46	ลูกตกเสียง	ก
วรรคที่ 47	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 48	ลูกตกเสียง	ร
วรรคที่ 49	ลูกตกเสียง	ร

3.3 บันไดเสียง

เพลงเสมอข้ามสมุทรเป็นเพลงในบันไดเสียง ซอล และ บันไดเสียง เร จึงในบันไดเสียง ซอล ประกอบด้วยโน้ต ซลท รม เป็นเสียงหลัก มีโน้ต ฟา และ โด เป็นเสียงรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร ส่วนในบันไดเสียง เร จะประกอบด้วยโน้ต รมฟ ลก เป็นเสียงหลัก มีโน้ต ซอล และ โด เป็นเสียงรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

วรรคเพลง	ทำนองเพลง					บันไดเสียง	โน้ตจร
1	_ล_ล	_ก_ฟมร	__รร	_ร_ช		ช	ฟ
2	_ล_ล	_ก_ร	___ม	___ช		ช	-
3	_ร_ช	__ลก	_ร_ก	_ล_ช		ช	-
4	_ล_ก	__ตรม	_มมม	_ช_ล		ช	ค
5	_ร_ก	_ล_ฟ	ฟฟ_ม	มม_ร		ร	-
6	__คก	__ฟมร	_ล_ร	__รณฟ		ร	ค
7	__รณฟ	_ล_ก	_ร_ก	_ล_ฟ		ร	-
8	_คคค	_ก_ล	_ม_ก	มร_ม		ร	ค
9	__รณฟ	_ล_ม	_ล_ร	ฟมร_ก		ร	-
10	___ก	_ก_ก	_ชชช	_ล_ก		ช	-

วรรคเพลง	ทำนองเพลง					บันไดเสียง	โน้ตจรัส
11	_ล_ร	_ร_มฟ	_ล_ฟ ^ล	_ร_มร		ร	-
12	_ฟ_ม	_ร_	คทล_ท	_ร_ครม		ร	ค
13	_ท_ร	_ท_ล	_ร_	_ร_		ท	-
14	_ร_	_ล_	_ล_ล	_ร_		ล	-
15	_ร_มค	_ร_ร	_ร_ล	ลล_ร		ล	ค
16	_ร_	_ฟ_	_ล_	_ร_		ล	ฟ
17	_ร_มค	_ร_ร	_ร_ล	ลล_ร		ล	ค
18	_ร_	คทล_ม	_ร_	คทล_ร		ล	ค
19	_ล_ร	_ร_มฟ	_ม_ฟ	_ล_ร		ร	-
20	_คทล	_ท_ร	_ล_ฟ ^ล	_ร_มร		ร	ค
21	_ร_มฟ	_ล_ม	_ล_	มร_ค		ค	ฟ
22	_ค_	_ค_ค	_ค_ร	ร_ค		ค	-
23	_ค_	_ค_ค	_ค_ร	ร_ค		ค	-
24	_ค_	_ค_ค	คค_ร	ร_ม		ค	-
25	_ร_มค	_ร_ม	_ร_ม	_ค_ม		ค	-
26	_ค_	_ค_	_ค_	_ร_		ท	-
27	_ร_มฟ	_ล_ม	_ล_	มร_ท		ร	-
28	_ล_ฟ	_ฟ_	_ท_ล	_ฟ_ม		ร	-
29	_ล_ฟ	_ม_ร	_ม_ร _๒	_ร_ร		ร	-
30	_ค_	_ค_	_ค_	_ค_		ร	-
31	_ค_	_ค_	_ค_	_ค_		ร	-
32	_ค_	_ค_	_ค_	_ค_		ร	-
33	_ล_ฟ	_ม_ร	_ม_ร _๒	_ร_ร		ร	-
34	_ค_	_ค_	_ค_	_ค_		ร	-

วรรคเพลง	ทำนองเพลง					บันไดเสียง	โน้ตจร
35		___ม	___ร	___	___ม	ร	-
36		_มมม	_ฟ_ร	___	___ม	ร	-
37		_ลลล	_ท_ฟมร	_ร_ร	_ร_ช	ช	ฟ
38		_ลลล	_ท_ร	___ม	___ช	ช	-
39		_ร_ช	___ลท	_ร_ท	_ล_ช	ช	-
40		_ล_ท	___ดรม	_มมม	_ช_ล	ช	ด
41		_ร_ท	_ล_ฟ	ฟฟ_ม	มม_ร	ร	-
42		___ดทล	___ฟมร	_ล_ร	___รมฟ	ร	ด
43		___รมฟ	_ล_ท	_ร_ท	_ล_ฟ	ร	-
44		_ดดล	_ท_ล	_ม_ร	มร_ม	ร	ด
45		___รมฟ	_ล_ม	_ล_ร	ฟมร_ท	ร	-
46		___ท	_ท_ท	_ชชช	_ล_ท	ช	-
47		_ล_ร	___รมฟ	_ล_ฟ	___ฟมร	ร	-
48		_ฟ_ม	_ร_	ดทล_ท	___ดรม	ร	ด
49		_ท_ร	_ท_ล	___ช	___ร	ช	-

เพลงเสมอข้ามสมุทรในวรรคที่ 1 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต
ซลท รม เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต ฟา เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอข้ามสมุทรในวรรคที่ 2 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต
ซลท รม เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอข้ามสมุทรในวรรคที่ 3 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต
ซลท รม เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอข้ามสมุทรในวรรคที่ 4 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต
ซลท รม เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสนอข้ามสมุทรในวาระที่ 5 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีไม้น้ด
 รนฟ ลท เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอสามสมุทรในวาระที่ 6 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต
 รมฟ ลก เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอข้ามสมุทรในวราภที่ 7 ทำนองเพลงจัดอยู่ในมโนโศก เร มีโน้ต
รวมพล เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอข้ามสมุทรในวราภที่ 8 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต
รรมฟ ลก เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอข้ามสมุทรในวาระที่ 9 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต
 รมฟ ลท เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอข้ามสมุทรในวาระที่ 10 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต
ซลัก รม เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอข้ามสมุทรในวราภ 11 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โฉด
รุมฟ ลท เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอข้ามสมุทรในวาระที่ 12 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต
 รมฟ ลก เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอข้ามสมุทรในวาระที่ 13 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต
ซอล ทร เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอข้ามสมุทรในวราภักดิ์ 14 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต
ซอล รม เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอข้ามสมุทรในวรรณที่ 15 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต ซอล รม เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอข้ามสมุทรในวาระที่ 16 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต
ซอล ทร เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต ฟา เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอข้ามสมุทรในวาระที่ 17 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต
ซลท รม เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงสามช่าสามสมุทรในวราภที่ 18 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต
ซอล ทร เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอข้ามสมุทรในวาระที่ 19 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มินันต์
รวมพล เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอข้ามสมุทรในวาระที่ 20 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต
 รมฟ ลท เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอข้ามสมุทรในวาระที่ 21 ทำนองเพลงจิตอยู่ในบันไดเสียง โด มีโน้ต
 ครม ซล เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต ฟา เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอข้ามสมุทรในวาระที่ 22 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง โด มีโน้ต
 ๑๒ โด เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอข้ามสมุทรในวราภที่ 23 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง โด มีโน้ต
 ๔ ตัว เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอข้ามสมุทรในวาระที่ 24 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง โด มีโน้ต
 ครม ชล เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอข้ามสมุทรในวาระที่ 25 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง โด มีโน้ต
 ครม. ๗๑ เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอข้ามสมุทรในวาระที่ 26 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต
ซอล ทร เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอข้ามสมุทรในวาระที่ 27 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มินอร์
 รมฟ ลท เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอข้ามสมุทรในวาระที่ 28 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โฉด
 รม ๔ ลก เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอข้ามสมุทรในวาระที่ 29 ทำนองเพลงจิตอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต
รวม ๘ ลก เป็นเสียงหลัก

เพลงสามอ้วสามสมุทรในวาระที่ 30 ทำนองเพลงจิดอยู่ในบันไดเสียง เร มีน้อย
รวมพล เป็นเสียงหลัก

เพลงสามอ๋ามสมุทรในวรรณคดี 31 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีน้ำตรี
รณพล เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอข้ามสมุทรในวรรณคดี 32 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โด
 รมฟ ลก เป็นเสียงหลัก

เพลงหมอลำสามกักราวารคที่ 33 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต
รวมพล เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอข้ามสมุทรในวาระที่ 34 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โด
 รมฟ ลก เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอข้ามสมุทรในวาระที่ 35 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มินันต์
 รมฟ ลก เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอข้ามสมุทรในวราภที่ 36 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต
รวมพล เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอถ้ามีสมุทรในวาระที่ 37 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต
ซอล รม เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต ฟา เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอข้ามสมุทรในวราภที่ 38 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต
ซอล รม เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอข้ามสมุทรในวาระที่ 39 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต
ซอล รม เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอข้ามสมุทรในวาระที่ 40 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต
ซอล ฆ ระ เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสนอข้ามสมุทรในวรรณคดี 41 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต
 รมฟ ลก เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอข้ามสมุทรในวาระที่ 42 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มินันต์
รณพล เป็นเสียงหลัก และมินันต์ โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสนอข้ามสมุทรในวาระที่ 43 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มี โน้ต
 รมฟ ลก เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอข้างสมุทรในวรรคที่ 44 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต
รูป ลก เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอชั่วมาสมัครใจในวาระที่ 45 ทำนองเพลงจิตอยู่ในบันไดเสียง เร มีไม้น้
มข ลก เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอข้ามสมุทรในวราภที่ 46 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต
ซอล ๓ รม เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอข้ามสมุทรในวรรคที่ 47 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต
ร ม ฟ ล ก เป็นเสียงหลัก

เพลงเสมอข้ามสมุทรในวรรคที่ 48 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง เร มีโน้ต
ร ม ฟ ล ก เป็นเสียงหลัก และมีโน้ต โด เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร

เพลงเสมอข้ามสมุทรในวรรคที่ 49 ทำนองเพลงจัดอยู่ในบันไดเสียง ซอล มีโน้ต
ซ ล ก ร ม เป็นเสียงหลัก

3.4 รูปแบบจังหวะของเพลงเสมอข้ามสมุทร

3.4.1 รูปแบบจังหวะของเพลงเสมอข้ามสมุทร

A

B

_ล_ล	_ท_พมร	__รร	_ร_ช
_X_X	_X_XXX	__XX	_X_X

C

D

E

C

_ล_ล	_ท_ร	___ม	___ช	_ร_ช	__ลก	_ร_ท	_ล_ช
_X_X	_X_X	___X	___X	_X_X	__XX	_X_X	_X_X

F

G

C

H

_ล_ท	__ดรม	_มมม	_ช_ล	_ร_ท	_ล_ฝ	ฝฝ_ม	มม_ร
_X_X	__XXX	_XXX	_X_X	_X_X	_X_X	XX_X	XX_X

I F J C

__คกค	__พมร	_ล_ร	__ทมพ	__ทมพ	_ล_น	_ร_น	_ล_พ
__XXX	__XXX	_X_X	__XXX	__XXX	_X_X	_X_X	_X_X

G K J L

_คคค	_ก_ค	_ม_ร	มร_ม	__ทมพ	_ล_ม	_ล_ร	พมร_น
_XXX	_X_X	_X_X	XX_X	__XXX	_X_X	_X__	XXX_X

M G F F

___ก	_ก_ก	_ชชช	_ล_น	_ล_ร	__ทมพ	_ล_พ ^๒	__พมร
___X	_X_X	_XXX	_X_X	_X_X	__XXX	_X_X	__XXX

N O C D

_พ_ม	_ร__	คกค_น	__คทม	_น_ร	_น_ค	___ช	___ร
_X_X	_X__	XXX_X	__XXX	_X_X	_X_X	___X	___X

D P Q K

___T	___ด	_ด_ด	___T	__มด	__T	_T_ด	ดด_T
___X	___X	_X_X	___X	__XXX	__XX	_X_X	XX_X

D D Q K

___ม	___ด	___ด	___T	__มด	__T	_T_ด	ดด_T
___X	___X	___X	___X	__XXX	__XX	_X_X	XX_X

L L F C

_T__	ดด_ม	_T__	ดด_T	_ด_T	__มด	_ม_ด	_ด_T
_X__	XXX_X	_X__	XXX_X	_X_X	__XXX	_X_X	_X_X

J F J L

__ดด	_ด_T	_ด_ม	__มด	__มด	_ด_ม	_ด_T	มด_T
__XXX	_X_X	_X_X	__XXX	__XXX	_X_X	_X__	XXX_X

M

K

M

K

___ด	_ด_ด	_ด_ร	รร_ด	___ด	_ร_ด	_ด_ร	รร_ด
___X	_X_X	_X_X	XX_X	___X	_X_X	_X_X	XX_X

M

H

J

C

___ด	_ร_ด	ดด_ร	รร_ม	__มรด	_ร_ม	_ร_ม	_ร_ม
___X	_X_X	XX_X	XX_X	__XXX	_X_X	_X_X	_X_X

D

D

J

L

___ช	___ด	___ท	___ร	__รนพ	_ด_ม	_ด_ร	พมร_ท
___X	___X	___X	___X	__XXX	_X_X	_X_	XXX_X

E

C

C

G

_ด_พ	_พ_พ	_ท_ด	_พ_ม	_ด_พ	_ม_ร	_มร_ร	_ร_ร
_X_X	_XX	_X_X	_X_X	_X_X	_X_X	_XXX	_X_X

M D D D

___w	_w_w	___u	___w	___a	___n	___n	___u
___x	_x_x	___x	___x	___x	___x	___x	___x

D D C G

___n	___u	___u ₇	___n	_a_w	_u_7	_u77 ₇	_7_7
___x	___x	___x	___x	_x_x	_x_x	_xxx	_x_x

D D D R

___w	___u	___w	___n	___u	___7 ₇	___	___u
___x	___x	___x	___x	___x	___x	___	___x

G R A B

_uuu	_w_7 ₇	___	___u	_a_a	_n_wn7	_77	_7_7'
_xxx	_x_x	___	___x	_x_x	_x_xxx	_xx	_x_x

C D E C

_ล_ล	_น_ร	___น	___ช	_ร_ช	__ลก	_ร_น	_ล_ช
_X_X	_X_X	___X	___X	_X_X	__XX	_X_X	_X_X

F G C H

_ล_น	__คณ	_มมม	_ช_ล	_ร_น	_ล_พ	พพ_ม	มม_ร
_X_X	__XXX	_XXX	_X_X	_X_X	_X_X	XX_X	XX_X

I F J C

__คณ	__พมร	_ล_ร	__รพ	__รพ	_ล_น	_ร_น	_ล_พ
__XXX	__XXX	_X_X	__XXX	__XXX	_X_X	_X_X	_X_X

G K J L

_ลลล	_น_ล	_น_น	นร_น	__รพ	_ล_น	_ล_	พมร_น
__XXX	_X_X	_X_X	XX_X	__XXX	_X_X	_X_	XXX_X

M		G		F		F	
___ก	_ก_ก	_ชชช	_จ_ก	_จ_ร	_จ_ร	_จ_ร	_จ_ร
___ข	_ข_ข	_xxx	_ข_ข	_ข_ข	_xxx	_ข_ข	_xxx

N		O		C		D	
_น_น	_ร__	คกค_ก	_คคค	_ก_ร	_ก_ค	_ค_ค	_ค_ค
_ข_ข	_ข__	xxx_ข	_xxx	_ข_ข	_ข_ข	_ข_ข	_ข_ข

จะเห็นได้ว่าในเพลงเสมอข้ามสมุทร มีรูปแบบทั้งหมด 18 แบบ ในแต่ละแบบมีลักษณะ

ดังนี้

แบบ	A	_X_X	_X_XXX	=	2
แบบ	B	_XX	_X_X	=	2
แบบ	C	_X_X	_X_X	=	15
แบบ	D	___X	___X	=	17
แบบ	E	_X_X	_XX	=	3
แบบ	F	_X_X	_XXX	=	10
แบบ	G	_XXX	_X_X	=	8
แบบ	H	XX_X	XX_X	=	3
แบบ	I	___XXX	___XXX	=	2
แบบ	J	___XXX	_X_X	=	8
แบบ	K	_X_X	XX_X	=	3
แบบ	L	_X_	XXX_X	=	6
แบบ	M	___X	_X_X	=	6

แบบ N	_X_X _X__	= 2
แบบ O	XXX_X __XXX	= 2
แบบ P	_X_X __XX	= 1
แบบ Q	XX_X XX_X	= 2
แบบ R	____ ___X	= 2

รูปแบบที่พบมากที่สุดคือ รูปแบบ D ซึ่งสามารถ พบได้ทั้งข้างหน้า และข้างหลังของ
วรรคเพลง

รูปแบบ C พบได้เฉพาะข้างหน้า ของวรรคเพลง

รูปแบบ H พบได้เฉพาะข้างหลัง ของวรรคเพลง

รูปแบบ F พบได้ทั้งข้างหน้า และข้างหลังของวรรคเพลง

รูปแบบ L พบได้เฉพาะข้างหลัง ของวรรคเพลง

รูปแบบ M พบได้เฉพาะข้างหลัง ของวรรคเพลง

รูปแบบ E พบได้เฉพาะข้างหน้า ของวรรคเพลง

รูปแบบ G พบได้ทั้งข้างหน้า และข้างหลังของวรรคเพลง

3.4.2 รูปแบบทำนองของเพลงเสมอข้ามสมุทร

รูปแบบทำนองที่พบในเพลงเสมอข้ามสมุทร มีดังนี้

แบบตามับไดเสียง พบในวรรคต่อไปนี้

วรรคที่ 3

_ร_ช	__ลก	_ร_ท	_ล_ช

วรรคที่ 4

_ล_ท	__ลรม	_มมม	_ช_ล

วรรคที่ 5

_ร_ท	_ล_ฬ	ฬฬ_ม	มม_ร

วรรคที่ 7

__รมฬ	_ล_ท	_ร_ท	_ล_ฬ

วรรคที่ 9

__รณ	_ล_ม	_ล_ร	พมร_ท

วรรคที่ 10

___ท	_ท_ท	_ช_ช	_ล_ท

วรรคที่ 11

_ล_ร	__รณ	_ล_พ	__พมร

วรรคที่ 12

_พ_ม	_ร__	คทล_ท	__ครม

วรรคที่ 13

_ท_ร	_ท_ล	___ช	___ร

วรรคที่ 22

___ด	_ด_ด	_ด_ร	รร_ด

วรรคที่ 25

__มรด	_ร_ม	_ร_ม	_ช_ม

วรรคที่ 30

___พ	_พ_พ	___ม	___พ

วรรคที่ 32

___ท	___ม	___ม	___ท

วรรคที่ 35

___ม	___ร	___	___ม

วรรคที่ 36

_มมม	_พ_ร	___	___ม

วรรคที่ 39

_ร_ช	___ด	_ร_ท	_ล_ช

วรรคที่ 40

_ล_ท	__ครม	_มมม	_ช_ล

วรรคที่ 41

_ร_ท	_ล_พ	พพ_ม	มม_ร

วรรคที่ 43

__รณฟ	_ล_ก	_ร_ท	_ล_ฟ

วรรคที่ 45

__รณฟ	_ล_ม	_ล_ร	ฟมร_ท

วรรคที่ 46

___ก	_ท_ก	_ชชช	_ล_ท

วรรคที่ 47

_ล_ร	__รณฟ	_ล_ฟ	__ฟมร

วรรคที่ 48

_ฟ_ม	_ร__	ดทล_ท	__ดทม

วรรคที่ 49

_ท_ร	_ท_ล	___ช	_ _ _ร

แบบกระโดด พบในวรรคต่อไป

วรรคที่ 1

_ล_ล	_ท_ฟมร	__รร	_ร_ช

วรรคที่ 2

_ล_ล	_ท_ร	___ม	___ช

วรรคที่ 6

__ดทล	__ฟมร	_ล_ร	__รณฟ

วรรคที่ 8

_ดดล	_ท_ล	_ม_ท	มร_ม

วรรคที่ 14

___ร	___ล	_ล_ล	___ร

วรรคที่ 15

__มรด	__รร	_ร_ล	ลล_ร

วรรคที่ 17

__มรด	__รร	_ร_ล	ลล_ร

วรรคที่ 18

-ร--	คทล_ม	-ร--	คทล_ร

วรรคที่ 20

--คทล	_ท_ร	_ล_ฟ	--ฟมร

วรรคที่ 21

--รมฟ	_ล_ม	_ล_ร	ฟมร_ค

วรรคที่ 23

---ล	_ช_ค	_ค_ร	ร_ค

วรรคที่ 24

---ล	_ช_ค	คค_ร	ร_ม

วรรคที่ 27

--รมฟ	_ล_ม	_ล_ร	ฟมร_ท

วรรคที่ 28

_ล_ฟ	--ฟฟ	_ท_ล	_ฟ_ม

วรรคที่ 29

_ล_ฟ	_ม_ร	_มรร_	_ร_ร

วรรคที่ 31

---ล	---ท	---ท	---ม

วรรคที่ 33

_ล_ฟ	_ม_ร	_มรร_	_ร_ร

วรรคที่ 34

---ฟ	---ม	---ฟ	---ท

วรรคที่ 37

_ล_ล	_ท_ฟมร	--รร	_ร_ช

วรรคที่ 38

_ล_ล	_ท_ร	---ม	---ช

วรรคที่ 42

--คทล	--ฟมร	_ล_ร	--รมฟ

วรรคที่ 44

-คคค	-ก-ล	-ม-ก	มร-ม

แบบผสม พบในวรรคต่อไป

วรรคที่ 16

---ม	---ฟ	---ล	---ร

วรรคที่ 19

-ล-ร	--ร-ม	-ม-ฟ	-ล-ร

วรรคที่ 26

---ช	---ล	---ก	---ร

3.5 แนวประสาน

คู่ประสานที่พบในเพลงเสมอข้ามสมุทร คือ คู่ 8 , คู่ 6 , คู่ 5 , คู่ 4 , คู่ 3 และ คู่ 2

คู่ 8 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างบน และแนวประสานอยู่ข้างล่าง

คู่ 6 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างล่าง และแนวประสานอยู่ข้างบน

คู่ 5 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างล่าง และแนวประสานอยู่ข้างบน

คู่ 4 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างบน และแนวประสานอยู่ข้างล่าง

คู่ 3 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างล่าง และแนวประสานอยู่ข้างบน

คู่ 2 เมื่อตีพร้อมกันทั้งสองมือ จะปรากฏแนวทำนองอยู่ข้างบน และแนวประสานอยู่ข้างล่าง

	8		4 4
___ล	_ท_ฬ	___ร	_ร_ฬ
_ล__	_ท__มร	__ร_	_ล_ฬ

	8 4	4	8	4 8	8	8 8	8 8
___ล	_ท_ร	___ม	___ฬ	_ร_ฬ	__ลท	_ร_ท	_ล_ฬ
_ล__	_ท_ล	___ท	___ฬ	_ล_ฬ	___ท	_ร_ท	_ล_ฬ

			8 8	8 8	8		8
----	___ทม	__มม	_ฬ_ล	_ร_ท	_ล__	ฬฬ__	มม_ร
_ล_ท	__ค_	_ม__	_ฬ_ล	_ร_ท	_ล_ฬ	___ม	___ร

					8 8	8 8	8 8
__ค_	__ฬ_	___ร	___มฬ	___มฬ	_ล_ท	_ร_ท	_ล_ฬ
___ทล	___มร	_ล__	__ร_	__ร_	_ล_ท	_ร_ท	_ล_ฬ

__คค	8 8 _ก_ล	2 _น__	4 4 นร_ม	___มฟ	_ล__	5 _ล__	8 ฟ__ท
_ค__	_ก_ล	_ร_ท	_ล_ท	_ร_	___ม	_ร__	นร_ท

___	_ก_ท	__ชช	_ล_ท	___ร	___มฟ	_ล_ล	___ฟ__
___ท	___	_ช__	_ล_ท	_ล__	_ร_	___ฟ	___มร

_ฟ_ม	4 _ร__	ค___	___รพ	8 8 _ท_ร	8 8 _ท_ล	8 ___ช	4 ___ร
___	_ล__	ทล_ท	__ค_	_ท_ร	_ท_ล	___ช	___ล

4 ___ร	___	_ล_ล	4 ___ร	___ม__	___ร	4 _ร__	4 คค_ร
___ล	___ล	___	___ล	___รค	_ร_	_ล_ล	___ล

4	4	8	4			4	4
___ม	___ฝ	___ล	___ร	___ม	___ร	___ร	ลล_ร
___ก	___ค	___ล	___ล	___รค	___ร	___ลล	___ล

4		4	4				
___ร	ค___ม	___ร	ค___ร	___ร	___มฝ	___	___ล
___ล	กล___	___ล	กล_ล	___ล	___ร	___ม_ฝ	___ร

		3				5	8
___ค	___ร	___ลล	___ฝ	___มฝ	___ล	___ล	ฝ___ด
___กล	___ก	___ฝ	___มร	___ร	___ม	___ร	มร_ค

		8	8	4	8 8	8	8
___	___คค	___ค	ร_ค	___ล	___ค	___ค	ร_ค
___ค	___	___ล_ร	___ค	___ม	___ร_ค	___ล_ร	___ค

4	4		8				
___ล	___ช	คค___	รร_ม	___ม	___ร_ม	___	___ช
___ม	___ร_ค	___ร	___ม	___รค	___	___ร_ม	___ม

8	8	8	4			5	
___ช	___ล	___ท	___ร	___มฟ	___ล	___ล	ฟ___
___ช	___ล	___ท	___ล	___ร	___ม	___ร	มร_ท

		8 6	8 8	8 8	8 8	5	
___	___ฟฟ	___ท_ล	___ฟ_ม	___ล_ฟ	___ม_ร	___มร_ร	___ร
___ล_ฟ	___	___ท_ล	___ฟ_ม	___ล_ฟ	___ม_ร	___ช	___ร

		4	4	8	8		
___	___ฟ_ฟ	___ม	___ฟ	___ล	___ท	___	___ม
___ฟ	___	___ท	___ค	___ล	___ท	___ท	___

---	__ม	2 __ม	---	8 8 _ล_พ	8 8 _ม_ร	5 _ม_ร	__ร
__ก	---	__ร	__ก	_ล_พ	_ม_ร	__ช	_ร_

8 __พ	8 __ม	8 __พ	4 __ก	8 __ม	2 __ร	---	8 __ม
__พ	__ม	__พ	__พ	__ม	__ค	---	__ม

__มม	8 2 _พ_ร	---	8 __ม	__ล	_ก_พ	__ร	4 8 _ร_ช
_ม_	_พ_ค	---	__ม	_ล_	__มร	_ร_	_ล_ช

__ล	8 4 _ก_ร	__ม	__ช	4 8 _ร_ช	8 __ลก	8 8 _ร_ก	8 8 _ล_ช
_ล_	_ก_ล	__ก	__ช	_ล_ช	__ก	_ร_ก	_ล_ช

			8 8	8 8	8		8
----	---รพ	---มม	ช-ล	-ร-ท	-ล--	พพ--	มม-ร
-ล-ท	--ค-	-ม--	-ช-ล	-ร-ท	-ล-พ	---ม	---ร

					8 8	8 8	8 8
--ค-	--พ-	---ร	---มพ	---มพ	-ล-ท	-ร-ท	-ล-พ
---ทล	---มร	-ล--	--ร-	--ร-	-ล-ท	-ร-ท	-ล-พ

	8 8	2	4 4			5	8
--คค	-ท-ล	-ม--	มร-ม	---มพ	-ล--	-ล--	พ---ท
-ค--	-ท-ล	-ร-ท	-ล-ท	--ร-	---ม	-ร--	มร-ท

			8 8			3	
----	-ท-ท	---ทช	-ล-ท	---ร	---มพ	-ล-ล	---พ
---ท	----	--ช--	-ล-ท	-ล--	--ร-	---พ	---มร

	4			8 8	8 8	8	4
_ฝ_ม	_ร_	ด_	_ร_ม	_ท_ร	_ท_ด	_ช_	_ร_
---	_ด_	ทล_ท	_ด_	_ท_ร	_ท_ด	_ช_	_ด_

** หมายถึง

สัญลักษณ์ในคู่มือเสียงต่าง ๆ ดังนี้

คู่แปด	หมายเลข 8
คู่หก	หมายเลข 6
คู่ห้า	หมายเลข 5
คู่สี่	หมายเลข 4
คู่สาม	หมายเลข 3
คู่สอง	หมายเลข 2

จังหวัด

- จังหวัดฉะเชิงเทรา

อัตราจังหวัดฉะเชิงเทราที่ใช้ในเพลงเสมอทั้ง 14 เพลง คืออัตราจังหวัดฉะเชิงเทรา 2 ชั้น

- จังหวัดนนทบุรี

หน้าทับเพลงเสมอ 5 ไม้ม้วน ได้แก่ เพลงเสมอไทย เพลงเสมอเข้าที่ เพลงเสมอมาร เพลงเสมอผี เพลงเสมอแขก เพลงเสมอลาว เพลงเหล่านักลองทักดีไม้ม้วน 5 ไม้ม้วน และไม้ม้วน 1 ชุด

เพลงเสมอที่ใช้หน้าทับพิเศษ ได้แก่ เพลงเสมอพม่า และเพลงเสมอมอญ ใช้ตะโพนมอญตีแทนตะโพนไทย

เพลงเสมอที่มีมากกว่า 5 ไม้ม้วน ได้แก่

- เพลงพราหมณ์ออก เป็นเพลงเสมอ 8 ไม้ม้วน 1 ชุดไม้ม้วน
- เพลงเสมอเถร เป็นเพลงเสมอ 9 ไม้ม้วน 1 ชุดไม้ม้วน
- เพลงเสมอสามลา เป็นเพลงเสมอ 15 ไม้ม้วน 1 ชุดไม้ม้วน
- เพลงบาทสกุณี เวลาร้องเพลงใช้ไม้นานาญตีสองเที่ยว แล้วตามด้วยเสมอ 16 ไม้ม้วน 1 ชุดไม้ม้วน
- เพลงพราหมณ์เข้า เป็นเพลงเสมอ 20 ไม้ม้วน 1 ชุดไม้ม้วน
- เพลงเสมอข้ามสมุทร เป็นเพลงเสมอ 29 ไม้ม้วน 5 ชุดไม้ม้วน เวลาบรรเลงสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 ตี 9 ไม้ม้วน 1 ชุดไม้ม้วน

ชุดที่ 2 ตี 4 ไม้ม้วน 1 ชุดไม้ม้วน 3 เที่ยว

ชุดที่ 3 ตี 6 ไม้ม้วน 1 ชุดไม้ม้วน

บทที่ 4

การศึกษาเรื่องการวิเคราะห์เพลงเสมอ มีกระบวนการการดำเนินการศึกษาสรุปผลอภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างของเพลงหน้าพาทย์ ประเภทเพลงเสมอทางฆ้องวงใหญ่
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความเป็นเอกลักษณ์ของเพลงหน้าพาทย์ ประเภทเพลงเสมอทางฆ้องวงใหญ่
3. เพื่อวิเคราะห์เทคนิคการบรรเลงของเพลงหน้าพาทย์ ประเภทเพลงเสมอทางฆ้องวงใหญ่
4. เพื่ออนุรักษ์ และเผยแพร่ เพลงหน้าพาทย์ ประเภทเพลงเสมอสืบต่อไป

วิธีการศึกษาค้นคว้า

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล
  - 1.1 รวบรวมชื่อเพลงเสมอ
  - 1.2 รวบรวมข้อมูลการศึกษาจากสถาบัน องค์กรต่าง ๆ
  - 1.3 รวบรวมข้อมูลจากการบันทึกเทป

2. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์เพลงหน้าพาทย์ประเภทเพลงเสมอ จากโน้ตที่บันทึกดังนี้

- 2.1 วรรคเพลง
- 2.2 ลูกตก
- 2.3 บัณไดเสียง
- 2.4 รูปแบบของจังหวะและรูปแบบของทำนอง
- 2.5 แนวทำนองและแนวประสาน
- 2.6 จังหวะหน้าทับ

3. ชั้นการเสนอข้อมูล

3.1 เสนอผลการศึกษา

3.2 เสนอผลการบันทึกโน้ต

สรุปผล

การศึกษาวเคราะห์เพลงเสมอในครั้งนี้นำผู้วิจัยได้ศึกษาวเคราะห์ได้ผลดังนี้

- 1 เพลงเสมอ เป็นเพลงหน้าพาทย์ที่ใช้ประกอบากับกิจกรรมการไป-มาใกล้ ๆ ของตัวละคร หรือใช้บรรเลงประกอบพิธีไหว้ครูผู้พาทย์ แยกออกเป็น 2 ประเภท คือเสมอตามลักษณะของตัวละคร เช่นเสมอไทย เสมอผี เสมอ-มาร บาทสกุณี เสมอข้ามสมุทร และเสมอตามสัญชาติของตัวละคร เช่น เสมอลาว เสมอพม่า เสมอมอญ
- 2 วรรคเพลงของเพลงเสมอ เพลงเสมอแบ่งออกเป็นวรรคๆ ในแต่ละวรรค มีความยาวเท่ากับ 4 ห้องเพลงไทย

เพลงเสมอที่มี 9 วรรค ได้แก่ เสมอไทย เสมอมอญ เสมอพม่า เสมอผี เสมอเข้าที่ เสมอมาร เสมอแขก

เพลงเสมอที่มี 12 วรรค ได้แก่ พราหมณ์ออก

เพลงเสมอที่มี 13 วรรค ได้แก่ เสมอเกร

เพลงเสมอที่มี 19 วรรค ได้แก่ เสมอสามลา

เพลงเสมอที่มี 24 วรรค ได้แก่ พราหมณ์เข้า

เพลงเสมอที่มี 49 วรรค ได้แก่ เสมอข้ามสมุทร

เพลงเสมอที่มี 52 วรรค ได้แก่ บาทสกุณี

- 3 ลูกตกเป็นเสียงสุดท้ายที่ปรากฏในวรรคเพลงไทย ลูกตกที่พบมากในเพลงเสมอ ได้แก่ ลูกตกเสียงซอล และลูกตกเสียงเร โดยจะพบในเพลงเสมอทุกเพลง
- 4 บันไดเสียงที่พบในเพลงเสมอมีอยู่ 4 บันไดเสียง เพลงเสมอบางเพลงมีเสียง 1 บันไดเสียง บางเพลงมี 2 บันไดเสียง 3 บันไดเสียง และ 4 บันไดเสียง บันไดเสียงที่พบในเพลงเสมอ ได้แก่ บันไดเสียง ซอล บันไดเสียง เร บันไดเสียงฟา

เพลงเสมอที่มี 1 บันไดเสียงได้แก่ เสมอเข้าที่ เสมอลาว
พราหมณ์ออก

เพลงเสมอที่มี 2 บันไดเสียงได้แก่ เสมอผี เสมอแขก เสมอมาร
เสมอไทย เสมอเถร เสมอสาวลา

เพลงเสมอที่มี 3 บันไดเสียงได้แก่ เสมอมอญ บาทสกุณี

เพลงเสมอที่มี 4 บันไดเสียงได้แก่ เสมอข้ามสมุทร

- 5 รูปแบบของเพลงเสมอ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ รูปแบบจังหวะและ
รูปแบบทำนอง ซึ่งทั้งสองรูปแบบนี้ไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน จะพบลักษณะที่
หลากหลายออกไป
- 6 จังหวะหน้าทับ เพลงเสมอใช้กำกับจังหวะหน้าทับด้วย ตะโพนและกลองทัด
ในส่วนของตะโพนมีทำนองการบรรเลงเฉพาะที่เรียกว่า "มือตะโพน" ส่วน
กลองทัดจะบรรเลงด้วย "ไม้เค้น" และ "ไม้ลา"

อภิปรายผล

ผลการศึกษาในครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้โดยรวบรวมโน้ตเพลงเสมอ
ทางห้องวงใหญ่ที่บรรเลงโดย ครูเชื้อ คนตรีส แล้วนำมาวิเคราะห์รูปแบบของเพลงเสมอ
ในหัวข้อ วรรคเพลง ลูกตก บันไดเสียง รูปแบบของเพลง และจังหวะหน้าทับ หัวข้อต่าง ๆ
ที่นำมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยมีความตั้งใจวิเคราะห์อย่างละเอียดเพื่อให้ผลการวิจัยมีประโยชน์และ
เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเพลงอื่น ๆ ต่อไป แต่ก็ประสบปัญหาเนื่องจากเวลาในการทำ
มีน้อย อีกประการหนึ่งข้อมูลเพลงเสมอมีนมากถึง 14 เพลง ในแต่ละเพลงมีความยาวแตกต่างกัน
ออกไป ฉะนั้นเมื่อข้อมูลมากจะทำให้เกิดปัญหาในการวิเคราะห์วิจัย

จากการวิจัยพบว่าเพลงเสมอเป็นเพลงหน้าพาทย์ที่มีรูปแบบของจังหวะไม่แน่นอนแต่
รูปแบบของทำนองมักจะพบการเคลื่อนที่ของทำนอง 5 รูปแบบ

1. แบบตามบันไดเสียง เช่น -ซลก -ร-ม -ซ-ม -ร-ก

2. แบบกระโดด เช่น --มร มลรล คลรล รลลล

3. แบบอยู่กับที่ เช่น ---- ---ฟ ---ฟ -ฟ-ฟ

4. แบบสลับฟันปลา เช่น มลซล มลซล มลซล มลซล

5. แบบผสมระหว่างแบบที่ 1 และแบบที่ 2 เช่น -ล-ล -ก-ฟมร --รร -ร-ซ

ในบทเพลงเสมอรูปแบบของทำนองเพลงที่มากที่สุด คือแบบที่ 1 และแบบที่ 2 ส่วนรูปแบบที่พบน้อยที่สุด คือแบบที่ 3

บันไดเสียงในเพลงเสมอทั้ง 14 เพลง ที่ใช้มากที่สุดคือ บันไดเสียง ซอล ส่วนบันไดเสียงที่ใช้บ่อยที่สุดคือ บันไดเสียง โด โดยพบในเพลงเสมอข้ามสมุทรเพียงเพลงเดียว

ลูกตกในเพลงเสมอมียุ่หลากหลายแต่ที่มีมากที่สุดคือ ลูกตกเสียง ซอล

วรรคเพลง เพลงเสมอที่มี 5 ไม้ มี 9 วรรคเพลง ส่วนเพลงเสมอที่มีวรรคเพลงมากที่สุดคือ เพลงบาทสกุณี มีทั้งหมด 52 วรรคเพลง

จังหวะ

- จังหวะฉิ่ง ใช้อัตราจังหวะ 2 ขึ้นทั้ง 14 เพลง
- จังหวะหน้าทับ ในเพลงเสมอบางเพลงจะใช้หน้าทับเหมือนกัน บางเพลงใช้หน้าทับมากกว่าเพลงเสมอ 5 ไม้ เพลงที่ใช้หน้าทับมากกว่าเพลงเสมอ 5 ไม้ ได้แก่ เพลงพราหมณ์ออก เพลงพราหมณ์เข้า เพลงบาทสกุณี เพลงเสมอข้ามสมุทร เพลงเสมอเถร

ใช้หน้าทับมอญโดยใช้ตะโพนมอญตี เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษาวิเคราะห์เพลงเสมอในครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรจะมีการศึกษาวิเคราะห์เพลงหน้าพาทย์ประเภทอื่น ๆ เพื่อนำผลของการวิเคราะห์ต่าง ๆ มาเปรียบเทียบ
2. ผลการศึกษาในครั้งนี้สามารถนำไปเป็นพื้นฐานในการศึกษาทฤษฎีดนตรีไทยได้
3. ควรจะมีการศึกษาวิเคราะห์ผลงานการประพันธ์ของครูเชื้อ ดนตรีรส และงานด้านดนตรีไทยอื่น ๆ ต่อไป
4. ในการศึกษาวิจัยนี้ควรมีแหล่งเงินทุนสนับสนุน เพื่อจะทำให้ผลงานการวิจัยมีประสิทธิภาพและเกิดงานวิจัยอื่น ๆ ต่อไป

ဘဏ္ဍာရန်ကုန်

บรรณานุกรม

- กาญจนา อินทรสุวรรณ์. การวิเคราะห์รูปแบบเพลงพื้นบ้าน มนุษย์ศาสตร์ปริทัศน์, 2532.
ขุน พงษ์พล. สังคีตนิมิต คน. 101 (ดนตรีไทย). กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
วิทยาลัยครุเทพสตรี, ม.ป.ป. อัดสำเนา.
- กั้น ศิลปบรรเลง. การดนตรีไทย กรุงเทพฯ : พิมพ์การพิมพ์, 2534.
- ณรงชัย ปิฎกรัตน์. การวิเคราะห์โครงสร้างเพลงเกาจากทำนองลูกฆ้องของเพลงซึ่งกำกับ
ด้วยจังหวะหน้าทับปรบไก่. สงขลา : แผนกเอกสารและตำราวิทยาลัยครูสงขลา, 2531.
- _____. การวิเคราะห์ทางฆ้องเพลงสาธการ. วิทยานิพนธ์ ศศม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2534. อัดสำเนา.
- ทรงวิทย์ แก้วศรี. ดนตรีไทย โครงสร้าง อภิธานศัพท์ และสารสังเขป. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ
: บริษัทรุ่งศิลป์การพิมพ์, 2533.
- อนิต อยู่โพธิ์. พื้นฐานอารยธรรมไทยตอนดนตรีและนาฏศิลป์ไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2515.
- บุญช่วย โสวัตร. การวิเคราะห์เนื้อทำนองหลักของเพลงมอญบางขุนพรหม. บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล. 2538.
- ประดิษฐ์ อินทรนิล. ปริทรรศน์ดนตรีไทย. ชลบุรี : โรงพิมพ์กรมศิลปการพิมพ์, 2526.
- ประทีป เล้ารัตนอารีย์. ดนตรีมีคุณทุกอย่างไป. กาญจนานิเทศสมโภชเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. ชลบุรี : ชลบุรีการพิมพ์, 2538.
- ปัญญา รุ่งเรือง. ระบบเสียงดนตรีสยาม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- พูนพิศ อมาตยกุล. ดนตรีวิจิตร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สยามสมัยจำกัด, 2529
- พูนพิศ อมาตยกุล และ แอนันท์. นามานุกรมศิลปินเพลงไทยในรอบ 200 ปีแห่งกรุงรัตนโกสินทร์.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์, 2526.
- มนตรี ตราโมท. ศัพท์สังคีต. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร, 2507.
- มนตรี ตราโมท. "ดนตรีสมัยอยุธยา," ใน โสมส่องแสง. บรรณาธิการ โดย เสรี หวังในธรรม.
และ สดจิตต์ วงษ์เทศ. หน้า 20 - 21. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์,
2527.

- มนตรี ภู่งาม. สังคีตวิทยา. ภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ วิทยาลัยครู นครราชสีมา, 2530. อัดสำเนา.
- มานพ วิสุทธิแพทย์. ดนตรีไทยวิเคราะห์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2533.
- วิภา คงคากุล. "ความสำคัญของดนตรีต่อสังคม," ถนนดนตรี. 1(1):35; ตุลาคม 2539.
- วีรชาติ เปรมานนท์. ดนตรีไทยแนวใหม่ช่วงปี 2520 - 2530. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- วิมาลา ศิริพงษ์. การสืบทอดวัฒนธรรมดนตรีไทยในสังคมไทยปัจจุบัน ศึกษากรณีสกุล พาทย์โกสัลและสกุลศิลปบรรเลง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์, 2534. ถ่ายเอกสาร.
- วิมลศรี อุปรมัย. ดนตรีในระบบการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : ห.จ.ก. รวมใจสหกิจ, ม.ป.ป.
- สงบศึก ชรรณวิหาร. แนวคิดและวิธีการของมนตรี ตราโมทย์ ในการอนุรักษ์ถ่ายทอดดนตรีไทย และเพลงไทย. วิทยานิพนธ์ 2534. อัดสำเนา.
- สวัสดิ์ ภูเขาทอง. การดนตรีไทยและทางเข้าสู่ดนตรีไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรือนแก้ว, 2532.
- อรรณพ บรรจงศิลป์ และ โกวิท ันตศิริ. วิวัฒนาการของดนตรีไทยสมัยรัตนโกสินทร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- อรรณพ บรรจงศิลป์ และคณะ. ความคิดและภูมิปัญญาไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- อุทิศ นาคสวัสดิ์. ทฤษฎีและการปฏิบัติดนตรีไทย ภาค 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญการพิมพ์, 2512.
- Ketukaenchan, Somsak. The Thang of The Khong Wong Yai and Ranat Ek. Ph.d., Thesis. n.p. : University of York, 1986. photocopied.
- Morton, David. "Thailand," in The New Grove Dictionary of Music and Musicians. London : edited by Stanley Sadie, 1980.

Ketukaenchan, Somsak. The Thang of The Khong Wong Yai and Ranat

Ek. Ph.d., Thesis. n.p. : University of York, 1986.

photocopied.

Morton, David. "Thailand," in The New Grove Dictionary of Music

and Musicians. London : edited by Stanley Sadie, 1980.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ประวัติและผลงาน

รอง

ครูเชื้อ ดนตรีรส

1. ประวัติและผลงาน

1.1	วัน เดือน ปี เกิด	5 มีนาคม 2460
1.2	ภรรยาชื่อ	นางฉวี ดนตรีรส มีบุตร 3 คน
1.3	ภูมิลำเนาเดิม	อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
1.4	ที่อยู่ปัจจุบัน	33/3 ตำบลอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

2. ประวัติการศึกษาและฝึกอบรม

- 2.1 สำเร็จชั้นประถมศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่ภาคปลาย จากโรงเรียนผู้ใหญ่ 5 (ถนนบรมกิตติทอง) ถนนรองเมือง อำเภอปทุมวัน จังหวัดพระนคร เมื่อปี พ.ศ. 2492
- 2.2 เรียนดนตรีไทย (เป่าพาทย์) เรียนฆ้องวงใหญ่ เมื่ออายุ 8 ขวบ กับบิดาชื่อ ครูสิงห์โต ดนตรีรส ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 2.3 เรียนดนตรีไทย (เป่าพาทย์) ทางระนาดเอก ฆ้องวงใหญ่ เมื่ออายุ 15 ปี กับคุณอา คือ ครูหรั่ง ดนตรีรส
- 2.4 เรียนดนตรีไทย ทางระนาดเอกกับครูหลวงประดิษฐ์ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) เมื่ออายุได้ 19 ปี ที่กรุงเทพมหานคร
- 2.5 เรียนดนตรีไทย ทางระนาดทุ้ม ฆ้องวงใหญ่ ต่อเนื่องกับ คุณครูพุ่ม ปา-ปุระวาท เมื่ออายุ 36 ปี ที่กรุงเทพมหานคร

3. ประสบการณ์ในการรับราชการและด้านการสอน

- 3.1 รับราชการที่กรมประชาสัมพันธ์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2496 ถึง พ.ศ. 2500

เป็นข้าราชการวิสามัญพิเศษเกษียณแล้ว รวมระยะเวลา 5 ปี

- 3.2 รับราชการที่กรมตำรวจ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2502 ถึง พ.ศ.2511 รวมระยะเวลา 10 ปี ประจำแผนกผู้ร้าย กกรมตำรวจ
- 3.3 ทำการสอนที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อปี พ.ศ.2514 ถึง พ.ศ.2515
- 3.4 ทำการสอนที่โรงเรียนบดินทร์เดชา เมื่อปี พ.ศ.2520 ถึง พ.ศ.2521
- 3.5 ทำการสอนที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เมื่อปี พ.ศ. 2521 ถึง พ.ศ.2526
- 3.6 ทำการสอนที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง ตั้งแต่ปี พ.ศ.2526 ถึง ปัจจุบัน
- 3.7 ทำการสอนที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 ถึง ปัจจุบัน
- 3.8 ทำการสอนที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2528 ถึง พ.ศ.2535
- 3.9 ทำการสอนที่วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ตั้งแต่ปี พ.ศ.2528 ถึง พ.ศ.2535
- 3.10 ทำการสอนที่วิทยาลัยครูพระนคร ตั้งแต่ปี พ.ศ.2532 ถึง ปัจจุบัน

4. การบริการสังคมวิชาการ

- 4.1 เป็นกรรมการประกวดดนตรีไทยของมูลนิธิหลวงประดิษฐ์ไพเราะ
- 4.2 เป็นพิธีกรไหว้ครูดนตรีไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2515 ถึงปัจจุบัน

5. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

- 5.1 เข้าร่วมกิจกรรมทางดนตรีไทย ในงานแสดงดนตรีไทยอุดมศึกษาและได้รับเชิญให้ร่วมบรรเลงดนตรีไทยกับสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ รวม 4 ครั้ง
- 5.2 เข้าร่วมงานส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทยของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2527 จนถึงปัจจุบัน
- 5.3 เข้าร่วมสร้างเกณฑ์ประเมินการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย วงปี่พาทย์และเครื่องหนัง ของทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ.2536

6. ผลงานทางวิชาการ

- 6.1 หนังสือโน้ตอักษรเพลงไทย ข้อด้วง
- 6.2 หนังสือโน้ตอักษรเพลงไทย ข้ออู๋
- 6.3 หนังสือโน้ตอักษรเพลงไทย ข้ออู๋

7. ผลงานในการแต่งเพลง

- 7.1 เพลงโหมโรงศรีอยุธยา
- 7.2 เพลงโหมโรงสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี
- 7.3 เพลงโหมโรงพระนคร
- 7.4 เพลงโหมโรงศรีปทุม
- 7.5 เพลงกุ่มรีนเถา แต่งขยายเป็นสามชั้นและตัดลงเป็นชั้นเดียว ส่วนสองชั้นเป็นของเดิม
- 7.6 เพลงดาบี่สาละมัดเถา
- 7.7 เพลงขม่นาลีเถา

8. ตำแหน่งปัจจุบัน

ผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านดนตรี ศิลปินอาวุโส มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข

เพลงส้อมห้าไม้ โน้ตเพลง ตะโพน กลองทัด และฉิ่ง

เพลงส้อมไทย

_ล_ล	_ท_มรด	_ร_ร	_ร_ช
_คู้บคิง	_คู้บเท่ง	_คิง_เท่ง	_คิง_คู้บ
----	----	----	----ค้อม
___จิ่ง	___ฉับ	___จิ่ง	___ฉับ

_ล_ล	_ท_ร	___ม	___ฟ	_ร_มฟ	_ล_ก	_ร_ท	_ล_ฟ
___คิง	___กะ	___คู้บ	_คิง_คู้บ	___เท่ง	___กะ	___คู้บ	_คิง_คู้บ
----	----	----	----ค้อม	----	----	----	----ค้อม
___จิ่ง	___ฉับ	___จิ่ง	___ฉับ	___จิ่ง	___ฉับ	___จิ่ง	___ฉับ

_ดดด	_ก_ล	_ม_ท	มร_ม	_ร_มฟ	_ล_ม	_ล_ท---	ฟมร_ท
___เท่ง	__ตึงตึง	_ตึง_ตื๋บ	_กั๋ง_เท่ง	__ตื๋บตึง	__ตื๋บเท่ง	_ตึง_เท่ง	_ตึง_ตื๋บ
----	-----	-----	___ต้อม	----	-----	-----	___ต้อม
___ลั๋ง	___ลั๊บ	___ลั๋ง	___ลั๊บ	___ลั๋ง	___ลั๊บ	___ลั๋ง	___ลั๊บ

___ท	_ท_ท	_ชชช	_ล_ท	_ล_ท	_ร_มฟ	_ล_ฟ ^๑	__ฟมร
___เท่ง	ตึงตื๋บ__	เท่ง_ตึงตื๋บ_เท่งตึงตื๋บ	___เท่ง	ตึงตื๋บ__	เท่ง_ตึงตื๋บ_เท่งตึงตื๋บ	___เท่ง	ตึงตื๋บ__
----	_ตุม__	___ตุม	___ตุม	----	_ต้อม__	___ต้อม	___ต้อม
___ลั๋ง	___ลั๊บ	___ลั๋ง	___ลั๊บ	___ลั๋ง	___ลั๊บ	___ลั๋ง	___ลั๊บ

_ฝ_ม	_ร_--	ดลก_ท	__ดรม	_ก_ท	_ก_ล	___ช	___ท
_ตึง_เท่ง	_กะ_ตื๋บ	_ตึง_ตื๋บ	_ตึง_ตื๋บ_เท่ง	__ตื๋บตึง	__ตื๋บเท่ง	_กะ_ตื๋บ	ตึง_ตื๋บ
___ตุม	___ตุม	___ตุม	---	_ตุม__	___ตุม	___ต้อม	___ต้อม
___ลั๋ง	___ลั๊บ	___ลั๋ง	___ลั๊บ	___ลั๋ง	___ลั๊บ	___ลั๋ง	___ลั๊บ

เพลงเสมอเข้าที่

_ล_ล	_ท_ฬมร	_ร_ร	_ร_ษ
_ตืบตึง	_ตืบแท่ง	_ตึง_แท่ง	_ตึง_ตืบ
---	---	---	---ต้อม
___ลิ่ง	___ลืบ	___ลิ่ง	___ลืบ

___ช	_ช_ช	___ล	___ท	_ล_ช	_ล_ท	_ล_ท	_ร_ท
___ตึง	___ทะ	___ตืบ	ตึง_ตืบ	___แท่ง	___ทะ	___ตืบ	ตึง_ตืบ
---	---	---	---ต้อม	---	---	---	---ต้อม
___ลิ่ง	___ลืบ	___ลิ่ง	___ลืบ	___ลิ่ง	___ลืบ	___ลิ่ง	___ลืบ

__ชลท	_ร_ม	_ช_ม	_ร_ท	_ร_ม	_ร_ท	ทท_ด	ดล_ช
___เท่ง	__ตึงตึง	_ตึง_ตื๋	_กึ่ง_เท่ง	__ตื๋ตึง	__ตื๋เท่ง	_ตึง_เท่ง	_ตึง_ตื๋
----	----	----	___ต้อม	----	----	----	___ต้อม
___จึ่ง	___ลับ	___จึ่ง	___ลับ	___จึ่ง	___ลับ	___จึ่ง	___ลับ

___ช	_ช_ช	__ดรม	_ช_ด	_ท_ร	_ท_ด	ดล_ช	ชช_ม
___เท่ง	ตึงตื๋__	เท่ง_ตึงตื๋	เท่ง_ตึงตื๋	___เท่ง	ตึงตื๋__	เท่ง_ตึงตื๋	เท่ง_ตึงตื๋
----	_ตม_	___ตม	___ตม	----	_ต้อม_	___ต้อม	___ต้อม
___จึ่ง	___ลับ	___จึ่ง	___ลับ	___จึ่ง	___ลับ	___จึ่ง	___ลับ

_ชชช	_ด_ร	__ดรม	_ช_ด	_ร_ท	_ด_ช	_ดชช	_ช_ช
_ตึง_เท่ง	_ดะ_ตื๋	_ตึง_ตื๋	_ตึง_ตื๋_เท่ง	__ตื๋ตึง	__ตื๋_เท่ง	_ดะ_ตื๋	_ตึง_ตื๋
___ตม	___ตม	___ตม	----	_ตม_	___ตม	___ต้อม	___ต้อม
___จึ่ง	___ลับ	___จึ่ง	___ลับ	___จึ่ง	___ลับ	___จึ่ง	___ลับ

เพลงเสมอมาร

_ด_ด	_ท_พมร	_ร_ร	_ร_ช
_ต_ต	_ต_ต	_ต_ต	_ต_ต
---	---	---	---
---	---	---	---

---	---	---	---	---	---	---	---
---	---	---	---	---	---	---	---
---	---	---	---	---	---	---	---
---	---	---	---	---	---	---	---

___ร	___	__คก	___ฝ	___ฝ	_ฝ_ฝ	..รฝ	_ล_ท
___เท่ง	__ตึงตึง	_ตึง_ตื๋	_กั้ง_เท่ง	__ตื๋ตึง	__ตื๋บเท่ง	_ตึง_เท่ง	_ตึง_ตื๋
___	___	___	___ต้อม	___	___	___	___ต้อม
___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ

___ฝ	_ฝ_	_ฝ_ม	มม_ฝ	_ท_ล	ลล_ท	___ท	___ร
___เท่ง	ตึงตื๋	เท่ง_ตึงตื๋	เท่งตึงตื๋	___เท่ง	ตึงตื๋	เท่ง_ตึงตื๋	เท่งตึงตื๋
___	_ต้อม_	___ต้อม	___ต้อม	___	_ต้อม_	___ต้อม	___ต้อม
___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ

_ฝ_ม	_ร_	คก_ท	__ครม	_ท_ร	_ท_ล	___ช	___ร
_ตึง_เท่ง	_ละ_ตื๋	_ตึง_ตื๋	_ตึงตื๋_เท่ง	__ตื๋ตึง	__ตื๋บ_เท่ง	_ละ_ตื๋	_ตึง_ตื๋
___ต้อม	___ต้อม	___ต้อม	___	_ต้อม_	___	___ต้อม	___ต้อม
___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ

เพลงเสมอผี

_ล_ล	_ท_พมร	_ร_ร	_ร_ช
_คืบคิง	_คืบเก่ง	_คิง_เก่ง	_คิง_คืบ
_____	_____	_____	_____ค้อม
_____ลิ่ง	_____จับ	_____ลิ่ง	_____จับ

_____ช	_ช_ช	_ฟ	_____ช	_ล_ล	_ล_ช	_____ฟ	_____ม
_____คิง	_____ละ	_____คืบ	_คิง_คืบ	_____เก่ง	_____ละ	_____คืบ	_คิง_คืบ
_____	_____	_____	_____ค้อม	_____	_____	_____	_____ค้อม
_____ลิ่ง	_____จับ	_____ลิ่ง	_____จับ	_____ลิ่ง	_____จับ	_____ลิ่ง	_____จับ

___ฟ	___ล	_ล_ก	__ตม	__รมฟ	_ล_ม	_ล_---	ฟมร_ก
___เท่ง	_ตั้งตั้ง	_ตั้ง_ต๊	_ทั้ง_เท่ง	__ต๊ตั้ง	__ต๊เบ่ง	_ตั้ง_เท่ง	_ตั้ง_ต๊
----	----	----	__ต้อม	----	----	----	__ต้อม
___จ๋	___จับ	___จ๋	___จับ	___จ๋	___จับ	___จ๋	___จับ

___ฟ	_ฟ_	_ฟ_ม	มม_ฟ	_ก_ล	ลล_ก	___ท	___ร
___เท่ง	ตั้งต๊	เท่ง_ตั้งต๊	เท่งตั้งต๊	___เท่ง	ตั้งต๊	เท่ง_ตั้งต๊	เท่งตั้งต๊
----	_ตม_	__ตม	__ตม	----	_ต้อม_	__ต้อม	__ต้อม
___จ๋	___จับ	___จ๋	___จับ	___จ๋	___จับ	___จ๋	___จับ

_ฟ_ม	_ร_	คกค_ก	__ครม	_ก_ร	_ก_ล	___ช	___ร
_ตั้ง_เท่ง	_กะ_ต๊	_ตั้ง_ต๊	_ตั้งต๊เบ่ง	__ต๊ตั้ง	__ต๊เบ่ง	_กะ_ต๊	_ตั้ง_ต๊
__ตม	__ตม	__ตม	----	_ตม_	__ตม	__ต้อม	__ต้อม
___จ๋	___จับ	___จ๋	___จับ	___จ๋	___จับ	___จ๋	___จับ

ภาคผนวก ค

เสมอภาษา โน้ตไทย หน้ากับ ตะโพน กลองทัด และฉิ่ง

เพลงเสมอลาว

___ช	__มร	ทรมร	_ม_ช
--ตูปตึง	--ตูปเท่ง	_ตึง_เท่ง	_ตึง_ตูป
----	----	----	___ต้อม
___ฉิ่ง	___ฉับ	___ฉิ่ง	___ฉับ

___ล	__กร	_ม_ร	_ชดก	___ร	_ช__	มชลช	_กรม
___ตึง	___ณะ	___ตูป	_ตึง_ตูป	___เท่ง	___ณะ	___ตูป	_ตึง_ตูป
----	----	----	___ต้อม	----	----	----	___กล่อม
___ฉิ่ง	___ฉับ	___ฉิ่ง	___ฉับ	___ฉิ่ง	___ฉับ	___ฉิ่ง	___ฉับ

___ช	__มช	_ชลก	รช_ช	___มร	มช___	รชลก	รช_ก
___เท่ง	__ตึงตึง	_ตึง_ต๊ับ	_กั้ง_เท่ง	__ต๊ับตึง	__ต๊ับเท่ง	_ตึง_เท่ง	_ตึง_ต๊ับ
---	---	---	___ต้อม	---	---	---	___ต้อม
___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ

___ม	__ม	__ทร	__ลก	__ลก	รช__	มชลช	_กรม
___เท่ง	ตึงต๊ับ__	เท่ง_ตึงต๊ับ	เท่งตึงต๊ับ	___เท่ง	ตึงต๊ับ__	เท่ง_ตึงต๊ับ	เท่งตึงต๊ับ
---	_ตม__	___ตม	___ตม	---	_ต้อม__	___ต้อม	___ต้อม
___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ

__มม	มม__	รรกร	กรรกก	__ลก	รช__	มชลช	กร_ร
_ตึง_เท่ง	_ต๊ะ_ต๊ับ	_ตึง_ต๊ับ	_ตึงต๊ับเท่ง	__ต๊ับตึง	__ต๊ับเท่ง	_ต๊ะ_ต๊ับ	_ตึง_ต๊ับ
___ตม	___ตม	___ตม	---	_ตม__	___ตม	___ต้อม	___ต้อม
___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ

เพลงเสมอชก

___ช	_ช_ร	_ร_ม	รณฟช
__ตืบตึง	__ตืบเท่ง	_ตึง_เท่ง	_ตึง_ตืบ
___	___	___	___ต้อม
___จ๋ิง	___จ๊ับ	___จ๋ิง	___จ๊ับ

___	นฟชด	_ช_ฟ	มรณฟ	_ก_ก	_ฟ__	_ช_ด	กชดฟ
___จ๋ิง	___กะ	___ตืบ	_ตึง_ตืบ	___เท่ง	___กะ	___ตืบ	_ตึง_ตืบ
___	___	___	___ต้อม	___	___	___	___ต้อม
___จ๋ิง	___จ๊ับ	___จ๋ิง	___จ๊ับ	___จ๋ิง	___จ๊ับ	___จ๋ิง	___จ๊ับ

----	มฬชล	_ช_ก	_ม_ร	____ร	____ร	__คก	_จ_ช
___เท่ง	__ตึงตึง	_ตึง_ตื๋บ	_กั้ง_เท่ง	__ตื๋บตึง	__ตื๋บเท่ง	_ตึง_เท่ง	_ตึง_ตื๋บ
----	----	----	___ต้อม	----	----	----	___ต้อม
___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ

ทลชร	_ช__	รชลก	_ค_ร	_ช_ช	_ร__	มคมร	_ค_ท
___เท่ง	ตึงตื๋บ__	เท่ง_ตึงตื๋บ	เท่งตึงตื๋บ	___เท่ง	ตึงตื๋บ__	เท่ง_ตึงตื๋บ	เท่งตึงตื๋บ
----	_ตม__	___ตม	___ตม	----	_ต้อม__	___ต้อม	___ต้อม
___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ

----	ลกคร	_ค_ท	_จ_ช	_ฬ_ช	_จ__	คคชฬ	_ม_ร
_ตึง_เท่ง	_คช_ตื๋บ	_ตึง_ตื๋บ	_ตึงตื๋บ_เท่ง	__ตื๋บตึง	__ตื๋บเท่ง	_คช_ตื๋บ	_ตึง_ตื๋บ
___ตม	___ตม	___ตม	----	_ตม__	___ตม	___ต้อม	___ต้อม
___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ

เพลงเสมอหน้า

___ช	__ฟมร	_ร_ท	รณฟช
__ตูปตึง	__ตูปเท่ง	_ตึง_เท่ง	_ตึง_ตูป
---	---	---	___ต้อม
___ลิ่ง	___ล๊ับ	___ลิ่ง	___ล๊ับ

___ช	___ล	_ท_ล	_ฟมฟ	รณมฟ	รณมฟ	รณมฟ	รณมน
___ตึง	___ณะ	___ตูป	_ตึง_ตูป	___เท่ง	___ณะ	___ตูป	_ตึง_ตูป
---	---	---	___ต้อม	---	---	---	___ต้อม
___ลิ่ง	___ล๊ับ	___ลิ่ง	___ล๊ับ	___ลิ่ง	___ล๊ับ	___ลิ่ง	___ล๊ับ

_ก_ม	_ร_ม	ชรมก	รช_ช	___ล	_ม___	ฟรมฟ	_ม_ก
___เก่ง	__ตึงตึง	_ตึง_ต๊ิบ	_กึ่ง_เก่ง	__ต๊ิบตึง	__ต๊ิบเก่ง	_ตึง_เก่ง	_ตึง_ต๊ิบ
___	___	___	___ต้อม	___	___	___	___ต้อม
___จึ่ง	___จับ	___จึ่ง	___จับ	___จึ่ง	___จับ	___จึ่ง	___จับ

___ม	_ม___	รท_ร	_ล_ท	_ช_ล	_ม___	ฟรมฟ	_มมม
___เก่ง	ตึงต๊ิบ__	เก่ง_ตึงต๊ิบ	เก่งตึงต๊ิบ	___เก่ง	ตึงต๊ิบ__	เก่ง_ตึงต๊ิบ	เก่งตึงต๊ิบ
___	_ตม___	___ตม	___ตม	___	_ต้อม___	___ต้อม	___ต้อม
___จึ่ง	___จับ	___จึ่ง	___จับ	___จึ่ง	___จับ	___จึ่ง	___จับ

___มม	มม___	รท_ร	_ล_ท	_ช_ล	_ม___	ฟรมฟ	_ม_ก
_ตึง_เก่ง	_ล_ต๊ิบ	_ตึง_ต๊ิบ	_ตึงต๊ิบเก่ง	_ต๊ิบตึง	_ต๊ิบเก่ง	_ล_ต๊ิบ	_ตึง_ต๊ิบ
___ตม	___ตม	___ตม	___	_ตม___	___ตม	___ต้อม	___ต้อม
___จึ่ง	___จับ	___จึ่ง	___จับ	___จึ่ง	___จับ	___จึ่ง	___จับ

เพลงเสมอมอญ

_ช__	ชช_ร	มรคร	_ม_ฬ
--ตื๋บตึง	--ตื๋บเทิง	_ตึง_เทิง	_ตึง_ตื๋บ
---	---	---	___ต้อม
___จ๋ิง	___จ๋ับ	___จ๋ิง	___จ๋ับ

_ชฟก	ฟฟฟ	กรลช	_ฟ_ม	_ฟมล	มฟมม	_ล_ล	รล_ม
___ตึง	___ละ	___ตื๋บ	_ตึง_ตื๋บ	___เทิง	___ละ	___ตื๋บ	_ตึง_ตื๋บ
---	---	---	___ต้อม	---	---	---	___ต้อม
___จ๋ิง	___จ๋ับ	___จ๋ิง	___จ๋ับ	___จ๋ิง	___จ๋ับ	___จ๋ิง	___จ๋ับ

_มรม	ชมรม	ชมรม	ชมรร	_มมม	ชมรด	_รดด	_ทลล
___เท่ง	__ตึงตึง	_ตึง_ตื๊บ	_กั๊ง_เท่ง	__ตื๊บตึง	__ตื๊บเท่ง	_ตึง_เท่ง	_ตึง_ตื๊บ
----	----	----	___ต้อม	----	----	----	___ต้อม
___ลั้ง	___ลั๊บ	___ลั้ง	___ลั๊บ	___ลั้ง	___ลั๊บ	___ลั้ง	___ลั๊บ

ลทลล	ทมรร	ทมรร	ลทลล	มลชล	มลชล	มลชล	_ค__
___เท่ง	ตึงตื๊บ__	เท่ง_ตึงตื๊บ_	เท่งตึงตื๊บ_	___เท่ง	ตึงตื๊บ__	เท่ง_ตึงตื๊บ_	เท่งตึงตื๊บ_
----	_ตุม__	___ตุม	___ตุม	----	_ต้อม__	___ต้อม	___ต้อม
___ลั้ง	___ลั๊บ	___ลั้ง	___ลั๊บ	___ลั้ง	___ลั๊บ	___ลั้ง	___ลั๊บ

_ม_ร	_ค_ก	ลชลก	คร__	_ล_ช	_ร_ช	พมรม	_ร_ร
_ตึง_เท่ง	_ถะ_ตื๊บ	_ตึง_ตื๊บ	_ตึงตื๊บ_เท่ง	__ตื๊บตึง	__ตื๊บเท่ง	_ถะ_ตื๊บ	_ตึง_ตื๊บ
___ตุม	___ตุม	___ตุม	----	_ตุม__	___ตุม	___ต้อม	___ต้อม
___ลั้ง	___ลั๊บ	___ลั้ง	___ลั๊บ	___ลั้ง	___ลั๊บ	___ลั้ง	___ลั๊บ

ภาคผนวก ง

เสนอแปลไม้ โต้ไทย หน้ากับ ตะโพน กลองทัด และฉิ่ง

เพลงพราหมณ์ออก

___ก	__กท	_ล_ท	_ร_ม	_ร_ช	_ล_ม	_ล_ชฟ	___ด
___ติง	___กะ	___ตีบ	_ติง_ตีบ	___เท่ง	___ละ	___ตีบ	_ติง_ตีบ
---	---	---	___ต้อม	---	---	---	___ต้อม
___จิ้ง	___ลับ	___จิ้ง	___ลับ	___จิ้ง	___ลับ	___จิ้ง	___ลับ

---	__คทล	___ก	__กท	---	__เฟมร	___ม	__มม
___เท่ง	__ติงติง	_ติง_ตีบ	_กึ่ง_เท่ง	___ตีบติง	___ตีบเท่ง	_ติง_เท่ง	_ติง_ตีบ
---	---	---	___ต้อม	---	---	---	___ต้อม
___จิ้ง	___ลับ	___จิ้ง	___ลับ	___จิ้ง	___ลับ	___จิ้ง	___ลับ

___ร	___ล	___ร	___ม	___ล	___ฟ	___	___ล
___เท่ง	___ตึงตึง	___ตึง_ตื๋	___กั๋ง_เท่ง	___ตื๋บตึง	___ตื๋บเท่ง	___ตึง_เท่ง	___ตึง_ตื๋
___	___	___	___ต้อม	___	___	___	___ต้อม
___ลั้ง	___ลั๊	___ลั้ง	___ลั๊	___ลั้ง	___ลั๊	___ลั้ง	___ลั๊

___ล	___ล_ล	___ล_ท	___ตรม	___ล_ล	___ท_ทลซ	___ล	___ลล
___ตึง	___ณะ	___ตื๋	___ตึง_ตื๋	___เท่ง	___ณะ	___ตื๋	___ตึง_ตื๋
___	___	___	___ต้อม	___	___	___	___ต้อม
___ลั้ง	___ลั๊	___ลั้ง	___ลั๊	___ลั้ง	___ลั๊	___ลั้ง	___ลั๊

___ร_ร	___ม_คทล	___ก	___ทท	___ร	___ท	___ตรม	___ร
___เท่ง	ตึงตื๋	เท่ง_ตึงตื๋	เท่ง_ตึงตื๋	___เท่ง	ตึงตื๋	เท่ง_ตึงตื๋	เท่ง_ตึงตื๋
___	___ต้อม	___ต้อม	___ต้อม	___	___ต้อม	___ต้อม	___ต้อม
___ลั้ง	___ลั๊	___ลั้ง	___ลั๊	___ลั้ง	___ลั๊	___ลั้ง	___ลั๊

_ร_ช	_..ลก	_ล_ก	_ร_ก	___ม	_ร_ล	___ล	___ล
_ติง_เก่ง	_ณะ_ตูป	_ติง_ตูป	_ติง_ตูป_เก่ง	___ตูป_ติง	___ตูป_เก่ง	_ณะ_ตูป	_ติง_ตูป
___ตุม	___ตุม	___ตุม	---	_ตุม---	___ตุม	___ต้อม	___ต้อม
___ลิ่ง	___ล็บ	___ลิ่ง	___ล็บ	___ลิ่ง	___ล็บ	___ลิ่ง	___ล็บ

ภาคผนวก จ

เสมอแก้วไม้ ไน้ตไทย หน้ำกับ ตะโพน กลองกัศ และฉิ่ง

เพลงเสมอเถร

_ล_ล	_ท_ฬมร	__รร	_ร_ษ
__ตืบติง	__ตืบเท่ง	_ติง_เท่ง	_ติง_ตืบ
----	----	----	___ต้อม
___ฉิ่ง	___ฉับ	___ฉิ่ง	___ฉับ

___ษ	_ษ_ษ	___ล	___ษ	__ฬม	_ฬ_ษ	___ล	___ท
___ติง	___ทะ	___ตืบ	_ติง_ตืบ	___เท่ง	___ทะ	___ตืบ	_ติง_ตืบ
----	----	----	___ต้อม	----	----	----	___ต้อม
___ฉิ่ง	___ฉับ	___ฉิ่ง	___ฉับ	___ฉิ่ง	___ฉับ	___ฉิ่ง	___ฉับ

----	___ชฟ	----	___ล	----	___ชฟ	----	___ท
___เท่ง	___ตึงตึง	___ตึง_ตื๋บ	___ทั้ง_เท่ง	___ตื๋บตึง	___ตื๋บเท่ง	___ตึง_เท่ง	___ตึง_ตื๋บ
----	----	----	___ต้อม	----	----	----	___ต้อม
___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ

___ชลก	___ร_ม	___ช_ม	___ร_ท	___ร_ม	___ร_ท	ทท_ล	ลล_ฟ
___เท่ง	___ตึงตึง	___ตึง_ตื๋บ	___ทั้ง_เท่ง	___ตื๋บตึง	___ตื๋บเท่ง	___ตึง_เท่ง	___ตึง_ตื๋บ
----	----	----	___ต้อม	----	----	----	___ต้อม
___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ

___มมม	___ฟ_ล	___ล_ท	___ดรม	___รมฟ	___ล_ม	___ลร_	ฟมร_ท
___ตึง	___ละ	___ตื๋บ	___ตึง_ตื๋บ	___เท่ง	___ละ	___ตื๋บ	___ตึง_ตื๋บ
----	----	----	___ต้อม	----	----	----	___ต้อม
___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ

___ฟ	_ฟ__	_ฟ_ม	มม_ฟ	_ก_ล	ลล_ก	___ก	___ร
___เท่ง	ตึงตืบ__	เท่ง_ตึงตืบ_	เท่งตึงตืบ	___เท่ง	ตึงตืบ__	เท่ง_ตึงตืบ_	เท่งตึงตืบ
___	_ตุม__	___ตุม	___ตุม	___	_ต้อม__	___ต้อม	___ต้อม
___จ๋	___จับ	___จ๋	___จับ	___จ๋	___จับ	___จ๋	___จับ

_ฟ_ม	_ร__	คทล_ท	___ดรม	_ก_ร	_ก_ล	___ช	___ร
_คิง_เท่ง	_กะ_ตืบ	_คิง_ตืบ	_คิงตืบ_เท่ง	___ตืบคิง	___ตืบ_เท่ง	_กะ_ตืบ	_คิง_ตืบ
___ตุม	___ตุม	___ตุม	___	_ตุม__	___ตุม	___ต้อม	___ต้อม
___จ๋	___จับ	___จ๋	___จับ	___จ๋	___จับ	___จ๋	___จับ

ภาคผนวก ฉ

เสมอสืบหาไม้ โน้ตไทย หน้ากับ ตะโพน กลองทัด และฉิ่ง

เพลงเสมอสามลา

_ล_ล	_ท_ฝมร	__รร	_ร_ช
__คืบตึง	__คืบแท่ง	_ตึง_แท่ง	_ตึง_คืบ
_____	_____	_____	___ต้อม
___ฉิ่ง	___ฉับ	___ฉิ่ง	___ฉับ

_ล_ล	_ท_ร	___ม	___ฝ	__รมฝ	_ล_ท	_ร_ท	_ล_ฝ
___ตึง	___ละ	___คืบ	_ตึง_คืบ	___แท่ง	___ละ	___คืบ	_ตึง_คืบ
_____	_____	_____	___ต้อม	_____	_____	_____	___ต้อม
___ฉิ่ง	___ฉับ	___ฉิ่ง	___ฉับ	___ฉิ่ง	___ฉับ	___ฉิ่ง	___ฉับ

_ดดต	_ก_ก	_มร_ก	มร_ม	_ร_ม	_ล_ม	_ล_ร_	พมร_ก
___เท่ง	__ตึงตึง	_ตึง_ต๊ิบ	_กั้ง_เท่ง	__ต๊ิบตึง	__ต๊ิบเท่ง	_ตึง_เท่ง	_ตึง_ต๊ิบ
---	---	---	___ต้อม	---	---	---	___ต้อม
___ลั้ง	___ลั๊บ	___ลั้ง	___ลั๊บ	___ลั้ง	___ลั๊บ	___ลั้ง	___ลั๊บ

___ก	_ก_ก	_ชชช	_ล_ก	__ชลก	_ร_ม	_ช_ม	_ร_ก
___เท่ง	__ตึงตึง	_ตึง_ต๊ิบ	_กั้ง_เท่ง	__ต๊ิบตึง	__ต๊ิบเท่ง	_ตึง_เท่ง	_ตึง_ต๊ิบ
---	---	---	___ต้อม	---	---	---	___ต้อม
___ลั้ง	___ลั๊บ	___ลั้ง	___ลั๊บ	___ลั้ง	___ลั๊บ	___ลั้ง	___ลั๊บ

___ก	_ก_ก	_ชชช	_ล_ก	__ดทม	_ช_ล	_ช_ฟ	_ม_ร
___เท่ง	__ตึงตึง	_ตึง_ต๊ิบ	_กั้ง_เท่ง	__ต๊ิบตึง	__ต๊ิบเท่ง	_ตึง_เท่ง	_ตึง_ต๊ิบ
---	---	---	___ต้อม	---	---	---	___ต้อม
___ลั้ง	___ลั๊บ	___ลั้ง	___ลั๊บ	___ลั้ง	___ลั๊บ	___ลั้ง	___ลั๊บ

___ร	__ร_ร	___ด	___ก	___ม	___รค	___	___ม
___เก่ง	__ติงติง	_ติง_ต๊ิบ	_กั้ง_เก่ง	__ต๊ิบติง	__ต๊ิบเก่ง	_ติง_เก่ง	_ติง_ต๊ิบ
___	___	___	___ต้อม	___	___	___	___ต้อม
___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ

_ฟ_ม	_ร__	คทล_ก	__ครม	___ด	___ชฟ	___	___ด
___เก่ง	__ติงติง	_ติง_ต๊ิบ	_กั้ง_เก่ง	__ต๊ิบติง	__ต๊ิบเก่ง	_ติง_เก่ง	_ติง_ต๊ิบ
___	___	___	___ต้อม	___	___	___	___ต้อม
___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ

___ด	___ก	_ก_ก	___ร	__รมฟ	_ด_ม	_ลร__	ฟมร_ก
___ติง	___กะ	___ต๊ิบ	_ติง_ต๊ิบ	___เก่ง	___กะ	___ต๊ิบ	_ติง_ต๊ิบ
___	___	___	___ต้อม	___	___	___	___ต้อม
___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ

___ก	_ก_ก	_ชชช	_จ_ก	_จ_ร	__รพ	_จ_ผล	__พมร
___เท่ง	ตั้งต๊ิบ__	เท่ง_ตั้งต๊ิบ	เท่งตั้งต๊ิบ	___เท่ง	ตั้งต๊ิบ__	เท่ง_ตั้งต๊ิบ	เท่งตั้งต๊ิบ
___	_ตม__	___ตม	___ตม	___	_ต้อม__	___ต้อม	___ต้อม
___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ

_พ_ม	_ร__	ดกจ_ก	__จรม	_ก_ร	_ก_ล	___ช	___ร
_ตั้ง_เท่ง	_ละ_ต๊ิบ	_ตั้ง_ต๊ิบ	_ตั้งต๊ิบเท่ง	__ต๊ิบตั้ง	__ต๊ิบเท่ง	_ละ_ต๊ิบ	_ตั้ง_ต๊ิบ
___ตม	___ตม	___ตม	___	_ตม__	___ตม	___ต้อม	___ต้อม
___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ

ภาคผนวก ข

เสมอสิบหกไม้ โต้ไทย หน้ากับ ตะโพน กลองทัด และฉิ่ง

เพลงบาทสนั่น

___ด	___ร	___ร	___ด	___ด	___ร	___ร	___ด
___ตีบ	___เพลิง	___ตีบ_เพลิง	___ตีบ	___ตีบ	___เพลิง	___ตีบ_เพลิง	___ตีบ
---	---	---	---	---	---	---	---
___ฉิ่ง	___ฉับ	___ฉิ่ง	___ฉับ	___ฉิ่ง	___ฉับ	___ฉิ่ง	___ฉับ

___ด	___ฟมร	___ม	___มม	___ร	___ดทล	___ท	___ร
___ตีง	___ตีบ_เพลิง	___ตีง	___ตีบ	---	___ตีบ	___ฉะ	___ตีบ
---	---	---	---	---	---	---	---
___ฉิ่ง	___ฉับ	___ฉิ่ง	___ฉับ	___ฉิ่ง	___ฉับ	___ฉิ่ง	___ฉับ

---	---	---	---	---	---	---	---
---	---	---	---	---	---	---	---
---	---	---	---	---	---	---	---
---	---	---	---	---	---	---	---

---	---	---	---	---	---	---	---
---	---	---	---	---	---	---	---
---	---	---	---	---	---	---	---
---	---	---	---	---	---	---	---

---	---	---	---	---	---	---	---
---	---	---	---	---	---	---	---
---	---	---	---	---	---	---	---
---	---	---	---	---	---	---	---

_ด_ล	_ช_ฬ	ฬฬ_ช	ชช_ล	_ค_ร	_ค_ล	ลล_ช	ชช_ฬ
_ติง_เท่ง	_ถะ_ตืบ	_ติง_ตืบ	_ติงตืบ_เท่ง	_ตืบติง	_ตืบ_เท่ง	_ถะ_ตืบ	_ติง_ตืบ
----	---ตุม	---ตุม	----	_ตุม--	---ตุม	---ต้อม	---ต้อม
---จิ้ง	---จับ	---จิ้ง	---จับ	---จิ้ง	---จับ	---จิ้ง	---จับ

---ฬ	_ฬ_ฬ	_ล_ฬล	_ฬมร	---ร	_คทล	---ท	_ฬ_ม
_ตืบ_เท่ง	_ติง_ตืบ	_ตืบ_เท่ง	_ติง_ตืบ	_ตืบ_เท่ง	_ติง_ตืบ	_เท่งติง_ตืบ	_เท่งติง_ตืบ
----	---ต้อม	----	---ต้อม	----	---ต้อม	---ต้อม	---ต้อม
---จิ้ง	---จับ	---จิ้ง	---จับ	---จิ้ง	---จับ	---จิ้ง	---จับ

_ร_ม	_ฬ_ม	_ร_ม	_ฬ_ท	---ร	_รร	_มฬม	รท_ร
_ติง_เท่ง	_ถะ_ตืบ	_ติง_ตืบ	_ติงตืบ_เท่ง	_ตืบติง	_ตืบ_เท่ง	_ถะ_ตืบ	_ติง_ตืบ
----	---ตุม	---ตุม	----	_ตุม--	---ตุม	---ต้อม	---ต้อม
---จิ้ง	---จับ	---จิ้ง	---จับ	---จิ้ง	---จับ	---จิ้ง	---จับ

___ร	_ร_ร	___ล	___ท	___ม	_มรด	___ร	___รร
___ตูป	_เพลิง	___ตูป_เพลิง	___ตูป	___ตูป	_เพลิง	___ตูป_เพลิง	___ตูป
---	---	---	---	---	---	---	---
___ลิ่ง	___ลัป	___ลิ่ง	___ลัป	___ลิ่ง	___ลัป	___ลิ่ง	___ลัป

_ล_ล	_ท_พน	___มร	___ท	_มรด	___รร	_ล_ร	___ล
___ลิ่ง	___ตูป_เพลิง	___ลิ่ง	___ตูป	---	___ตูป	___ละ	___ตูป
---	---	---	---	---	---	---	---
___ลิ่ง	___ลัป	___ลิ่ง	___ลัป	___ลิ่ง	___ลัป	___ลิ่ง	___ลัป

___ล	_ล_ล	_ร_ล	_ล_ม	___ล	_ล_ล	_ทลม	_ล_ท
---	___ตูป	___ละ	___ตูป_ลิ่ง	---	___ลิ่ง	___ตูป_ลิ่ง	___ตูป_เพลิง
---	---	---	---	---	---	---	---
___ลิ่ง	___ลัป	___ลิ่ง	___ลัป	___ลิ่ง	___ลัป	___ลิ่ง	___ลัป

___ก	___ด	_ด_ด	___ก	__รพ	_ด_ก	_ร_ก	_ล_ฟ
___เก่ง	__ถึงดิง	_ถึง_ตื๋	_ทั้ง_เก่ง	__ตื๋ดิง	__ตื๋เก่ง	__ตื๋ดิง	__ตื๋เก่ง
----	----	----	----	----	----	----	----
___จิง	___จับ	___จิง	___จับ	___จิง	___จับ	___จิง	___จับ

___ฟ	_ฟ_ฟ	_ล_ฟล	__ฟมร	___ร	__ลทล	___ก	___ร
__ตื๋เก่ง	_ถึง_ตื๋	__ตื๋เก่ง	_ถึง_ตื๋	__ตื๋เก่ง	_ถึง_ตื๋	_เก่งถึงตื๋	_เก่งถึงตื๋
----	___ต้อม	----	___ต้อม	----	___ต้อม	___ต้อม	___ต้อม
___จิง	___จับ	___จิง	___จับ	___จิง	___จับ	___จิง	___จับ

__ดก	_ก_ร	_ล_ร	__รพ	__ฟมร	_ม_ฟ	_ม_ฟ	_ช_ล
_ถึง_เก่ง	_ละ_ตื๋	_ถึง_ตื๋	_ถึงตื๋เก่ง	__ตื๋ดิง	__ตื๋เก่ง	_ละ_ตื๋	_ถึง_ตื๋
----	___ตุม	___ตุม	----	_ตุม---	___ตุม	___ต้อม	___ต้อม
___จิง	___จับ	___จิง	___จับ	___จิง	___จับ	___จิง	___จับ

___ด	_ด_ด	_ร_ท	_ด_ฟ	___ม	___ฟ	_ด_ด	_ท_ท
___ตื๋บ_เท่ง	_ติง_ตื๋บ	___ตื๋บ_เท่ง	_ติง_ตื๋บ	___ตื๋บ_เท่ง	_ติง_ตื๋บ	_เท่งติง_ตื๋บ	_เท่งติง_ตื๋บ
___	___ต้อม	___	___ต้อม	___	___ต้อม	___ต้อม	___ต้อม
___จั้ง	___จับ	___จั้ง	___จับ	___จั้ง	___จับ	___จั้ง	___จับ

___ร	___รร	_ม_ม	_ฝ_มร	___	___กรม	_ฝ_ม	_ร_ท
_ติง_เท่ง	_ละ_ตื๋บ	_ติง_ตื๋บ	_ติง_ตื๋บ_เท่ง	___ตื๋บติง	___ตื๋บ_เท่ง	_ละ_ตื๋บ	_ติง_ตื๋บ
___	___ตุม	___ตุม	___	_ตุม_	___ตุม	___ต้อม	___ต้อม
___จั้ง	___จับ	___จั้ง	___จับ	___จั้ง	___จับ	___จั้ง	___จับ

___	_ด_ด	_ท_ท	___ร	___ม	___ฟ	_ด_ด	_ท_ด
___ติง	___ละ	___ตื๋บ	_ติง_ตื๋บ	___เท่ง	___ละ	___ตื๋บ	_ติง_ตื๋บ
___	___	___	___ต้อม	___	___	___	___ต้อม
___จั้ง	___จับ	___จั้ง	___จับ	___จั้ง	___จับ	___จั้ง	___จับ

----	_ล_ล	_ท_ท	___ร	___ม	___ฟ	_ล_ล	_ท_ท
___เท่ง	__ตึงตึง	_ตึง_ตื๋	_กั๋ง_เท่ง	__ตื๋บตึง	__ตื๋บเท่ง	__ตื๋บตึง	__ตื๋บเท่ง
----	----	----	___ต้อม	----	----	----	___ต้อม
___ฉิ่ง	___ฉับ	___ฉิ่ง	___ฉับ	___ฉิ่ง	___ฉับ	___ฉิ่ง	___ฉับ

----	_ล_ล	_ท_ท	___ร	___ม	___ฟ	_ล_ล	_ท_ลร
___ตึง	___กะ	___ตื๋	_ตึง_ตื๋	___เท่ง	___กะ	___ตื๋	_ตึง_ตื๋
----	----	----	___ต้อม	----	----	----	___ต้อม
___ฉิ่ง	___ฉับ	___ฉิ่ง	___ฉับ	___ฉิ่ง	___ฉับ	___ฉิ่ง	___ฉับ

----	_ล_ล	_ท_ท	___ร	___ม	___ฟ	_ล_ล	_ท_ท
___เท่ง	__ตึงตึง	_ตึง_ตื๋	_กั๋ง_เท่ง	__ตื๋บตึง	__ตื๋บเท่ง	__ตื๋บตึง	__ตื๋บเท่ง
----	----	----	___ต้อม	----	----	----	___ต้อม
___ฉิ่ง	___ฉับ	___ฉิ่ง	___ฉับ	___ฉิ่ง	___ฉับ	___ฉิ่ง	___ฉับ

---	_ล_พน	---	---	---	_ล_พน	---	---
___ดิ่ง	___ละ	___ตื๋บ	_ดิ่ง_ตื๋บ	___เท่ง	___ละ	___ตื๋บ	_ดิ่ง_ตื๋บ
---	---	---	___ค้อม	---	---	---	___ค้อม
___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ

---	_ล_พน	---	---	---	_ล_พน	---	---
___เท่ง	_ดิ่งดิ่ง	_ดิ่ง_ตื๋บ	_ทั้ง_เท่ง	_ตื๋บดิ่ง	_ตื๋บเท่ง	_ตื๋บดิ่ง	_ตื๋บเท่ง
---	---	---	___ค้อม	---	---	---	___ค้อม
___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ

___ฟ	_ฟ_ฟ	___รพ	_ล_ท	_ค_ม	_ค_ท	คท_ล	คค_ฟ
___ดิ่ง	___ละ	___ตื๋บ	_ดิ่ง_ตื๋บ	___เท่ง	___ละ	___ตื๋บ	_ดิ่ง_ตื๋บ
---	---	---	___ค้อม	---	---	---	___ค้อม
___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ

___ม	___ค	_ค_ค	___ก	___รพ	_ค_ก	_ค_ก	_ค_ฬ
___เท่ง	___ตึงตึง	_ตึง_ตื๋	_กั้_เท่ง	___ตื๋ตึง	___ตื๋บเท่ง	___ตื๋บตึง	___ตื๋บเท่ง
___	___	___	___ต้อม	___	___	___	___ต้อม
___จั้ง	___ลับ	___จั้ง	___ลับ	___จั้ง	___ลับ	___จั้ง	___ลับ

_ค_ค	_ก_ค	_ค_ฬ	___พม	___รพ	_ค_ม	_ค_	พม_ก
___เท่ง	ตึงตื๋	เท่ง_ตึงตื๋	เท่ง_ตึงตื๋	___เท่ง	ตึงตื๋	เท่ง_ตึงตื๋	เท่ง_ตึงตื๋
___	___คุม	___คุม	___คุม	___	___ต้อม	___ต้อม	___ต้อม
___จั้ง	___ลับ	___จั้ง	___ลับ	___จั้ง	___ลับ	___จั้ง	___ลับ

___ร	___	___คก	___ก	___ร	___ก	___คค	___ร
_ค_เท่ง	_ค_ตื๋	_ค_ตื๋	_ค_ตื๋	___ตื๋ค	___ตื๋บเท่ง	_ค_ตื๋	_ค_ตื๋
___คุม	___คุม	___คุม	___	___คุม	___คุม	___ต้อม	___ต้อม
___จั้ง	___ลับ	___จั้ง	___ลับ	___จั้ง	___ลับ	___จั้ง	___ลับ

ภาคผนวก ช

เสมอชัยสืบทอด โน้ตไทย หน้ากับ ตะโพน กลองทัด และฉิ่ง

เพลงพราหมณ์เก่า

___ม	___ท	___ล	___ท	___ร	___ม	___ม	___ล
___คิง	___กะ	___คืบ	___คิง_คืบ	___เท่ง	___กะ	___คืบ	___คิง_คืบ
___	___	___	___ค้อม	___	___	___	___ค้อม
___ฉิ่ง	___ฉับ	___ฉิ่ง	___ฉับ	___ฉิ่ง	___ฉับ	___ฉิ่ง	___ฉับ

___ม	___ล	___ซ	___ม	___ซ	___ซซ	___กล	___ลซ_ร
___เท่ง	___คิงคิง	___คิง_คืบ	___กั๋ง_เท่ง	___คืบคิง	___คืบ_เท่ง	___คิง_เท่ง	___คิง_คืบ
___	___	___	___ค้อม	___	___	___	___ค้อม
___ฉิ่ง	___ฉับ	___ฉิ่ง	___ฉับ	___ฉิ่ง	___ฉับ	___ฉิ่ง	___ฉับ

_ก_ช	_ล_ก	_ล_ก	_ด_ร	___ม	_ร_รช	___ร	_ร_ร
___ติง	___ณะ	___ตูป	_ติง_ตูป	___เท่ง	___ณะ	___ตูป	_ติง_ตูป
___	___	___	___ต้อม	___	___	___	___ต้อม
___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ

___ม	___ล	___ร	___ม	___ล	___รช	___	___ล
___เท่ง	_ติง_ติง	_ติง_ตูป	_ทั้ง_เท่ง	_ตูป_ติง	_ตูป_เท่ง	_ติง_เท่ง	_ติง_ตูป
___	___	___	___ต้อม	___	___	___	___ต้อม
___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ

___ม	_ล_ล	___ร	___ม	___ม	_ทลช	___ล	_ล_ล
___ติง	___ณะ	___ตูป	_ติง_ตูป	___เท่ง	___ณะ	___ตูป	_ติง_ตูป
___	___	___	___ต้อม	___	___	___	___ต้อม
___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ

----	__ดกด	___ก	___กก	___ร	___ก	__ดรม	___ร
___เท่ง	__ตึงตึง	_ตึง_ตื๋บ	___กึ่ง_เท่ง	___ตื๋บตึง	__ตื๋บเท่ง	_ตึง_เท่ง	_ตึง_ตื๋บ
----	----	----	___ต้อม	----	----	----	___ต้อม
___ลั้ง	___ลับ	___ลั้ง	___ลับ	___ลั้ง	___ลับ	___ลั้ง	___ลับ

___ม	_ร_รช	___ร	_ร_ร	__ดกด	_ก_ร	_ล_ร	__รผ
___ตึง	___ดะ	___ตื๋บ	_ตึง_ตื๋บ	___เท่ง	___ดะ	___ตื๋บ	_ตึง_ตื๋บ
----	----	----	___ต้อม	----	----	----	___ต้อม
___ลั้ง	___ลับ	___ลั้ง	___ลับ	___ลั้ง	___ลับ	___ลั้ง	___ลับ

___ฟ	___ม	__ฟมก	_ม_ฟ	___ก	___ด	__กอม	_ล_ก
___เท่ง	__ตึงตึง	_ตึง_ตื๋บ	___กึ่ง_เท่ง	___ตื๋บตึง	__ตื๋บเท่ง	_ตึง_เท่ง	_ตึง_ตื๋บ
----	----	----	___ต้อม	----	----	----	___ต้อม
___ลั้ง	___ลับ	___ลั้ง	___ลับ	___ลั้ง	___ลับ	___ลั้ง	___ลับ

_ล_ล	_ก_ค	_ก_ค	_ฝ_ท	_ร_ม_ฝ	_ล_ท	_ค_ท	_ล_ฝ
___ติง	___ละ	___ตื๋บ	_ติง_ตื๋บ	___เท่ง	___ละ	___ตื๋บ	_ติง_ตื๋บ
---	---	---	___ต้อม	---	---	---	___ต้อม
___ลิ่ง	___ลับ	___ลิ่ง	___ลับ	___ลิ่ง	___ลับ	___ลิ่ง	___ลับ

___ม	___ค	_ค_ค	___ท	_ร_ม_ฝ	_ล_ท	_ค_ท	_ล_ฝ
___เท่ง	_ติง_ติง	_ติง_ตื๋บ	_ทั้ง_เท่ง	_ตื๋บ_ติง	_ตื๋บ_เท่ง	_ติง_เท่ง	_ติง_ตื๋บ
---	---	---	___ต้อม	---	---	---	___ต้อม
___ลิ่ง	___ลับ	___ลิ่ง	___ลับ	___ลิ่ง	___ลับ	___ลิ่ง	___ลับ

_ล_ร	_ร_ม_ฝ	_ช_...	ช_ล_ก_ล	_ล_ล	_ท_ท	_ม_ร	___ม
___เท่ง	ติง_ตื๋บ_	เท่ง_ติง_ตื๋บ_	เท่ง_ติง_ตื๋บ_	___เท่ง	ติง_ตื๋บ_	เท่ง_ติง_ตื๋บ_	เท่ง_ติง_ตื๋บ_
---	_ต้อม_	___ต้อม	___ต้อม	---	_ต้อม_	___ต้อม	___ต้อม
___ลิ่ง	___ลับ	___ลิ่ง	___ลับ	___ลิ่ง	___ลับ	___ลิ่ง	___ลับ

_ด_ร	_ร_มฟ	_ด_ฝ	_ด_ม	_ร_มฟ	_ด_ม	_ด_ร_	ฟมร_ก
_ติง_เท่ง	_ละ_ตูป	_ติง_ตูป	_ติง_ตูป_เท่ง	_ตูป_ติง	_ตูป_เท่ง	_ละ_ตูป	_ติง_ตูป
___ตม	___ตม	___ตม	___	_ตม_	___ตม	___ตอม	___ตอม
___ลิ่ง	___ลืบ	___ลิ่ง	___ลืบ	___ลิ่ง	___ลืบ	___ลิ่ง	___ลืบ

ภาคผนวก ฅ

เสมอฮึลลเก้าไม้ โน้ตไทย หน้ากับ ตะโพน กลองทัด และฉิ่ง

เพลงเสมอฮึลลสมุทร

_ด_ด	_ท_ฬมร	_ร_ร	_ร_ช
_ตืบตึง	_ตืบแท่ง	_ตึง_แท่ง	_ตึง_ตืบ
----	----	----	___ต้อม
___ฉิ่ง	___ฉับ	___ฉิ่ง	___ฉับ

_ด_ด	_ท_ร	___ม	___ช	_ร_ช	___ดก	_ร_ก	_ด_ช
___ตึง	___ดะ	___ตืบ	_ตึง_ตืบ	___แท่ง	___ดะ	___ตืบ	_ตึง_ตืบ
----	----	----	___ต้อม	----	----	----	___ต้อม
___ฉิ่ง	___ฉับ	___ฉิ่ง	___ฉับ	___ฉิ่ง	___ฉับ	___ฉิ่ง	___ฉับ

_ด_ท	_ด_ท	_ด_ท	_ด_ท	_ด_ท	_ด_ท	ด_ท	ด_ท
___	___	___	___	___	___	___	___
___	___	___	___	___	___	___	___
___	___	___	___	___	___	___	___

___	___	___	___	___	___	___	___
___	___	___	___	___	___	___	___
___	___	___	___	___	___	___	___
___	___	___	___	___	___	___	___

___	___	___	___	___	___	___	___
___	___	___	___	___	___	___	___
___	___	___	___	___	___	___	___
___	___	___	___	___	___	___	___

___ก	_ก_ก	_ชชช	_จ_ก	_จ_ร	__รพ	_จ_พจ	__พมร
___เท่ง	ตั้งต๊อป__	เท่ง_ตั้งต๊อป	เท่งตั้งต๊อป	___เท่ง	ตั้งต๊อป__	เท่ง_ตั้งต๊อป	เท่งตั้งต๊อป
_____	_ตม__	___ตม	___ตม	_____	_ต้อม__	___ต้อม	___ต้อม
___จิ้ง	___ลับ	___จิ้ง	___ลับ	___จิ้ง	___ลับ	___จิ้ง	___ลับ

_พ_ม	_ร__	คทจ_ก	__จรม	_ก_ร	_ก_จ	___ช	___ร
_ตั้ง_เท่ง	_กะ_ต๊อป	_ตั้ง_ต๊อป	_ตั้งต๊อปเท่ง	__ต๊อปตั้ง	__ต๊อปเท่ง	_กะ_ต๊อป	_ตั้ง_ต๊อป
___ตม	___ตม	___ตม	_____	_ตม__	___ตม	___ต้อม	___ต้อม
___จิ้ง	___ลับ	___จิ้ง	___ลับ	___จิ้ง	___ลับ	___จิ้ง	___ลับ

___ร	___จ	_จ_จ	___ร	__มรด	__รร	_ร_จ	จจ_ร
___ตั้ง	___กะ	___ต๊อป	_ตั้ง_ต๊อป	___เท่ง	___กะ	___ต๊อป	_ตั้ง_ต๊อป
_____	_____	_____	___ต้อม	_____	_____	_____	___ต้อม
___จิ้ง	___ลับ	___จิ้ง	___ลับ	___จิ้ง	___ลับ	___จิ้ง	___ลับ

___ม	___ฟ	___ล	___ร	___มรด	___รร	___ร_ล	ลล_ร
___เท่ง	___ตึงตึง	___ตึง_ต๊ิบ	___กั้ง_เท่ง	___ต๊ิบตึง	___ต๊ิบเท่ง	___ตึง_เท่ง	___ตึง_ต๊ิบ
___	___	___	___ต้อม	___	___	___	___ต้อม
___ลั้ง	___ลัป	___ลั้ง	___ลัป	___ลั้ง	___ลัป	___ลั้ง	___ลัป

___ร___	คทล_ม	___ร___	คทล_ร	___ล_ร	___รมฟ	___ม_ฟ	___ล_ร
___เท่ง	ตึงต๊ิบ___	เท่ง_ตึงต๊ิบ	เท่งตึงต๊ิบ	___เท่ง	ตึงต๊ิบ___	เท่ง_ตึงต๊ิบ	เท่งตึงต๊ิบ
___	___ตุม___	___ตุม	___ตุม	___	___ต้อม___	___ต้อม	___ต้อม
___ลั้ง	___ลัป	___ลั้ง	___ลัป	___ลั้ง	___ลัป	___ลั้ง	___ลัป

___คทล	___ท_ร	___ล_ฟล	___ฟมร	___รมฟ	___ล_ม	___ล_ร___	ฟมร_ค
___ตึง_เท่ง	___ถะ_ต๊ิบ	___ตึง_ต๊ิบ	___ตึงต๊ิบ_เท่ง	___ต๊ิบตึง	___ต๊ิบ_เท่ง	___ถะ_ต๊ิบ	___ตึง_ต๊ิบ
___ตุม	___ตุม	___ตุม	___	___ตุม___	___ตุม	___ต้อม	___ต้อม
___ลั้ง	___ลัป	___ลั้ง	___ลัป	___ลั้ง	___ลัป	___ลั้ง	___ลัป

___ค	_ค_ค	_ค_ร	รร_ค	___ค	_ช_ค	_ค_ร	รร_ค
___คิง	___กะ	___คูป	_คิง_คูป	___เท่ง	___กะ	___คูป	_คิง_คูป
___	___	___	___ค้อม	___	___	___	___ค้อม
___ลิ่ง	___ลับ	___ลิ่ง	___ลับ	___ลิ่ง	___ลับ	___ลิ่ง	___ลับ

___ค	_ช_ค	คค_ร	รร_ม	__มรค	_ร_ม	_ร_ม	_ช_ม
___เท่ง	___คิงคิง	_คิง_คูป	_ทั้ง_เท่ง	___คูปคิง	___คูปเท่ง	_คิง_เท่ง	_คิง_คูป
___	___	___	___ค้อม	___	___	___	___ค้อม
___ลิ่ง	___ลับ	___ลิ่ง	___ลับ	___ลิ่ง	___ลับ	___ลิ่ง	___ลับ

___ช	___ค	___ก	___ร	__รพ	_ค_ม	_ค_ร	พทร_ก
___เท่ง	คิงคูป	เท่ง_คิงคูป	เท่งคิงคูป	___เท่ง	คิงคูป	เท่ง_คิงคูป	เท่งคิงคูป
___	_ค้อม	___ค้อม	___ค้อม	___	___ค้อม	___ค้อม	___ค้อม
___ลิ่ง	___ลับ	___ลิ่ง	___ลับ	___ลิ่ง	___ลับ	___ลิ่ง	___ลับ

_ด_ฟ	_ฝ_ฝ	_ก_ด	_ฟ_ม	_ด_ฟ	_ม_ร	_มรรษ	_ร_ร
_ดิง_เท่ง	_ดะ_ตูป	_ดิง_ตูป	_ดิง_ตูป_เท่ง	_ตูป_ดิง	_ตูป_เท่ง	_ดะ_ตูป	_ดิง_ตูป
___ตุม	___ตุม	___ตุม	___	_ตุม_	___ตุม	___ต้อม	___ต้อม
___ลิ่ง	___ลัป	___ลิ่ง	___ลัป	___ลิ่ง	___ลัป	___ลิ่ง	___ลัป

___ฟ	_ฟ_ฟ	___ม	___เฟ	___ด	___ท	___ท	___ม
___ดิง	___ดะ	___ตูป	_ดิง_ตูป	___เท่ง	___ดะ	___ตูป	_ดิง_ตูป
___	___	___	___ต้อม	___	___	___	___ต้อม
___ลิ่ง	___ลัป	___ลิ่ง	___ลัป	___ลิ่ง	___ลัป	___ลิ่ง	___ลัป

___ก	___ม	___มร	___ก	_ด_ฟ	_ม_ร	_มรรษ	_ร_ร
___เท่ง	___ดิง_ดิง	_ดิง_ตูป	_ดิง_เท่ง	_ตูป_ดิง	_ตูป_เท่ง	_ดิง_เท่ง	_ดิง_ตูป
___	___	___	___ต้อม	___	___	___	___ต้อม
___ลิ่ง	___ลัป	___ลิ่ง	___ลัป	___ลิ่ง	___ลัป	___ลิ่ง	___ลัป

___ฝ	___ม	___ฝ	___ก	___ม	___รค	___	___ม
___เท่ง	คิงคืบ	เท่ง_คิงคืบ	เท่งคิงคืบ	___เท่ง	คิงคืบ	เท่ง_คิงคืบ	เท่งคิงคืบ
___	___คฺม	___คฺม	___คฺม	___	___คฺม	___คฺม	___คฺม
___จิง	___จับ	___จิง	___จับ	___จิง	___จับ	___จิง	___จับ

_มมม	_ฝ_รค	___	___ม	_ล_ล	_ก_ฟมร	__รร	_ร_ช
_คิง_เท่ง	_ละ_คืบ	_คิง_คืบ	_คิงคืบ_เท่ง	_คืบคิง	_คืบ_เท่ง	_ละ_คืบ	_คิง_คืบ
___คฺม	___คฺม	___คฺม	___	_คฺม	___คฺม	___คฺม	___คฺม
___จิง	___จับ	___จิง	___จับ	___จิง	___จับ	___จิง	___จับ

_ล_ล	_ก_ร	___ม	___ช	_ร_ช	___ลค	_ร_ก	_ล_ช
___คิง	___ละ	___คืบ	_คิง_คืบ	___เท่ง	___ละ	___คืบ	_คิง_คืบ
___	___	___	___คฺม	___	___	___	___คฺม
___จิง	___จับ	___จิง	___จับ	___จิง	___จับ	___จิง	___จับ

_ล_ท	__ดรม	_มมม	_ช_ล	_ร_ท	_ล_ฟ	ฝฝ_ม	มม_ร
___เท่ง	__ตึงตึง	_ตึง_ตื๋บ	_ท้ง_เท่ง	__ตื๋บตึง	__ตื๋บเท่ง	_ตึง_เท่ง	_ตึง_ตื๋บ
----	----	----	___ต้อม	----	----	----	___ต้อม
___ลิ่ง	___ลั๊บ	___ลิ่ง	___ลั๊บ	___ลิ่ง	___ลั๊บ	___ลิ่ง	___ลั๊บ

__ดทล	__ฟมร	_ล_ร	__รมฟ	__รมฟ	_ล_ท	_ร_ท	_ล_ฟ
___ตึง	___ละ	___ตื๋บ	_ตึง_ตื๋บ	___เท่ง	___ละ	___ตื๋บ	_ตึง_ตื๋บ
----	----	----	___ต้อม	----	----	----	___ต้อม
___ลิ่ง	___ลั๊บ	___ลิ่ง	___ลั๊บ	___ลิ่ง	___ลั๊บ	___ลิ่ง	___ลั๊บ

_ดดด	_ท_ล	_มร_ท	มร_ม	__รมฟ	_ล_ม	__ลร__	ฟมร_ท
___เท่ง	__ตึงตึง	_ตึง_ตื๋บ	_ท้ง_เท่ง	__ตื๋บตึง	__ตื๋บเท่ง	_ตึง_เท่ง	_ตึง_ตื๋บ
----	----	----	___ต้อม	----	----	----	___ต้อม
___ลิ่ง	___ลั๊บ	___ลิ่ง	___ลั๊บ	___ลิ่ง	___ลั๊บ	___ลิ่ง	___ลั๊บ

___ก	_ก_ก	_ขขข	_ล_ล	_ล_ร	__รมฟ	_ล_พล	__ฟมร
___เท่ง	ตึงตืบ__	เท่ง_ตึงตืบ	เท่งตึงตืบ	___เท่ง	ตึงตืบ__	เท่ง_ตึงตืบ	เท่งตึงตืบ
___	_ตุม__	___ตุม	___ตุม	___	_ต้อม__	___ต้อม	___ต้อม
___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ

_ฟ_ม	_ร__	คทล_ก	__ดรม	_ก_ร	_ก_ล	___ข	___ร
_ตึง_เท่ง	_ละ_ตืบ	_ตึง_ตืบ	_ตึงตืบ_เท่ง	__ตืบตึง	__ตืบ_เท่ง	_ละ_ตืบ	_จิง_ตืบ
___ตุม	___ตุม	___ตุม	___	_ตุม__	___ตุม	___ต้อม	___ต้อม
___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ	___จิ้ง	___จับ

ภาคผนวก ญ

บันทึก

เพลงเสมอลาว

ทำนองเพลงเสมอ เมื่อบันทึกเป็นโน้ตแนวเดียวตามทำนองเพลง ได้ดังนี้

				___ช	__มร	ทรมร	_ม_ช
___ล	__กร	_ม_ร	_ชลก	___ร	_ช__	มชลช	_กรม
___ช	__มช	_ชลก	รм_ช	__มร	มช__	รชลก	รล_ท
___ม	__รม	__กร	___ลก	___ลช	รช__	มชลช	_กรม
__มม	รм__	รรกร	ทรมท	___ลก	รช__	มชลช	ลร_ร

3.1 วรรคเพลง

เพลงเสมอลาว เมื่อนำมาแบ่งเป็นวรรคเพลง สามารถแบ่งได้ 9 วรรคเพลง

วรรคเพลง	ทำนองเพลง					
1		___ช	__มร	ทรมร	_ม_ช	
2		___ล	__กร	_ม_ร	_ชลก	
3		___ร	_ช__	มชลช	_กรม	
4		___ช	__มช	_ชลก	รм_ช	
5		__มร	มช__	รชลก	รล_ท	
6		___ม	__รม	__กร	___ลก	
7		___ลก	รช__	มชลช	_กรม	

การวิเคราะห์เพลงเสมอ คำเน้นการศึกษาข้อมูลทำนองเพลงเสมอซึ่งบรรเลงด้วย
ฆ้องวงใหญ่ โดย นายเชื้อ ดนตรีรส นักดนตรีอาวุโส ผู้มีความรู้ความสามารถด้านดนตรี ได้รับ
ยกย่องเป็นบุคคลดีเด่นด้านวัฒนธรรมดนตรี ปี พ.ศ. 2539 การวิเคราะห์เพลงเสมอรังนี้
วัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบบทบาท ความสำคัญของเพลงเสมอ รูปแบบต่าง ๆ ของเพลง

วิธีดำเนินการวิจัย จำแนกออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล โดยรวบรวมข้อมูลรายชื่อเพลงเสมอทั้งหมด ข้อมูลความเป็นมา
และข้อมูลจากการบันทึกเทป
2. ขั้นศึกษาข้อมูล
3. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ในเรื่อง วรรคเพลง ลูกตก บันไดเสียง
รูปแบบ แนวทำนองและแนวประสาน จังหวะหน้าทับ
4. ขั้นสรุป ซึ่งได้ผลการวิจัยดังนี้

เพลงเสมอ เป็นเพลงหน้าพาทย์ที่ถือว่ามีความศักดิ์สิทธิ์เพลงหนึ่ง ที่สามารถเป็นสื่อ
บอกความหมายได้ทั้งในด้านความเชื่อ ในการบรรเลงในพิธีกรรมทางศาสนา และบอกอาชีพ-
กิจของตัวละคร ในการวิจัยครั้งนี้ได้วิเคราะห์เพลงเสมอจำนวน 14 เพลง

เพลงเสมอมีรูปแบบแตกต่างกันไม่กฎเกณฑ์ที่แน่นอน เพลงเสมอก็มักทำไม้จะมีทั้งหมด
9 วรรค เพลงเสมอแปดไม้ มี 12 วรรค เพลงเสมอเก้าไม้ มี 13 วรรค เพลงเสมอสิบห้า
ไม้ มี 19 วรรค เพลงเสมอสิบแปดไม้ มี 24 วรรค เพลงเสมอสิบหกไม้ มี 52 วรรค เพลง
เสมอสิบเก้าไม้ มี 49 วรรค ลูกตกของเพลงเสมอ จะนับได้จากโน้ตตัวสุดท้ายของวรรค
เพลง และจัดอยู่ในบันไดเสียง โด, เร, ฟา, ซอล บันไดเสียง โด ประกอบด้วยโน้ต
ตรม ซด เป็นโน้ตหลัก ส่วน ฝ และก เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร บันไดเสียง เร
ประกอบด้วยโน้ต รม ฝ ลก เป็นโน้ตหลัก ส่วน ค และช เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร
บันไดเสียง ฟา ประกอบด้วยโน้ต ฝ ซล ตร เป็นโน้ตหลัก ส่วน ช และก เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่
เป็นโน้ตจร บันไดเสียง ซอล ประกอบด้วยโน้ต ซล ก รม เป็นโน้ตหลัก ส่วน ค และฝ
เป็นโน้ตรอง ทำหน้าที่เป็นโน้ตจร เพลงเสมอนี้ทำนองและแนวประสาน ซึ่งเกิดจากการบรร-
เลงโดยการตีทั้ง 2 มือ การตีมือเดียวของทั้ง 2 มือ จะทำให้เกิดแนวทำนอง ในขณะที่ตีด้วยกัน
การตีทั้งสองมือพร้อมกัน จะทำให้เกิดแนวทำนองและแนวประสาน

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นายประวิทย์ ภาวปลื้ม

วันเดือนปีเกิด 19 ธันวาคม 2503

สถานที่เกิด สมุทรปราการ

ประวัติการศึกษา

ปศ.สูง (ดนตรีศึกษา) วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

กศ.บ. (ดุริยางค์ศาสตร์ไทย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ศศ.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน

ตำแหน่ง อาจารย์ 1 ระดับ 4 ภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร